

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ &
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ**

Διπλωματική Εργασία

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΠΑΛ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΧΑΪΑΣ**

ΤΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΣΙΑΒΔΑΡΟΥΔΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Μαρία Νίκα

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στη
διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος, 2019

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων CreativeCommons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- **Μοιραστείτε:** αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- **Προσαρμόστε:** αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- **Αναφορά Δημιουργού:** Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- **Μη Εμπορική Χρήση:** Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- **Παρόμοια Διανομή:** Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια CreativeCommonsόπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης(βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 26, Σεπτεμβρίου, 2019

Ο Δηλών: Βασίλειος Τσιαβδαρούδης

Περίληψη

Εισαγωγή: Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ευρώπη θεωρείται ισάξια με τη Γενική σε αντίθεση με την Ελλάδα που παρά τις προσπάθειες που γίνονται τα τελευταία έτη παραμένει μη ελκυστική με αποτέλεσμα οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ να είναι κατά πολύ λιγότεροι σε σχέση με τα ΓΕΛ.

Σκοπός: Ο κύριος σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση των στάσεων και των απόψεων των μαθητών Γυμνασίου και των γονέων/κηδεμόνων τους αναφορικά με τα ΕΠΑΛ και το ενδεχόμενο φοίτησης των μαθητών σε αυτά.

Υλικό-μέθοδος: Το δείγμα της μελέτης αποτέλεσαν 80 γονείς/κηδεμόνες και 80 μαθητές Β' & Γ' Γυμνασίου από δύο αστικές και δύο ημιαστικές περιοχές της χώρας. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν δύο ξεχωριστές φόρμες καταγραφής των κοινωνικο-δημογραφικών χαρακτηριστικών των δύο ομάδων καθώς και δύο ειδικά διαμορφωμένα ερωτηματολόγια για την καταγραφή των στάσεων και των απόψεων των δύο ομάδων σχετικά με τα ΕΠΑΛ. Για την ανάλυση των δεδομένων έγινε χρήση του στατιστικού πακέτου SPSSv.17. Η στατιστική σημαντικότητα τέθηκε στο $p < 0,05$.

Αποτελέσματα: Οι συμμετέχοντες στην πλειοψηφία τους, προτιμούν το ΓΕΛ ως λύκειο επιλογής. Οι κυριότεροι λόγοι ήταν ότι το επίπεδο σπουδών είναι καλύτερο και ότι υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης σε καλύτερες σχολές που οδηγούν σε επαγγέλματα με περισσότερες οικονομικές απολαβές. Οι γνώσεις των συμμετεχόντων αναφορικά με τα ΕΠΑΛ ήταν φτωχές. Οι καθηγητές ενημέρωσαν σε μεγαλύτερο ποσοστό τους μαθητές σε σχέση με τους γονείς/κηδεμόνες αλλά επί προτροπής τους και οι δύο ομάδες θα σκέφτονταν τη φοίτηση στο ΕΠΑΛ. Επικρατεί η αντίληψη ότι οι μαθητές με χαμηλότερη βαθμολογία και αυτοί που ενδιαφέρονται να μάθουν μια τέχνη απευθύνονται στα ΕΠΑΛ. Η υψηλή βαθμολογία στο Γυμνάσιο βρέθηκε να είναι αρνητικός παράγοντας επιλογής των ΕΠΑΛ καθώς και επιθυμίας ενημέρωσης για αυτό. Το γυναικείο φύλο, η διαμονή σε αστική περιοχή, η αρνητική στάση απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση καθώς και η υψηλή βαθμολογία βρέθηκαν να είναι αρνητικοί προγνωστικοί παράγοντες επιλογής των ΕΠΑΛ.

Συμπεράσματα: Η ενημέρωση τόσο των μαθητών/τριών όσο και των γονέων/κηδεμόνων τους από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς μπορεί να συμβάλει στην αύξηση της ελκυστικότητας των ΕΠΑΛ μέσω της αύξησης των γνώσεων για αυτά.

Λέξεις-Κλειδιά: ΕΠΑΛ, ΓΕΛ, στάσεις, απόψεις, τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση

Abstract

Overview: Technical and Vocational Education in Europe is considered equivalent to the General Education in Europe, unlike Greece where despite the efforts made during the last years remains unattractive, that resulting in the students of Technical and Vocational Lyceums being much fewer in comparison to General Lyceums.

Aim: The main purpose of the present study was to investigate the attitude and beliefs of the Junior High School students and their parents regarding Technical and Vocational Lyceums and the potential of their studying in one.

Material-method: The sample of the study consisted of 80 parents and 80 students of the 2nd and 3rd grade of Junior High School from two urban and two semi-urban regions of the country. For the data collection, two separate forms of recording the sociodemographic data of both groups were used, as well as two specially designed for the purposes of this study questionnaires to record the attitudes and beliefs of both groups regarding Technical and Vocational Education. For the statistical analysis of the data the statistical package SPSS v. 17 was used. The statistical significance was set at $p < 0.05$.

Results: The majority of the participants prefer the General Lyceum as their school of choice. The most important reasons were that the quality of study is better and that it offers the opportunity to access better universities which lead to jobs with better financial rewards. The participants' knowledge regarding Technical and Vocational Education was poor. The students were better informed by their teachers than their parents were; with the teachers' encouragement though both students and their parents would consider Technical and Vocational Lyceum as a possible choice. The belief that the students with lower grades as well as those interested in learning a craft prefer Technical and Vocational Education is prevalent. High grades at Junior High School was found to be a negative predictive factor for selecting Technical and Vocational Lyceum as well as for their willingness to get more information about it. Women, residence in an urban area, negative attitude towards Technical and Vocational Education as well as high grades were also found to be negative predictive factors for selecting Technical and Vocational Lyceums.

Conclusions: Better information to both students and parents by teachers themselves may enhance the attractiveness of Technical and Vocational Lyceums.

Key-words: Technical and Vocational Lyceums, General Lyceum, attitudes, beliefs, technical and vocational education.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	4
Abstract	5
Πίνακας Γραφημάτων και Πινάκων	6
Ευχαριστίες	9
Εισαγωγή	10
Κεφάλαιο 1. Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση	13
1.1 Ορισμός και Σημασία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	13
1.2 Σκοπός και Στόχοι της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	14
Κεφάλαιο 2. Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα	16
2.1 Ιστορική Αναδρομή	16
2.2 Η τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση σήμερα	24
Κεφάλαιο 3. Προκλήσεις Σχετικά με την Ελκυστικότητα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	27
3.1 Στάσεις και Αντιλήψεις	27
3.2 Παράγοντες Επιρροής	28
Κεφάλαιο 4. Προτάσεις Αναβάθμισης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	32
Κεφάλαιο 5. Μεθοδολογία Ερευνητικής Εργασίας	35
5.1 Ερευνητικές υποθέσεις και κύρια ερευνητική υπόθεση	35
5.2 Σκοπός και στόχοι	38
5.3 Επιλογή μεθόδου έρευνας	38
5.4 Στατιστική επεξεργασία	41
Κεφάλαιο 6. Αποτελέσματα	43
6.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά	43
6.2 Στάσεις και απόψεις γονέων	51
6.3 Στάσεις και απόψεις μαθητών/-τριών	60
6.4 Συγκριτικά Στατιστικά	67
6.4.1 Συσχετίσεις γονέων/κηδεμόνων	67
6.4.2 Συσχετίσεις μαθητών/-τριών	72
6.4.3 Συγκρίσεις μεταξύ απόψεων και στάσεων γονέων/κηδεμόνων και μαθητών	82
Κεφάλαιο 7. Συζήτηση των αποτελεσμάτων	84
Κεφάλαιο 8. Συμπεράσματα-Προτάσεις	87
Βιβλιογραφία	88
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	94
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	96
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ	98

Πίνακας Γραφημάτων και Πινάκων

Γράφημα 1 Φύλο	43
Γράφημα 2 Ηλικία	44
Γράφημα 3 Αριθμός παιδιών	44
Γράφημα 4 Επίπεδο εκπαίδευσης	45
Γράφημα 5 Επάγγελμα	45
Γράφημα 6 Φύλο μαθητών	46
Γράφημα 7 Μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενης χρονιάς	46
Γράφημα 8 Μέσος όρος βαθμολογίας εξετάσεων προηγούμενης χρονιάς	47
Πίνακας 1. Μαθήματα με την υψηλότερη βαθμολογία την προηγούμενη χρονιά	48
Πίνακας 2 Εξωσχολικά ενδιαφέροντα	48
Πίνακας 3 Επάγγελμα αρεσκείας	49
Πίνακας 4 Επάγγελμα που θα ακολουθήσεις στο μέλλον	50
Πίνακας 5 Λόγος για τον οποίο θα ακολουθήσουν οι μαθητές ένα επάγγελμα	50
Γράφημα 9 Συνέχιση σπουδών μετά το λύκειο	51
Γράφημα 10 Ποιο λύκειο θα θέλατε να παρακολουθήσει το παιδί σας	52
Πίνακας 6 Για ποιο λόγο θέλετε να παρακολουθήσει το παιδί σας το λύκειο της προτίμησής σας	52
Γράφημα 11 Τι έχει επιδράσει σε αυτή σας την απόφαση	53
Γράφημα 12 Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ αναφορικά με το επίπεδο σπουδών είναι ...	54
Γράφημα 13 Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ, όσον αφορά τον τίτλο σπουδών είναι...	54
Πίνακας 7 Ποιοι μαθητές/-ήτριες θεωρείτε ότι φοιτούν στα ΕΠΑΛ;	54
Γράφημα 14 Γνωρίζετε τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ;	55
Γράφημα 15 Γνωρίζετε ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	56
Γράφημα 16 Γνωρίζετε τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	56
Γράφημα 17 Σας έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;	57
Γράφημα 18 Θα θέλατε να ενημερωθείτε περισσότερο για τα ΕΠΑΛ;	57
Γράφημα 19 Ποιά είναι η στάση σας απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση;	58
Γράφημα 20 Εάν οι καθηγητές του σχολείου σας πρότειναν να φοιτήσει το παιδί σας σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σας;	59
Γράφημα 21 Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε μια παρουσίαση του κύκλου σπουδών του ΕΠΑΛ της περιοχής σας από αρμόδιο φορέα/όργανο;	59
Γράφημα 22 Τι είδους λύκειο σκέφτεσαι να παρακολουθήσεις μετά το γυμνάσιο;	60
Πίνακας 9 Για ποιο λόγο σκέφτεσαι να παρακολουθήσεις το λύκειο επιλογής σου;	61
Γράφημα 23 Τι έχει επιδράσει περισσότερο σε αυτή σου την απόφαση;	61
Πίνακας 10 Αποψη σχετικά με τα ΕΠΑΛ	62
Πίνακας 11 Ποιοι μαθητές/ ήτριες θεωρείς ότι φοιτούν στα ΕΠΑΛ;	62
Γράφημα 24 Γνωρίζεις τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ;	63
Γράφημα 25 Γνωρίζεις ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	64
Γράφημα 26 Γνωρίζεις τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	64
Γράφημα 27 Σε έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;	65
Γράφημα 28 Θα ήθελες να μάθεις περισσότερα για τα ΕΠΑΛ;	65
Πίνακας 12 Στάση μαθητών, καθηγητών & οικογενειακού κύκλου για τα ΕΠΑΛ	66

Γράφημα 29 Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποιά θα ήταν η στάση σου;	67
Πίνακας 13 Συσχετίσεις φύλου γονέων /κηδεμόνων	67
Πίνακας 14 Συσχετίσεις τόπου διαμονής	68
Πίνακας 15 Συσχετίσεις αριθμού παιδιών	69
Πίνακας 16 Συσχετίσεις εκπαιδευτικού επιπέδου γονέων/κηδεμόνων	69
Πίνακας 17α Παράγοντες επιρροής επιλογών, στάσεων & αντιλήψεων γονέων/κηδεμόνων	71
Πίνακας 17β Παράγοντες επιρροής επιλογών, στάσεων & αντιλήψεων γονέων/κηδεμόνων	72
Πίνακας 18 Συσχετίσεις φύλου μαθητών	74
Πίνακας 19 Συσχετίσεις τόπου διαμονής μαθητών	75
Πίνακας 20 Συσχετίσεις τάξης	75
Πίνακας 21 Συσχετίσεις μέσου όρου βαθμολογίας προηγούμενης χρονιάς	76
Πίνακας 22 Συσχετίσεις μέσου όρου βαθμολογίας εξετάσεων προηγούμενης χρονιάς	77
Πίνακας 23 Συσχετίσεις επιθυμίας συνέχισης σπουδών μετά το λύκειο	78
Πίνακας 24α Παράγοντες επιρροής επιλογής, στάσεων & απόψεων μαθητές/-τριών	81
Πίνακας 24β Παράγοντες επιρροής επιλογής, στάσεων & απόψεων μαθητές/-τριών	82
Πίνακας 25 Συγκρίσεις απόψεων και στάσεων γονέων/κηδεμόνων και μαθητές/-τριών	83

Ευχαριστίες

Η εκπόνηση μιας διπλωματικής εργασίας δεν αποτελεί ένα εύκολο έργο και κατά τη συγγραφή της παρούσας με βοήθησαν ορισμένα άτομα που θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα.

- Πρωτίστως ευχαριστώ την κα. Νίκα Μαρία για την συμπαράστασή της και τις επικοινωνιακές συμβουλές και επισημάνσεις κατά τη διάρκεια εκπόνησης αυτής της έρευνας.
- Τους διευθυντές/τριες των σχολείων που συμμετείχαν για την πολύτιμη βοήθεια που μου προσέφεραν.
- Τους συμμετέχοντες μαθητές/-ήτριες και γονείς/κηδεμόνες διότι χωρίς αυτούς δεν θα ήταν δυνατή η ολοκλήρωση της παρούσας.
- Την οικογένειά μου για την υπομονή και την υποστήριξη που επέδειξαν.

Εισαγωγή

Κατά τα τελευταία έτη η χώρα μας αντιμετωπίζει μια οικονομική κρίση η οποία έχει επιφέρει πολλές αλλαγές που έχουν επηρεάσει αρνητικά την κοινωνία, αυξάνοντας την ανεργία κυρίως των νέων σε υψηλά επίπεδα με αποτέλεσμα να καταφεύγουν στην μετανάστευση έτσι ώστε να έχουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης μέσω της εύρεσης εργασίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του εργατικού δυναμικού και την συνέχιση της οικονομικής ύφεσης (Devictor, 2016, Grasso&Ottaviani, 2015).

Ο κύριος λόγος επιλογής του υπό μελέτη ζητήματος είναι το γεγονός ότι στη χώρα μας δεν αναγνωρίζεται η σημασία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (EEK), η οποία μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη της οικονομίας. Η συνειδητοποίηση τού ότι η EEK αποτελεί το μέσο για την οικονομική και κοινωνική ευημερία μιας χώρας δεν φαίνεται να υπάρχει στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου η παρακολούθηση των ΕΠΑΛ βρίσκεται σε πολύ χαμηλά ποσοστά παρά τις προσπάθειες που γίνονται τα τελευταία έτη για την αύξηση της ελκυστικότητάς τους.

Εκτός αυτών, δεν έχουν διεξαχθεί πολλές μελέτες που να αφορούν την EEK στη χώρα μας και οι λίγες που έχουν εκπονηθεί δεν είναι αρκετές έτσι ώστε να μπορέσουν να αναδείξουν με ακρίβεια τους λόγους για την αρνητική στάση προς την EEK και τους παράγοντες που την επηρεάζουν. Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια έρευνα Ανάπτυξης θεωρίας και Ελέγχου υπόθεσης, προσέγγιση η οποία μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και της πρωτογενούς έρευνας για την επαλήθευση ή απόρριψη μιας υπόθεσης, καταλήγει σε ασφαλή συμπεράσματα για το υπό μελέτη ζήτημα.

Σύμφωνα με αρκετούς συγγραφείς, παρά το γεγονός ότι στην Ευρώπη η EEK έχει αναπτυχθεί παράλληλα με την Γενική Παιδεία, ενώ προσφέρει ουσιαστικές δεξιότητες, ικανότητες και γνώσεις στους τομείς του εμπορίου, της βιομηχανίας, της γεωργίας και της επιχειρηματικότητας, θεωρείται κατώτερη της Γενικής Παιδείας (Azubuike, 2011, Awangetal, 2011, Oniawe, 2017). Στην Ελλάδα μόνο το 30% των μαθητών επιλέγουν το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ) κυρίως διότι το θεωρούν πιο εύκολο, θα τους οδηγήσει στην εκμάθηση μιας τέχνης και επειδή έχουν χαμηλή βαθμολογία που δεν τους επιτρέπει να παρακολουθήσουν το Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ) (Θεοδοσιάδου, 2016). Όμως και στην Ευρώπη παρά του ότι η γενική στάση για την EEK είναι θετική, τόσο οι καθηγητές όσο και οι γονείς και οι μαθητές/-ήτριες γνωρίζουν περισσότερα πράγματα για τη Γενική Εκπαίδευση με

αποτέλεσμα οι περισσότεροι μαθητές να απευθύνονται σε αυτή έτσι ώστε να μπορέσουν να περάσουν στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση που θα τους οδηγήσει σε επαγγέλματα με περισσότερο κύρος και οικονομικές απολαβές (Eurobarometer, 2011, Michaelidis, 2001, Gori, 2012, Kissimetal, 2011).

Βάσει των ανωτέρω, ο κύριος σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση των στάσεων και των απόψεων των μαθητών/-ητριών Γυμνασίου και των γονέων/κηδεμόνων τους αναφορικά με τα ΕΠΑΛ και το ενδεχόμενο φοίτησης των μαθητών σε αυτά. Οι στόχοι της μελέτης ήταν να διερευνηθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν τις στάσεις και τις απόψεις σχετικά με τα ΕΠΑΛ καθώς και η διαφοροποίησή τους ανάλογα με τον τόπο διαμονής. Ως επιπλέον στόχοι τέθηκαν η διερεύνηση του βαθμού ενημέρωσης των μαθητών/-ητριών και των γονέων και κηδεμόνων τους για τις παρεχόμενες από τα ΕΠΑΛ δυνατότητες καθώς και του βαθμού σύγκλισης ή απόκλισης των απόψεων και των στάσεων μεταξύ των δύο ομάδων.

Οι ερευνητικές υποθέσεις που τέθηκαν ήταν το ότι και οι δύο ομάδες δεν είναι ενήμερες για τις δυνατότητες που παρέχουν τα ΕΠΑΛ, θεωρούν ότι τα ΕΠΑΛ απευθύνονται σε μαθητές χαμηλής βαθμολογίας, η οποία είναι και ο κυριότερος λόγος επιλογής φοίτησης στα ΕΠΑΛ και ότι η στάση των καθηγητών του Γυμνασίου επηρεάζει τις στάσεις των μαθητών/-ητριών και των γονέων/κηδεμόνων τους.

Η ερευνητική μεθοδολογία αφορούσε πρωτίστως την τεκμηρίωση του προβλήματος καθώς και τη διεθνή εμπειρία περί αυτού, βάσει βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Ακολούθησε η δειγματοληπτική ποσοτική έρευνα που στόχευε στη συλλογή, ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων που συλλέχθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου, το οποίο προέκυψε μετά τη βιβλιογραφική ανασκόπηση.

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο αφορά τη θεωρητική πλαισίωση του υπό μελέτη ζητήματος και χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο αφορά την ΕΕΚ, τη σημασία της καθώς και το σκοπό και τους στόχους της. Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζεται η ΕΕΚ στη χώρα μας και συμπεριλαμβάνει τη συνοπτική ιστορική της αναδρομή και γίνεται προσπάθεια αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης. Το τρίτο κεφάλαιο αφορά τις προκλήσεις που σχετίζονται με την ΕΕΚ και πιο συγκεκριμένα τις στάσεις και τις αντιλήψεις που επικρατούν για αυτή καθώς και τους παράγοντες που τις επηρεάζουν. Το τελευταίο κεφάλαιο της θεωρητικής προσέγγισης αφορά προτάσεις για την αναβάθμιση της ΕΕΚ.

Το δεύτερο μέρος της μελέτης αφορά την πρωτογενή έρευνα. Περιλαμβάνει πέντε κεφάλαια με το πρώτο εξ αυτών (Κεφάλαιο 5) να αφορά την περιγραφή της μεθοδολογίας της έρευνας. Στο επόμενο Κεφάλαιο (6) παρουσιάζονται τα αποτελέσματα μέσω γραφημάτων και πινάκων, τα οποία συζητούνται στο Κεφάλαιο 7. Ακολουθούν τα συμπεράσματα της μελέτης (Κεφάλαιο 8).

Κεφάλαιο 1. Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

1.1. Ορισμός και Σημασία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Ως Επαγγελματική Εκπαίδευση ορίζεται η εκμάθηση ικανοτήτων, δεξιοτήτων και γνώσεων που εφοδιάζουν τα άτομα με τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να εισέλθουν σε ένα χώρο εργασίας, έχοντας τις κατάλληλες βάσεις για την παροχή παραγωγής εργασίας. Επικεντρώνεται περισσότερο στην τεχνολογία και την πρόοδό της μέσω της χρήσης των κατάλληλων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Η Επαγγελματική Κατάρτιση διαφοροποιείται ως προς το ότι δίνει έμφαση στην απόκτηση προσόντων για μια τεχνική εργασία σε έναν συγκεκριμένο βιομηχανικό τομέα (Awangetal, 2011).

Σύμφωνα με την UNESCO (2004) η ΕΕΚ, συνδυάζοντας γενικές και εξειδικευμένες γνώσεις των τεχνολογιών και των σχετικών επιστημών με βιομηχανικά και εμπορικά επαγγέλματα, παρέχει δεξιότητες, εργαλεία και αντιλήψεις που καθιστούν τα άτομα ικανά να λειτουργήσουν αποτελεσματικά τόσο στον εργασιακό όσο και στον κοινωνικό τους βίο. Αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της γενικής γνώσης και λειτουργεί ως το μέσο προετοιμασίας των ατόμων για την παροχή ποιοτικής εργασίας αλλά και ως πρόδρομος της δια βίου μάθησης υπεύθυνων πολιτών.

Ο Oniawe (2017) ορίζει την ΕΕΚ ως την τεχνική και συστηματική εκπαίδευση που διευκολύνει τόσο τον εκπαιδευτικό όσο και τον εκπαιδευόμενο να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες που οδηγούν στην κατανόηση και την απόκτηση των στάσεων και των αντιλήψεων που είναι απαραίτητες, προάγοντας την επιτυχημένη και αποτελεσματική απόδοση των ατόμων στην επιλεγμένη από αυτά επαγγελματική καριέρα.

Η ΕΕΚ, μέσω της προσήλωσής της στην ανάπτυξη τόσο των υλικών όσο και των ανθρώπινων πόρων, προάγει ενεργούς πολίτες που συμβάλουν θετικά στην ευημερία και την οικονομική ανάπτυξη μιας κοινωνίας. Σε περίπτωση που ένα κράτος παραμελεί την επαγγελματική και τεχνολογική εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού της, δεν είναι σε θέση να αναπτύξει την τεχνολογική του βάση, η οποία είναι πολύ σημαντική για τη συνολική ανάπτυξη μιας χώρας (Adelakumetal, 2015).

Εκτός αυτών, η ΕΕΚ ασχολείται με τις δεξιότητες και γνώσεις που προάγουν το βιώσιμο τρόπο ζωής και τη βιώσιμη εργασία, αναπτύσσοντας εξειδικευμένο τεχνικό και επαγγελματικό εργατικό δυναμικό που μπορεί να αναζωογονήσει και να διατηρήσει την οικονομία μιας χώρας, καθώς αποτελεί ένα πραγματικό εργαλείο ενδυνάμωσης των ατόμων. Αυτά οδηγούν στα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της ΕΕΚ που είναι η συμβολή της στην ουσιαστική αντιμετώπιση της ανεργίας κυρίως των νέων, της φτώχειας καθώς και την αύξηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας μέσω της αναγνώρισης των τρεχουσών και προβλεπόμενων ευκαιριών και της αντιμετώπισης των προκλήσεων (Owíawe, 2017).

Η ανεργία και η υποαπασχόληση είναι δύο ζητήματα που απασχολούν πολλές χώρες και που παρεμποδίζουν την οικονομική τους ανάπτυξη. Η απασχολησιμότητα και η οικονομική ανάπτυξη του κάθε ατόμου μπορούν να αυξηθούν μέσω της εξειδίκευσης που προέρχεται από την ΕΕΚ που οδηγεί στην είσοδο των ατόμων στην αγορά εργασίας είτε ως εργαζόμενοι είτε ως εργοδότες (Osenietal, 2011).

Εκτός από την καταπολέμηση της ανεργίας, η ΕΕΚ προάγει εργατικό δυναμικό εξειδικευμένο σε πολλά εφαρμοσμένα πεδία. Αυτού του είδους η εξειδίκευση διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, στη βιομηχανοποίησή της αλλά και στην ατομική ανάπτυξη και επιχειρηματικότητα. Όλα αυτά συμβάλουν στην προσέλκυση άμεσων επενδύσεων τόσο από εγχώριους όσο και ξένους επενδυτές που οδηγούν στην οικονομική αλλά και κοινωνική ανάπτυξη μιας χώρας (Awangetal, 2011).

1.2. Σκοπός και Στόχοι της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Ο κύριος σκοπός της ΕΕΚ είναι η εκπαίδευση των ατόμων για την απόκτηση εξειδικευμένων δεξιοτήτων και ικανοτήτων που προάγουν την αυτάρκεια και την αυτοπεποίθηση στους τομείς του εμπορίου, της βιομηχανίας και της γεωργίας καθώς και στον επιχειρηματικό κόσμο. Συνδυάζει τις τεχνικές και μη-τεχνικές ικανότητες που οφείλει να έχει ένα άτομο έτσι ως να μπορέσει να συμβάλει παραγωγικά στον τομέα της βιομηχανίας που θα επιλέξει να εργαστεί (Azubuike, 2011, Awangetal, 2011).

Οι αντικειμενικοί στόχοι της ΕΕΚ είναι οι ακόλουθοι (Owíawe, 2017, UNESCO, 2004):

- Παροχή εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού στους κλάδους των εφαρμοσμένων επιστημών, της τεχνολογίας και του εμπορίου.

- Παροχή τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων απαραίτητων για την ανάπτυξη των τομέων της γεωργίας, βιομηχανίας, εμπορίου και οικονομίας.
- Παραγωγή ανθρώπινου δυναμικού ικανό να εφαρμόσει επιστημονικές γνώσεις για τη βελτίωση και την προαγωγή λύσεων για τα περιβαλλοντικά προβλήματα.
- Παροχή εκπαίδευσης προάγοντας ανθρώπινο δυναμικό που θα ασχοληθεί με την επιχειρηματικότητα και θα είναι αυτοδύναμο και
- Να καταστήσει τους νέους ικανούς να κατανοούν την αυξανόμενη πολυπλοκότητα της τεχνολογίας και να μπορούν να προσαρμοστούν σε αυτή αξιοποιώντας την στο χώρο εργασίας τους.

Συνοψίζοντας, τα οφέλη της ΕΕΚ είναι πολλά και εμφανή σε όλους τους τομείς μιας χώρας καθώς η ΕΕΚ αποτελεί το εργαλείο καταπολέμησης των καίριων κοινωνικών προβλημάτων που εμποδίζουν την ανάπτυξη της οικονομίας και μειώνουν το βιοτικό επίπεδο των πολιτών. Ενδυναμώνει τα άτομα να χρησιμοποιήσουν τις εξειδικευμένες γνώσεις τους σε πολλούς τομείς, να αυξήσουν την επιχειρηματικότητά τους και να προβούν στην εφαρμογή καινοτόμων ιδεών στον κάθε βιομηχανικό τομέα, συμβάλλοντας στην βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, χρησιμοποιώντας όλες τις διαθέσιμες Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Κεφάλαιο 2. Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα

Ο κορμός του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας μας αποτελείται από τρεις βαθμίδες, την Πρωτοβάθμια – το Δημοτικό - , τη Δευτεροβάθμια, που διακρίνεται στο Γυμνάσιο και το Λύκειο, και την Τριτοβάθμια, που αφορά την πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Η υποχρεωτική φοίτηση είναι εννέα έτη, δηλαδή υποχρεωτική παρακολούθηση του Δημοτικού και του Γυμνασίου. Μετά το Γυμνάσιο, οι μαθητές/-ήτριες καλούνται εφόσον το επιθυμούν να προχωρήσουν στον δεύτερο κύκλο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης επιλέγοντας είτε τη γενική εκπαίδευση μέσω της παρακολούθησης του ΓΕΛ είτε την επαγγελματική, παρακολουθώντας το ΕΠΑΛ. Η εγγραφή σε οποιοδήποτε τύπο λυκείου δεν προϋποθέτει εξετάσεις και η διάρκεια φοίτησης είναι τρία έτη (ΥΠΕΘ, 2019). Στις ακόλουθες ενότητες παρουσιάζεται η ιστορική αναδρομή της επαγγελματικής εκπαίδευσης καθώς η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης σχετικά με αυτή στη χώρα μας.

2.1. Ιστορική Αναδρομή

Το 1828 θεωρείται η αφετηρία της ΕΕΚ στη χώρα μας λόγω του ότι ιδρύθηκε το Εθνικό Οικοτροφείο με έδρα την Αίγινα από τον Ιωάννη Καποδίστρια, με σκοπό την εκμάθηση της οικοδομικής τέχνης, λόγω του ότι εκείνη την εποχή η οικοδόμηση κρίθηκε ως η πρώτη ανάγκη προς την επίτευξη της ανάπτυξης (Χατζηστεφανίδης, 1990). Μετά από αυτό το πρώτο βήμα, οι κυριότερες προσπάθειες ανάπτυξης της ΕΕΚ είναι οι ακόλουθες (Ζάχαρης, 1981, Παπαπάνου, 1970, Παπακίτσος, κ.ά., 1996, Σαπουνάκη-Δρακάκη, 1986, Αθανασούλα-Ρέπα, 1999, Μπουζάκη, 2006):

- Ίδρυση του σχολείου Γεωργικού Προσανατολισμού – μετονομαζόμενο το 1846 σε Γεωργικό Σχολείο – και του Πρότυπου Αγροκήπιου το 1829.
- Το 1834 ιδρύεται η Μέση Στρατιωτική Τεχνική Σχολή τριετούς φοίτησης και η Πολυτεχνική Συλλογή ακολουθούμενη από το Κυριακάτικο Σχολείο, 1836, με σκοπό την εκπαίδευση τεχνικών κατώτερου επιπέδου στην αρχιτεκτονική και την οικοδομική τέχνη, μονοετούς φοίτησης.
- Ίδρυση του Πολυτεχνικού Σχολείου το 1839, μετονομαζόμενο σε Ελληνικό Βασιλικό Σχολείο Οικοδομικών Τεχνών το οποίο, το 1863, εντάχθηκε στη Μέση Παιδεία αλλά πήρε τη μορφή ανώτερου εκπαιδευτικού ιδρύματος για απόφοιτους του Γυμνασίου, το 1887, μετονομαζόμενο σε Σχολή Βιομηχανικών Τεχνών.

- Το 1875 ιδρύεται η Σχολή Αδελφών Νοσοκόμων «Βασίλισσα Όλγα».
- Το ορφανοτροφείο ZANNH -1878- επικεντρώθηκε στην εκμάθηση των τεχνών του ξυλουργού, σιδηρουργού, ράφτη και υποδηματοποιού των ορφανών της εποχής.
- Κατά την περίοδο 1882-1891 ιδρύθηκαν τρεις γεωργικές σχολές και τρία γεωργικά σχολεία εκ των οποίων αυτό που είχε έδρα την Αθήνα εξελίχθηκε στην Ανώτατη Γεωπονική Σχολή. Επίσης, ιδρύθηκε ο Δασοπονικός Σταθμός, στον οποίο λειτουργούσαν τα τμήματα γεωργικής, δασοκομίας και ξυλουργίας, που εξελίχθηκε στη Δασική Σχολή.
- Ίδρυση της Εμπορικής και Βιομηχανικής Ακαδημίας το 1894, αρχικά ως μέση τεχνική σχολή που μεταγενέστερα συμπεριέλαβε τη σχολή Χημικών Βιομηχάνων, τη Γεωργική Σχολή και τη σχολή Τεχνικών Σιδηροδρόμων καθώς και αυτή της Μεταλλευτικής.
- Η Μέση Εμπορική Σχολή Αθηνών ιδρύθηκε το 1904 ταυτόχρονα με την Αμερικανική Γεωργική Σχολή στη συμπρωτεύουσα.
- Η Σεβαστοπούλειος Εργατική Σχολή στην Αθήνα -1910- εκπαίδευε απόφοιτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ξυλουργική και μηχανουργία.
- Το 1914 ιδρύθηκε σε όλους τους νομούς ένα Πρακτικό Γεωργικό Σχολείο καθώς και τα Προσαρτημένα Σχολεία με διετή φοίτηση. Επιπλέον, ιδρύθηκε το Διδασκαλείο της Τεχνικής Εκπαίδευσης που απευθυνόταν στους καθηγητές σχολείων μέσης εκπαίδευσης που δίδασκαν τεχνικά μαθήματα.
- Την περίοδο 1920-1931 ιδρύονται μια σειρά σχολών με πιο σημαντική την Σιβιτανίδειο Σχολή Τεχνών και Επαγγελμαμάτων η οποία το 1931 υπάχθηκε στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και λειτουργεί έως και σήμερα. Η Τριάντειος Επαγγελματική και Βιομηχανική Σχολή Πατρών, η Τεχνική Σχολή Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Βόλου και η Δημοτική Σχολή Μηχανικών στη Σύρο ιδρύθηκαν το 1926.
- Η Χαροκόπειος Σχολή Οικιακής Οικονομίας ενώ ιδρύθηκε το 1929 πήρε τη μορφή Ανώτατης σχολής το 1951 και το 1990 έγινε πανεπιστημιακό ίδρυμα.

Ωστόσο, η ΕΕΚ απέκτησε νομική υπόσταση με το νόμο 5197/1931 με τον οποίο καθορίζεται η λειτουργία της, η πρακτική διδασκαλία της καθώς και η σύνδεσή της με τις ανάγκες που επικρατούσαν στην αγορά της εποχής. Η έμφαση δόθηκε στη δυνατότητα των δήμων, κοινοτήτων αλλά και επαγγελματικών σωματείων να δημιουργήσουν τεχνικές σχολές. (Ιακωβίδης, 1998).

Μετά το 1942 δίνεται άδεια ίδρυσης ιδιωτικών τεχνικών και επαγγελματικών λυκείων υπαγόμενα στο Υπουργείο Παιδείας (Ιακωβίδης, 1998) και ιδρύθηκαν οι Ανώτερες και Κατώτερες Σχολές Νοσοκόμων υπαγόμενες στο Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών, Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ αλλά και οι Δημόσιες Σχολές Εμπορικού Ναυτικού (Κάτσικας & Θεριανός, 2007).

Η πιο ουσιώδης προσπάθεια για την ΕΕΚ έγινε το 1959 με το Ν.Δ. 3970 σύμφωνα με το οποίο αυξήθηκαν οι θέσεις εργασίας τόσο του διδακτικού όσο και του εποπτικού προσωπικού σε συνάρτηση με την ίδρυση κάθε νέου τεχνικού σχολείου. Το ίδιο έτος, με το Ν.Δ. 3971, η τεχνική εκπαίδευση αναγνωρίζεται και επίσημα (Αθανασούλα-Ρέππα, 1999) και έλαβαν χώρα οι πιο σημαντικές μεταρρυθμίσεις αναφορικά με την ΕΕΚ και πιο συγκεκριμένα οι ακόλουθες (Πολυχρονόπουλος, 1980):

- Κατάργηση οκτατάξιων Γυμνασίων και εισαγωγή των εξατάξιων στα οποία δημιουργήθηκαν τμήματα τεχνικής, αγροτικής, ναυτικής κατεύθυνσης αλλά και ξένων γλωσσών και οικιακής οικονομίας, στις τρεις τελευταίες τάξεις.
- Ιδρύθηκαν οι Σχολές Υπομηχανικών, δημόσιες τεχνικές σχολές καθώς και το Ζάνειο πειραματικό τεχνικό γυμνάσιο.
- Η τωρινή Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) ιδρύεται την ίδια χρονιά ως Σχολή Εκπαιδευτικών Λειτουργών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε).
- Συστήνεται η Γενική Διεύθυνση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, η θέση Γενικού Επιθεωρητή Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καθώς και το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης για ζητήματα της ΕΕΚ.
- Η ΕΕΚ διακρίθηκε σε κατώτερη με φοίτηση από ένα έως 4 έτη, μέση που διαρκούσε 3-4 έτη και ανώτερη στην οποία η εισαγωγή ήταν αποτέλεσμα εξετάσεων (Πολυχρονόπουλος, 1980).

Η επόμενη ουσιαστική μεταρρύθμιση έλαβε χώρα το 1964 με το νόμο 4397 ο οποίος διαχώρισε τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στα Γυμνάσια και τα Λύκεια αναβαθμίζοντας την ΕΕΚ. Πιο συγκεκριμένα, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελούταν από το γενικό και το τεχνικό γυμνάσιο ως πρώτο κύκλο σπουδών και ο δεύτερος συμπεριελάμβανε το Γενικό Λύκειο, το Τεχνικό και Επαγγελματικό Λύκειο καθώς και τις Σχολές Ειδίκευσης Τεχνικών. Το 1970 ιδρύθηκαν τα Κέντρα Ανώτερης Τεχνικής Εκπαίδευσης (Κ.Α.Τ.Ε.) καθώς και

κατώτερες Επαγγελματικές Σχολές και Μέσες Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές (Ν.Δ. 580/1970).

Μετά την ψήφιση του νέου συντάγματος το 1975 ακολούθησαν αρκετοί σημαντικοί νόμοι περί εκπαίδευσης, με κυριότερους τους 309/1976, 576/1977 και 682/1977, βάσει των οποίων η επίσημη γλώσσα διδασκαλίας ορίζεται η Νεοελληνική, η γενική παιδεία είναι δωρεάν, εισάγονται νέα μαθήματα όπως ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η εκπαίδευση είναι υποχρεωτική έως και το τριετές Γυμνάσιο. Μετά από αυτό οι επιλογές των αποφοίτων ήταν οι ακόλουθες:

- Φοίτηση άνευ εξετάσεων σε Τεχνική-Επαγγελματική Σχολή.
- Μέσω εξετάσεων σε Γενικό ή Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο με τους αποφοίτους του δεύτερου να μπορούν είτε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας είτε να συνεχίσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση βάση της σχολικής τους επίδοσης.
- Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση εντάσσεται στο δεύτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας χωριζόμενη στη Μέση και την Ανώτερη με τις ακόλουθες σημαντικές μεταρρυθμίσεις:
 - Κατάργηση Κατώτερων Τεχνικών και Επαγγελματικών Σχολών και ίδρυση Τεχνικών Επαγγελματικών Λυκείων (ΤΕΛ) ισότιμων με τα Γενικά Λύκεια.
 - Δημιουργία Τεχνικών Επαγγελματικών Σχολών (ΤΕΣ) νέου τύπου στις οποίες μπορούν να φοιτήσουν οι απόφοιτοι του γυμνασίου.
 - Δημιουργία Κέντρων Επαγγελματικής Τεχνικής Εκπαίδευσης καθώς και Πολυδύναμων Κέντρων Μέσης Εκπαίδευσης και Κέντρων Ανώτερης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Κ.Α.Τ.Ε.Ε).

Στα ΤΕΛ η Α' τάξη είχε μαθήματα γενικής παιδείας καθώς και μαθήματα επαγγελματικού προσανατολισμού δίνοντας την δυνατότητα στους μαθητές/-ήτριες να επιλέξουν τον τομέα που θα ακολουθούσαν στην Β' τάξη η οποία χωριζόταν σε κοινά μαθήματα και μαθήματα τομέα και ειδικότητας. Στην Γ' τάξη υπήρχε διαχωρισμός των ειδικοτήτων και οι απόφοιτοι μπορούσαν να φοιτήσουν στην ειδικότητα που επιθυμούσαν, να προχωρήσουν σε ένα Κ.Α.Τ.Ε.Ε. βάση της βαθμολογίας τους, να εισαχθούν σε πανεπιστήμιο αφού θα διδάσκονταν τα επιπλέον μαθήματα.

Τα Τεχνικά Λύκεια είχαν διαφορετικές ειδικότητες με τα Επαγγελματικά. Τα πρώτα συμπεριελάμβαναν τον Μηχανολογικό, Δομικό, Ηλεκτρολογικό και Ηλεκτρονικό μεταξύ

άλλων τομέων ενώ τα δεύτερα τομείς όπως Οικονομίας και Διοίκησης, Γεωργίας και Κτηνοτροφίας αλλά και Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Ωστόσο οι επόμενες μεταρρυθμίσεις στην ΕΕΚ έλαβαν χώρα από το 1981 έως και το 2005 (Μπουζάκης, 2006) με κυριότερες τις ακόλουθες:

- Η δημοτική καθιερώνεται ως η επίσημη γλώσσα διδασκαλίας και εφαρμόζεται το μονοτονικό σύστημα.
- Καθιέρωση της παροχής βοήθειας στους αδύναμους μαθητές των πρώτων δύο τάξεων του Λυκείου.
- Κατάργηση των εξετάσεων εισαγωγής στο λύκειο και ίδρυση Μεταλυκειακών Προπαρασκευαστικών Κέντρων.
- Αναβάθμιση των ΤΕΛ και πειραματική εφαρμογή του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου (ΕΠΛ).
- Αλλαγή συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και ίδρυση των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) ως αντικατάσταση των Κ.Α.Τ.Ε.Ε.
- Κατάργηση πρότυπων σχολείων και εισαγωγή των πειραματικών.

Για την ΕΕΚ οι περεταίρω ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις έγιναν με τους νόμους 1566/1985, 1966/1991, 2009/1992 και το νόμο 2043/1992. Σύμφωνα με αυτούς τους νόμους η δευτεροβάθμια εκπαίδευση χωρίστηκε στο Γυμνάσιο τριετούς παρακολούθησης υποχρεωτικού χαρακτήρα. Ο δεύτερος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χωρίστηκε στο Γενικό Λύκειο, το Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο, το Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο και τις Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές. Καταργείται η ανεξαρτησία των Τεχνικών ή Επαγγελματικών Λυκείων και θεωρούνται πλέον ως ΤΕΛ που είναι ισότιμα των ΓΕΛ.

Το ΤΕΛ είχε ως σκοπό τόσο την διδασκαλία γενικών γνώσεων αλλά και τεχνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων ανάλογα με την ειδικότητα επιλογής των μαθητών/-ητριών. Η πρώτη τάξη ήταν κοινή και συμπεριελάμβανε μαθήματα γενικής παιδείας αλλά και μαθήματα προσανατολισμένα στις ειδικότητες που υπήρχαν στις επόμενες δύο τάξεις. Στην Β' Λυκείου οι μαθητές/-ήτριες επέλεγαν έναν επαγγελματικό κλάδο έχοντας παράλληλα πρακτική εργαστηριακή άσκηση. Στην Γ' τάξη οι απόφοιτοι αποκτούσαν πτυχίο τμήματος ειδικότητας οδηγώντας τους στο επάγγελμα επιλογής τους ή στη φοίτηση στα ΤΕΙ με ειδικό ποσοστό 25% άνευ εξετάσεων και αργότερα μέσω πανελληνίων εξετάσεων.

Η επόμενη αλλαγή στο εκπαιδευτικό σύστημα και πιο συγκεκριμένα όσον αφορά στην ΕΕΚ, σημειώθηκε το 2006 με το νόμο 3475/2006 σύμφωνα με τον οποίο τα ΤΕΛ αντικαθιστούνται από τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ) και τις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ), οι οποίες όμως καταργούνται με το νόμο 4186/2013. Σύμφωνα με αυτόν το νόμο στα ΕΠΑΛ υπάρχουν δύο κύκλοι σπουδών με τον πρώτο να ονομάζεται Δευτεροβάθμιος Κύκλος Σπουδών δηλαδή την Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξη και τον μεταδευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών δηλαδή την Τάξη Μαθητείας διάρκειας ενός έτους στην οποία παρέχεται εκπαίδευση σχεώρους εργασίας.

Αναλυτικότερα, στην Α΄Τάξη των ΕΠΑΛ οι 22 εβδομαδιαίες διδακτικές ώρες αφορούν δέκα μαθήματα Γενικής Παιδείας κοινά για όλους καθώς και 13 ώρες που συμπεριλαμβάνουν μαθήματα Ειδικότητας βάσει των 6 Ομάδων Προσανατολισμού που αφορούν τα πεδία Τεχνολογικών Εφαρμογών, Διοίκησης και Οικονομίας, Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής, Ναυτιλιακών Επαγγελμάτων, Υγείας, δηλαδή Πρόνοιας και Αισθητικής –Κομμωτικής, Εφαρμοσμένων Τεχνών και Καλλιτεχνικών Εφαρμογών.

Στις επόμενες δύο τάξεις – η πρόσβαση στις οποίες διενεργείται με τις ενδοσχολικές εξετάσεις που συμπεριλαμβάνονται στον μέσο όρο της συνολικής βαθμολογίας – οι 12 διδακτέες ώρες αφορούν έξι μαθήματα Γενικής Παιδείας και 23 ώρες μαθήματα ειδικότητας. Η ειδικότητα επιλέγεται προ της ενάρξεως της Β΄ Τάξης.

Αυτά όμως άλλαξαν με τον νόμο 4386/2016 και διαφοροποιήθηκαν ως εξής:

- Ενιαίο πρόγραμμα για την Α΄ τάξη με μαθήματα γενικής παιδείας και μαθήματα Προσανατολισμού, Ερευνητικής Εργασίας στην Τεχνολογία και τη Ζώνη Δημιουργικών και μαθήματα Επιλογής ανάλογα με τους Επαγγελματικούς Τομείς που λειτουργούν στο εκάστοτε ΕΠΑΛ.
- Στη Β΄ Τάξη υπάρχει πάλι διαχωρισμός των τομέων σε τεχνικές και επαγγελματικές σπουδές με θεωρητικά και εργαστηριακά μαθήματα κατόπιν επιλογής του Τομέα που επιθυμούν οι μαθητές/-ήτριες να παρακολουθήσουν. Οι διδακτέες ώρες είναι 12 για τα μαθήματα γενικής παιδείας και 23 για τα μαθήματα του τομέα.
- Στη Γ΄ Τάξη υπάρχει ένταξη σε οποιαδήποτε ειδικότητα του Τομέα, που παρακολούθησαν στην προηγούμενη τάξη, τα μαθήματα της οποίας διαρκούν 23 ώρες ενώ της γενικής παιδείας 12.

Οι Τομείς και οι Ειδικότητές τους (Β΄ & Γ΄ τάξη) είναι οι ακόλουθοι:

- *Τομέας Γεωπονίας, Τροφίμων & Περιβάλλοντος:*
 - Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής
 - Τεχνικός Ζωικής Παραγωγής
 - Τεχνικός Τεχνολογίας Τροφίμων και Ποτών
 - Τεχνικός Ανθοκομίας & Αρχιτεκτονικής Τοπίου
- *Τομέας Διοίκησης & Οικονομίας:*
 - Υπάλληλος Διοίκησης & Οικονομικών Υπηρεσιών
 - Υπάλληλος Τουριστικών Επιχειρήσεων
 - Υπάλληλος Εμπορίας & Διαφήμισης
 - Υπάλληλος Αποθήκης & Συστημάτων Εφοδιασμού
- *Τομέας Δομικών Έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος & Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού:*
 - Τεχνικός Δομικών Έργων & Γεωπληροφορικής
- *Τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών:*
 - Γραφικών Τεχνών
 - Αργυροχρυσοχοΐας
 - Συντήρησης Έργων Τέχνης & Αποκατάστασης
 - Σχεδίασης και Παραγωγής Ενδύματος
 - Σχεδιασμού & Διακόσμησης Εσωτερικών Χώρων
 - Επιπλοποιίας & Ξυλογλυπτικής
- *Τομέας Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής & Αυτοματισμού:*
 - Τεχνικός Ηλεκτρονικών & Υπολογιστικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων, Δικτύων & Τηλεπικοινωνιών
 - Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων & Δικτύων
 - Τεχνικός Αυτοματισμού
- *Τομέας Μηχανολογίας:*
 - Τεχνικός Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων & Κατασκευών
 - Τεχνικός Θερμικών & Υδραυλικών Εγκαταστάσεων & Τεχνολογίας Πετρελαίου & Φυσικού Αερίου
 - Τεχνικός Εγκαταστάσεων Ψύξης Αερισμού & Κλιματισμού
 - Τεχνικός Οχημάτων
 - Τεχνικός Μηχανοσυνθέτης Αεροσκαφών

- *Τομέας Ναυτιλιακών Επαγγελμάτων:*
 - Πλοίαρχος Εμπορικού Ναυτικού
 - Μηχανικός Εμπορικού Ναυτικού
- *Τομέας Πληροφορικής:*
 - Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής
 - Τεχνικός Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Δικτύων
- *Τομέας Υγείας, Πρόνοιας & Ευεξίας:*
 - Βοηθός Νοσηλεύτη
 - Βοηθός Ιατρικών – Βιολογικών Εργαστηρίων
 - Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων
 - Βοηθός Φυσικοθεραπευτή
 - Βοηθός Οδοντοτεχνίτη
 - Βοηθός Ακτινολογικών Εργαστηρίων
 - Βοηθός Φαρμακείου
 - Αισθητικής Τέχνης
 - Κομμωτικής Τέχνης

Οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ μετά τη διενέργεια των ενδοσχολικών εξετάσεων λαμβάνουν:

- Ισότιμο Απολυτήριο με αυτό του ΓΕΛ, με βαθμό ο οποίος προκύπτει από τον μέσο όρο της γενικής βαθμολογίας και των τριών τάξεων.
- Πτυχίο Ειδικότητας⁴.

Οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της συμμετοχής τους στις ειδικές Πανελλαδικές εξετάσεις στις οποίες εξετάζονται σε 4 μαθήματα της Γ΄ Τάξης εκ των οποίων τα δύο είναι γενικής παιδείας και τα άλλα δύο ειδικότητας με συντελεστές βαρύτητας 1,5 και 3,5 αντίστοιχα. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα παρακολούθησης της Τάξης Μαθητείας σκοπός της οποίας είναι η διασύνδεση της ΕΕΚ με την αγορά εργασίας. Εφαρμόζεται το πρόγραμμα εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας δηλαδή μαθητεία σε εργασιακό χώρο 28 εβδομαδιαίων ωρών.

2.2. Η τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση σήμερα

Παρά τις προσπάθειες αναβάθμισης της ΕΕΚ στην Ελλάδα, το 70% των μαθητών/-ητριών απευθύνεται στη γενική εκπαίδευση (ΕΚΑΕΚ, 2014). Διαχρονικά στη χώρα μας δεν έχει δοθεί η κατάλληλη προσοχή στην ΕΕΚ, γεγονός που συνέβαλε στην ανέκαθεν προτίμηση προς τις κλασσικές σπουδές υπό την πεποίθηση ότι αυτές παρείχαν καλύτερες επαγγελματικές επιλογές. Σε αυτό συνέβαλε και η υποχρηματοδότηση της ΕΕΚ από το κράτος (Ιακωβίδης, 1998).

Η ελλιπής χρηματοδότηση των ΕΠΑΛ έχει οδηγήσει σε προβλήματα σχετικά με τις υποδομές και τον εξοπλισμό. Λόγω των εργαστηρίων που λειτουργούν σε αυτά, υπάρχει ανάγκη κατάλληλου εξοπλισμού ο οποίος όμως είτε δεν υπάρχει λόγω του ότι είναι ακριβός είτε διότι δεν υπάρχει χώρος στον οποίο μπορεί να τοποθετηθεί λόγω του όγκου του. Επιπλέον, παρατηρείται έλλειψη κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού που έχει την ικανότητα να τον χειριστεί. Εκτός αυτών, ο ήδη υπάρχων εξοπλισμός είτε είναι παλιός και δεν είναι συμβατός με τις τεχνολογικές εξελίξεις ή στην περίπτωση που χρήζει επισκευών, υπάρχει αδυναμία εξεύρεσης του απαραίτητου κεφαλαίου καθιστώντας την επισκευή του αδύνατη (Michaelidis, 2001).

Όσον αφορά την επίδοση των μαθητών, σε μια μελέτη που αφορούσε τις σχολικές επιδόσεις των μαθητών/-ητριών ΓΕΛ και ΕΠΑΛ βρέθηκε ότι αυτοί των δεύτερων είχαν σημαντικά χαμηλότερη βαθμολογία και η πεποίθηση των μαθητών που επέλεξαν τα ΕΠΑΛ, ήταν ότι δεν θα έβρισκαν δυσκολίες κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους σε αυτά. Επιπλέον, οι μαθητές χαρακτηρίζονταν από πολλά κενά στην εκπαίδευσή τους κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ετών παρουσιάζοντας αδυναμίες που δεν μπορούσαν να καλυφθούν. Ένας παράγοντας που βρέθηκε να συμβάλει σε αυτό είναι ότι ο ίδιος ο τρόπος λειτουργίας των ΕΠΑΛ, σε πολλές περιπτώσεις ενισχύει τις χαμηλές προσδοκίες των μαθητών, οδηγώντας στην έλλειψη πρόθεσης ουσιαστικής μάθησης (Θεοδοσιάδου, 2016).

Επιπλέον, οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ που συμμετέχουν στις Πανελλαδικές εξετάσεις έχουν σημαντικά χαμηλότερη βαθμολογία σε σχέση με αυτούς των ΓΕΛ. Πιο συγκεκριμένα, άνω του 60% συγκέντρωσε συνολική βαθμολογία κάτω από τη βάση κατά τη χρονική περίοδο 2009-2014 (Παϊδούση, 2016).

Σε γενικές γραμμές τα κύρια χαρακτηριστικά των μαθητών στα ΕΠΑΛ τόσο στη χώρα μας όσο και σε άλλες είναι τα ακόλουθα (Kollias, 2010, OECD, 2016):

- Χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.
- Χαμηλό μαθησιακό προφίλ.
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση, αποθάρρυνση και αδιαφορία προς τη μάθηση.
- Ελλείμματα στις βασικές γνώσεις.
- Χαμηλές προσδοκίες των ίδιων όσο και των καθηγητών και γονέων τους.

Δεν απουσιάζουν όμως και τα θετικά χαρακτηριστικά τους που είναι τα ακόλουθα:

- Ικανότητες και ενδιαφέρον για την επαγγελματική εκπαίδευση.
- Άμεση και έμμεση επαγγελματική εμπειρία.
- Συγκεκριμένες επαγγελματικές επιλογές.

Τα ανωτέρω θετικά χαρακτηριστικά επηρεάζουν περισσότερο τα αγόρια παρά τα κορίτσια καθώς η ΕΕΚ θεωρείται ανδρική υπόθεση, γεγονός που επιβεβαιώνεται από τα διαθέσιμα στοιχεία που δείχνουν ότι ο αριθμός των κοριτσιών που επιλέγουν τη φοίτηση σε ΕΠΑΛ είναι σταθερά μικρότερος σε σχέση με τα αγόρια. Πιο συγκεκριμένα, κατά την περίοδο 2007-2014, τα αγόρια αποτελούσαν περίπου το 70% των μαθητών που επέλεξαν την ΕΕΚ. Η επαγγελματική αποκατάσταση είναι το πιο ισχυρό κριτήριο επιλογής των ΕΠΑΛ από τα κορίτσια, τα οποία επιλέγουν τα κατ' εξοχήν γυναικεία επαγγέλματα όπως αυτά της αισθητικής και της κομμωτικής, ενώ τα αγόρια επιλέγουν τους τομείς της μηχανολογίας και ηλεκτρολογίας μεταξύ άλλων στους οποίους τα ποσοστά των κοριτσιών είναι κατά πολύ μικρότερα (Παϊδούση, 2016).

Όμως, τα ποσοστά εγγραφών και ολοκλήρωσης της φοίτησης στα επαγγελματικά ιδρύματα μειώνεται με άμεσο αποτέλεσμα τη μείωση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού μιας χώρας. Οι περισσότεροι γονείς και μαθητές/-ήτριες συνεχίζουν να επιλέγουν τη Γενική Παιδεία αγνοώντας τα οφέλη της δεύτερης, παρά τις προσπάθειες αύξησης της ελκυστικότητας της ΕΕΚ (Osenietal, 2011).

Όλα τα ανωτέρω μπορούν συνοπτικά να αποτυπωθούν από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2016) που αφορούν τη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΕΠΑΛ & ΕΠΑΣ). Σύμφωνα με αυτά κατά το σχολικό έτος 2014/2015, βρέθηκαν τα ακόλουθα:

- Υπήρξε μείωση του διδακτικού προσωπικού σε σχέση με το προηγούμενο από 15.489 σε 13.463 άτομα.
- Μείωση βρέθηκε και στους εγγεγραμμένους μαθητές που ενώ την προηγούμενη χρονιά ανήλθαν στους 15.489, το 2014/2015 μειώθηκαν στους 11.761. Το 27,7% των

μαθητών/-ητριών στην επαγγελματική εκπαίδευση βρέθηκε στην περιφέρεια της Αττικής.

- Παρατηρήθηκε μείωση στους αποφοιτήσαντες μαθητές που ανήλθαν στους 31.903 σε σχέση με τους 38.484 της προηγούμενης χρονιάς.

Κατά το σχολικό έτος 2015/2016 βρέθηκαν τα ακόλουθα (ΕΛΣΤΑΤ, 2018):

- Υπήρξε μείωση του διδακτικού προσωπικού σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 3,4%.
- Μικρή μείωση βρέθηκε στους εγγεγραμμένους μαθητές που ενώ την προηγούμενη χρονιά ανήλθαν στους 98.772 το 2016/2017 μειώθηκαν στους 98.568. Ωστόσο, μόνο το 26,9% των μαθητών/-ητριών στην επαγγελματική εκπαίδευση βρέθηκε στην περιφέρεια της Αττικής.
- Παρατηρήθηκε αύξηση στους αποφοιτήσαντες μαθητές κατά 13,4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Το συμπέρασμα που προκύπτει τόσο από την ιστορική αναδρομή όσο και από την υφιστάμενη κατάσταση είναι ότι παρά τις προσπάθειες αναβάθμισης της ΕΕΚ, αυτή παραμένει υποδεέστερη της Γενικής, κυρίως λόγω των αποσπασματικών και όχι συντονισμένων, βάσει σχεδίου, μεταρρυθμίσεων που απέτυχαν να αντιμετωπίσουν ριζικά και ολιστικά το πρόβλημα. Ωστόσο, για να είναι εφικτή και αποτελεσματική η όποια μεταρρύθμιση για την ενίσχυση της ΕΕΚ στην κοινωνία, πρέπει να διερευνηθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις για αυτή καθώς και οι παράγοντες που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την ελκυστικότητά της.

Κεφάλαιο 3. Προκλήσεις Σχετικά με την Ελκυστικότητα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

3.1. Στάσεις και Αντιλήψεις

Η γενική στάση προς την ΕΕΚ είναι κυρίως αρνητική ή αμφίβολη όπως και η φήμη των προγραμμάτων της. Στη χώρα μας, υπάρχει ισχυρή προτίμηση για τη Γενική Εκπαίδευση λόγω της πεποίθησης ότι η φοίτηση σε ΕΠΑΛ δεν παρέχει τη δυνατότητα συνέχισης των σπουδών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Saiti&Mitrosili, 2005).

Σύμφωνα με τους Kissimetal (2011), η αντίληψη που επικρατεί είναι ότι οι μαθητές/-ήτριες με χαμηλή βαθμολογία δεν θα μπορέσουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ακαδημαϊκό επίπεδο και συνεπώς η φοίτησή τους σε ένα Επαγγελματικό Σχολείο είναι η καλύτερη επιλογή, λόγω του ότι εκεί τους παρέχεται η δυνατότητα να μάθουν μια τέχνη που θα τους ενδιαφέρει. Επίσης, θεωρείται ότι η ΕΕΚ ενώ παρέχει βασικές ακαδημαϊκές γνώσεις, επικεντρώνεται στην πρακτική και χειρονακτική επαγγελματική κατάρτιση για θέσεις εργασίας χαμηλού επιπέδου. Δεν υπάρχει η συνειδητοποίηση ότι η ΕΕΚ συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων και της οικονομίας παγκοσμίως.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξήγαγε μια μελέτη μεταξύ 26.840 πολιτών από 27 χώρες-μέλη, με σκοπό τη διερεύνηση της εικόνας της ΕΕΚ, των αντιλήψεων περί των δυνητικών οφελών της καθώς και την επίδρασή της στην κοινωνία και την οικονομία. Τα αποτελέσματα δείχνουν σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών (Eurobarometer, 2011).

Πιο αναλυτικά, παρατηρείται το 47% των Ευρωπαίων πολιτών να έχει λάβει επαγγελματική εκπαίδευση και το 71% να θεωρεί ότι η εικόνα της είναι θετική στη χώρα τους. Το 82% πιστεύει ότι οι παρεχόμενες από την ΕΕΚ δεξιότητες είναι χρήσιμες για τους εργοδότες και το 75% ότι η προσφερόμενη μάθηση είναι υψηλής ποιότητας. Όμως, στη Μάλτα ενώ το 92% των πολιτών θεωρεί την ΕΕΚ θετική μόνο το 27% την επέλεξε ενώ στη Φιλανδία τα αντίστοιχα ποσοστά ανήλθαν στο 90% και 65%. Σε αντίθεση, στην Ολλανδία η ΕΕΚ ήταν επιλογή για το 76% των συμμετεχόντων ενώ μόνο το 50% τη θεωρούσε θετική.

Ενώ το 55% των συμμετεχόντων δηλώνει ότι η ΕΕΚ οδηγεί σε υψηλά αμειβόμενη εργασία και εδώ βρέθηκαν διαφορές μεταξύ των απόψεων, με το 79% των πολιτών στην Αυστρία να συμφωνεί ενώ στη Γαλλία μόνο το 34% υποστηρίζει αυτή την άποψη. Η πλειοψηφία των χωρών θεωρεί ότι η ΕΕΚ οδηγεί σε επαγγέλματα που δεν χαιρούν υψηλής

εκτίμησης, με τη Σλοβενία, το Βέλγιο και την Ουγγαρία να σημειώνει χαμηλότερα ποσοστά για αυτή την αντίληψη.

Ομοφωνία υπάρχει σχετικά με το ότι η ΕΕΚ οδηγεί σε επαγγέλματα υψηλής ζήτησης από την αγορά εργασίας και συνεπώς προσφέρει καλές επαγγελματικές ευκαιρίες. Ωστόσο στη Μάλτα η άποψη αυτή υποστηρίζεται από το 91%, στη Φιλανδία στο 88% αλλά στο 43% και 48% στη Λιθουανία και την Ουγγαρία αντίστοιχα. Όμως, οι μισοί εκ των συμμετεχόντων θεωρούν ότι τα άτομα που έχουν λάβει ΕΕΚ βρίσκουν εύκολα εργασία σε μια άλλη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ενώ οι περισσότεροι Ευρωπαίοι θεωρούν ότι η ΕΕΚ προσφέρει δεξιότητες και ικανότητες που είναι σημαντικές και χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα, δεν είναι πεπεισμένοι ότι οι ικανότητες αυτές συμπεριλαμβάνουν την επικοινωνία και την ομαδική εργασία. Η υψηλή ποιότητα της ΕΕΚ υποστηρίζεται από τους πολίτες της Μάλτας, της Αυστρίας και της Φιλανδίας ενώ στη Λετονία, στη Λιθουανία και τη Σλοβενία η άποψη για την ΕΕΚ είναι αρνητική και ως εκ τούτου είναι λιγότερο πιθανό να θεωρούν ότι σχετίζεται με ποιότητα.

Σχετική ομοφωνία υπάρχει ως προς το ότι η ΕΕΚ καθιστά τους μαθητές/-ήτριες ικανούς να προχωρήσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά όχι τόσο ικανούς έτσι ώστε αυτή η εκπαίδευση να λάβει χώρα στο εξωτερικό. Όμως, θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί στην ΕΕΚ είναι απολύτως ικανοί και καταρτισμένοι ως προς το επάγγελμά τους (Eurobarometer, 2011).

3.2. Παράγοντες Επιρροής

Οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν τη στάση ενός ατόμου προς ένα ζήτημα, είναι οι ατομικοί, οι οικογενειακοί και περιβαλλοντικοί καθώς και το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα, διαμορφώνοντας σημαντικά την θετική ή αρνητική στάση των νέων προς την ΕΕΚ. Ωστόσο, οι στάσεις επηρεάζονται και από την άμεση εμπειρία του ατόμου και την παρατήρηση. Οι κοινωνικοί ρόλοι και οι κανόνες μπορούν να έχουν μια ισχυρή επιρροή στις στάσεις και αντιλήψεις των ατόμων. Σχετίζονται με το πώς τα άτομα αναμένονται να συμπεριφερθούν εντός ενός συγκεκριμένου πλαισίου ή ρόλου και ορίζουν το ποιες συμπεριφορές θεωρούνται κατάλληλες. Επιπλέον, η ίδια η εκπαίδευση επηρεάζει τις στάσεις και τις αντιλήψεις των ατόμων κυρίως λόγω του ότι παρέχει τα θεμέλια της κατανόησης και της διαμόρφωσης των

ηθικών αντιλήψεων. Η διαχωριστική γραμμή μεταξύ του τι μπορεί και τι δεν μπορεί να επιτευχθεί είναι άμεσο αποτέλεσμα της εκπαίδευσης και της διδασχής (Gorí, 2012).

Οι κυριότεροι παράγοντες επιρροής των αντιλήψεων και των στάσεων για την ΕΕΚ είναι οι ακόλουθοι:

- Δημογραφικοί: Το φύλο είναι ένας από τους κατ' εξοχήν παράγοντες επιρροής ως προς το είδος της εκπαίδευσης που θα λάβει ένα άτομο και έχουν βρεθεί διαφορές στη στάση των μαθητών/-ητριών προς την ΕΕΚ βάσει του φύλου. Τα αγόρια είναι περισσότερο θετικά προς την ΕΕΚ ενώ τα κορίτσια στην πλειοψηφία τους έχουν αρνητική στάση (Rojewskiand&Sheng, 1993, Rossetti, 1990). Στην Ευρώπη τα αγόρια παρακολουθούν ΕΕΚ σε ποσοστό 51% σε σχέση με το 43% των κοριτσιών (Eurobarometer, 2011).

Τα άτομα που έχουν υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο τείνουν να είναι περισσότερο θετικοί προς την ΕΕΚ σε σχέση με αυτά που άφησαν το σχολείο σε σχετικά νεαρή ηλικία. Αυτό συμβαίνει διότι οι πρώτοι αναγνωρίζουν τη θετική συμβολή της ΕΕΚ στην οικονομία και το ρόλο που διαδραματίζει στη μείωση της ανεργίας.

Το περιβάλλον στο οποίο διαμένουν τα άτομα είναι επίσης σημαντικό διότι έχει βρεθεί τα παιδιά που διαμένουν σε ημιαστικές περιοχές να είναι περισσότερο πρόθυμα να παρακολουθήσουν ΕΕΚ σε σχέση με αυτά αστικών περιοχών, στις οποίες παρέχονται περισσότερες ευκαιρίες εκπαίδευσης. Εκτός αυτού, στις αστικές περιοχές το βιοτικό επίπεδο είναι ανώτερο συμβάλλοντας στην αρνητική στάση προς την ΕΕΚ (Polesel, 2010). Επιπλέον, η κοινωνική θέση καθώς και το πολιτισμικό υπόβαθρο επηρεάζει την στάση περί ΕΕΚ και όσο πιο υψηλοί είναι αυτοί οι παράγοντες τόσο πιο αρνητική είναι η αντίληψη για την ΕΕΚ (Tien&Lin, 1994).

- Οικογενειακό & φιλικό περιβάλλον: Η επιρροή των γονέων ως προς το είδος εκπαίδευσης των παιδιών έχει μελετηθεί από αρκετούς συγγραφείς που καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι γονείς επηρεάζονται από το εκπαιδευτικό, επαγγελματικό και οικονομικό τους επίπεδο. Όσο πιο χαμηλοί είναι αυτοί οι παράγοντες τόσο πιο θετικοί είναι οι γονείς προς την ΕΕΚ (Lavendetsetal, 2012, Ohiwewey&Nwasu, 2009, Igvinediom, 2011). Όμως, οι γονείς παρά το ότι γνωρίζουν την αξία της ΕΕΚ συνεχίζουν να υποστηρίζουν τα επαγγέλματα που συνδέονται με κοινωνικό κύρος όπως αυτά που προέρχονται από τους τομείς της Νομικής και της Ιατρικήςέναντι των τεχνικά οριοθετημένων επαγγελμάτων (Okocha, 2009), καθώς μόνο το ¼ των γονέων κρίνει ότι η ΕΕΚ είναι καλύτερη (NFER, 2014b).

Ένας ακόμη παράγοντας είναι τα αδέρφια των ατόμων και το είδος της εκπαίδευσης που έχουν ακολουθήσει αυτά. Είναι περισσότερο πιθανό ένα άτομο να ακολουθήσει το είδος της εκπαίδευσης που έχει επιλέξει ο αδελφός του ή η αδελφή του. Εκτός αυτού, οι απόψεις των συνομηλίκων και φίλων διαδραματίζουν έναν σημαντικό παράγοντα επιρροής και στην περίπτωση που υπάρχει αρνητική άποψη για την ΕΕΚ από το φιλικό περιβάλλον τότε τα άτομα επηρεάζονται αρνητικά (Polesel, 2010).

➤ Καθηγητές: Είναι γενικά αναγνωρισμένος ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως προς τη διαμόρφωση στάσεων. Εάν ο καθηγητής έχει αρνητική στάση έναντι ενός ζητήματος ο μαθητής/-ήτρια θα επηρεαστεί αρνητικά και αυτό συμβαίνει λόγω του ότι οι καθηγητές αποτελούν πρότυπα και συνεπώς επηρεάζουν τη διαμόρφωση στάσεων (Okocha, 2009). Αυτό επιβεβαιώνεται από στοιχεία που δείχνουν ότι το 65% των καθηγητών δεν είναι υπέρ της ΕΕΚ στην περίπτωση μαθητών με βαθμολογία που τους επιτρέπει να ανταπεξέλθουν στη γενική εκπαίδευση. Ωστόσο, οι καθηγητές είναι η κύρια πηγή πληροφόρησης σχετικά με τις εκπαιδευτικές επιλογές, για το 57% των μαθητών/-ητριών (NFER, 2014a).

➤ Λοιποί παράγοντες: Η δυνατότητα εύρεσης εργασίας είναι ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας επιρροής και στην Ευρώπη υπάρχει η αντίληψη ότι οι απόφοιτοι ΕΕΚ είναι περισσότερο ικανοί να βρουν εργασία. Στην Ελλάδα ο κυριότερος λόγος επιρροής για την επιλογή του τύπου εκπαίδευσης είναι οι μελλοντικές ευκαιρίες καριέρας (98%). Ωστόσο, η άποψη για το κατά πόσο η ΕΕΚ ή η Γενική Παιδεία είναι η καλύτερη οδός για την εδραίωση μιας καλής μελλοντικής καριέρας, διαμορφώνεται από το είδος των συμβουλών που δέχονται οι μαθητές/-ήτριες. Στη χώρα μας το 92% των ατόμων που επέλεξαν την ΕΕΚ ήταν κατόπιν συμβουλής ενώ αυτός ο παράγοντας ήταν καθοριστικός για το 76% των ατόμων που επέλεξαν τη γενική παιδεία (Eurobarometer, 2011). Σε γενικές γραμμές όμως το 70% των νέων δέχεται συμβουλές για την εκπαίδευσή του από τους γονείς του (NFER, 2014b).

Η κύρια πηγή πληροφόρησης των νέων σχετικά με τις ευκαιρίες μάθησης και καριέρας προέρχεται από το σχολείο και την οικογένεια αλλά και από το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στην Ευρώπη, ο κυριότερος λόγος επιλογής της ΕΕΚ είναι η παροχή τέτοιας συμβουλής (Eurobarometer, 2011).

Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά την ΕΕΚ είναι ότι δεν υπάρχει ουσιαστική διασύνδεση μεταξύ αυτής και του εργασιακού βίου (Awangetal, 2011).

Αυτό που προκύπτει από τα προαναφερθέντα είναι το ότι η γενικότερη στάση απέναντι στην ΕΕΚ είναι αρνητική παρά το γεγονός ότι υπάρχει μια αναγνώριση της συμβολής της στην ανάπτυξη της οικονομίας και της ευημερίας μιας χώρας. Οι πολλαπλοί παράγοντες που επηρεάζουν την έως τώρα ισχυρή προτίμηση της γενικής παιδείας, επηρεάζουν τις στάσεις και της αντιλήψεις των πολιτών και σε συνδυασμό με την κακή εικόνα που έχει η ΕΕΚ, συνεχίζει η απόρριψή της από την πλειοψηφία των μαθητών. Συνεπώς, οι όποιες προσπάθειες και μεταρρυθμίσεις λάβουν χώρα για να αυξηθεί η ελκυστικότητα της ΕΕΚ θα πρέπει να επικεντρωθούν στην αλλαγή αυτών των στάσεων και αντιλήψεων.

Κεφάλαιο 4. Προτάσεις Αναβάθμισης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Βάσει των τελευταίων μεταρρυθμίσεων για τα ΕΠΑΛ, οι στόχοι που έχουν τεθεί για την ΕΕΚ στην Ελλάδα βάσει του νόμου 4386/2016 είναι οι ακόλουθοι:

- Παροχή υψηλού επιπέδου γενικής παιδείας.
- Προαγωγή της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας μέσω της λήψης πρωτοβουλιών.
- Καλλιέργεια των κοινωνικών δεξιοτήτων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της προσωπικότητας και της κοινωνικής ένταξης.
- Προσφορά των απαραίτητων επαγγελματικών γνώσεων και ικανοτήτων έτσι ώστε να υπάρχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας.
- Ανάπτυξη δράσεων οι οποίες θα εξασφαλίζουν την ποιότητα της ΕΕΚ.

Για να επιτευχθούν όλα αυτά όμως θα πρέπει η όποια στρατηγική εφαρμοστεί, να λάβει υπόψη της την ανάγκη αλλαγής της αρνητικής στάσης και των αρνητικών αντιλήψεων για την ΕΕΚ καθώς και τις εγγενείς δυσκολίες που τη χαρακτηρίζουν, αφού πρωτίστως γίνει κατανοητό το τι είναι στάση και πως αυτή μπορεί να αλλάξει.

Αλλαγή της αρνητικής στάσης προς την ΕΕΚ

Ως στάση ορίζεται η άποψη ενός ατόμου σχετικά με μια ομάδα ατόμων και ζητημάτων. Γενικά η στάση μπορεί να είναι θετική, αρνητική ή ουδέτερη και να ποικίλει ανάλογα με την κατάσταση. Η στάση διαδραματίζει έναν σημαντικό ρόλο ως προς τη συμπεριφορά των ατόμων και αντιπροσωπεύει τον γενικό προσανατολισμό τους (Cocioprotal, 1994). Η υιοθέτηση μιας στάσης είναι το αποτέλεσμα μάθησης, εμπειριών καθώς και επιρροής από άλλα άτομα και επιδρά σε πολύ μεγάλο βαθμό στις επιλογές και στις αποφάσεις των ατόμων (Azubuike, 2011).

Η αλλαγή ή η τροποποίηση μιας στάσης δηλαδή των αντιλήψεων ενός ατόμου για ένα ζήτημα, από τη μια πλευρά δεν είναι εύκολη αλλά από την άλλη μπορεί να επιτευχθεί μέσω αποτελεσματικών παρεμβάσεων. Προκειμένου όμως να αλλάξει η αρνητική στάση προς την ΕΕΚ θα πρέπει πρωτίστως να γίνει κατανοητός ο τρόπος με τον οποίο οι νέοι αναπτύσσουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους οι οποίες με τη σειρά τους καθορίζουν τη λήψη αποφάσεων. Οι τρεις κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων των νέων για

το είδος της εκπαίδευσης που θα ακολουθήσουν είναι οι προσωπικές τους προτιμήσεις, το σχολικό περιβάλλον καθώς και οι πληροφορίες που δέχονται τόσο από τους καθηγητές όσο και από τις οικογένειές τους (NFER, 2014b).

Οι προσωπικές προτιμήσεις αφορούν την αντιλαμβανόμενη χρησιμότητα ή παρακίνηση για ένα συγκεκριμένο επάγγελμα. Το σχολικό τους περιβάλλον διαδραματίζει έναν ουσιαστικό ρόλο στην επιλογή επαγγέλματος και στον τρόπο με τον οποίο οι νέοι θα μπορούσαν να το ακολουθήσουν. Όταν το σχολείο τους παρέχει ισορροπημένη και αντικειμενική συμβουλή από καλώς ενημερωμένους καθηγητές σχετικά με τις εκπαιδευτικές επιλογές που είναι διαθέσιμες και παρέχεται αρκετός χρόνος, οι νέοι βρίσκονται σε κατάλληλη θέση έτσι ώστε να λάβουν μια απόφαση (McCroneetal, 2005).

Οι γονείς από την άλλη πλευρά, ως ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες επιρροής, δεν είναι σωστά ενημερωμένοι αναφορικά με την ΕΕΚ ή τουλάχιστον στον ίδιο βαθμό όπως είναι για την ακαδημαϊκή εκπαίδευση. Επιπλέον, δεν είναι ενημερωμένοι για τις εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στο χώρο εργασίας καθώς και για τις εναλλακτικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες (NFER, 2014b).

Σε μια μελέτη για την επιρροή των γονέων ως προς την επιλογή σχολείου βρέθηκε ότι οι γονείς υποστήριζαν ότι θα πρέπει να υπάρχει μια πρόιμη παροχή συμβουλών ιδιαίτερα προς τα κορίτσια σχετικά με τις διαθέσιμες επιλογές καριέρας, κάτι που θα βοηθούσε στην αύξηση του αριθμού των κοριτσιών στην ΕΕΚ (Kissimetal, 2011).

Συνεπώς, η αλλαγή της αρνητικής στάσης προς την ΕΕΚ ίσως να πρέπει να εκκινήσει με την προσπάθεια αλλαγής της στάσης των εκπαιδευτικών και των γονέων πρωτίστως. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι καλύτερα εφοδιασμένοι με τις βασικές γνώσεις για τις επιλογές που είναι διαθέσιμες για τους νέους έτσι ώστε να μπορούν να τους καθοδηγήσουν παρέχοντάς τους αμερόληπτες πληροφορίες. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την εκπαίδευση των καθηγητών καθώς και την αλληλεπίδρασή τους με τους εργοδότες. Οι γονείς από την άλλη πλευρά χρειάζεται να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις σχετικά με την ΕΕΚ καθώς και τις διαφορετικές οδούς που οδηγούν στην εύρεση εργασίας. Για να επιτευχθούν αυτά, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να προχωρήσουν σε δράσεις που θα στοχεύουν στην άρση αυτών των πεποιθήσεων δίνοντας έμφαση στα οφέλη της ΕΕΚ για τους νέους (NFER, 2014b).

Δράσεις Ενίσχυσης της ΕΕΚ

Η πρόβλεψη για τις τάσεις ως προς την εργασία ανάλογα με τα προσόντα έως το 2025 στην Ευρώπη είναι ότι θα υπάρξει μείωση από το 32% στο 21% στην εργασία ατόμων με χαμηλού επιπέδου προσόντα, αύξηση στη ζήτηση εργαζομένων με μεσαίου επιπέδου προσόντα από το 41% στο 45% και ανωτέρου επιπέδου από το 27% στο 34%(ΕΚΑΕΚ, 2014).

Όμως, 8 στους 10 εργοδότες θεωρούν ότι τα ελλείμματα στις δεξιότητες των εργαζομένων θα περιορίσουν την ανάπτυξη και ότι οι νέοι απόφοιτοι δεν είναι εφοδιασμένοι με τα απαραίτητα προσόντα λόγω του ότι το εκπαιδευτικό σύστημα είναι κατά πολύ επικεντρωμένο στα ακαδημαϊκά μαθήματα. Ως εκ τούτου δεν καλύπτονται οι ανάγκες των επιχειρήσεων (NFER, 2014b).

Πιο συγκεκριμένα για τη χώρα μας, αυτό που παρατηρείται είναι ότι δεν υπάρχει διασύνδεση της εκπαίδευσης με τις πραγματικές ανάγκες των επιχειρήσεων, με τους εργοδότες να αναφέρουν ότι οι απόφοιτοι έχουν έλλειψη δεξιοτήτων αναφορικά με την οργάνωση και διοίκηση έργων καθώς και στη διαχείριση της τεχνολογίας και της προαγωγής της τεχνολογίας, λόγω απουσίας τεχνικών γνώσεων. Εκτός αυτών, δεν έχουν την αυτοπεποίθηση που χρειάζεται προκειμένου να προβούν στη λήψη και υλοποίηση πρωτοβουλιών, ιδιαίτερα στους νέους τομείς εργασίας που προκύπτουν και που ως συνέπεια δεν μπορούν να υποστηριχθούν και να αναπτυχθούν (ΕΚΑΕΚ, 2014).

Βάσει των ανωτέρω, για την ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας υπάρχει ανάγκη ατόμων που θα χαρακτηρίζονται από υψηλής ποιότητας επαγγελματική εκπαίδευση έτσι ώστε να υπάρχει ένα μεγάλος εύρος εξειδικευμένων ατόμων. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να εφαρμοστούν τα ακόλουθα (NFER, 2014a):

- Εδραίωση βιώσιμων δομών και χρηματοδοτικών συστημάτων.
- Παροχή υψηλής ποιότητας επαγγελματικών προσόντων.
- Αντιμετώπιση των αντιλήψεων ότι η ακαδημαϊκή επιμόρφωση είναι καλύτερη της επαγγελματικής.

Για τη διασύνδεση της εκπαίδευσης με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας θα πρέπει να εφαρμοστούν τα ακόλουθα (ΕΚΑΕΚ, 2014):

- Έρευνα και συνεργασία με τις επιχειρήσεις για την αναγνώριση των ειδικοτήτων που είναι απαραίτητες και των δεξιοτήτων που χρειάζεται να αποκτηθούν μέσω της ΕΕΚ.
- Εκπόνηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα επικεντρώνονται στην ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων.
- Επικέντρωση σε εκπαιδευτικά προγράμματα που θα προσανατολίζονται στην εργασία.
- Προαγωγή δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, επικοινωνίας και επιχειρηματικότητας.

Εκτός των ανωτέρω θα πρέπει επίσης να υπάρξει μέριμνα για τη διασφάλιση της ποιότητας της παρεχόμενης ΕΕΚ έτσι ώστε τα προσόντα που αποκτούνται να αναγνωρίζονται, ενισχύοντας το κύρος της. Τα ΕΠΑΛ μπορούν να αναβαθμιστούν, προάγοντας την ελκυστικότητά τους μέσω δράσεων που θα στοχεύουν στα ακόλουθα (Κονταξής, 2011, Lovelace, 2005):

- Να αναγνωρίζονται οι ιδιαιτερότητες των μαθητών και να αξιοποιούνται οι ικανότητές τους μέσω κατάλληλων δράσεων εντός του σχολικού περιβάλλοντος.
- Να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται έτσι ώστε να προάγεται το ενδιαφέρον τους όχι μόνο για τη μάθηση κατά τη διάρκεια φοίτησής τους στο ΕΠΑΛ αλλά και για τη συνεχιζόμενη δια βίου μάθηση.
- Να υπάρχει ευελιξία στον τρόπο διδασκαλίας έτσι ώστε να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα των ελλειμμάτων βασικών γνώσεων καθώς και της ετερομορφίας των μαθητών.

Συμπερασματικά, το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ΕΕΚ είναι η διαχρονικά αρνητική στάση προς αυτή τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους γονείς και τους μαθητές/-ήτριες. Επιπλέον επιβαρυντικός παράγοντας είναι η απουσία διασύνδεσής της με την αγορά εργασίας. Οι κατάλληλες δράσεις για την άρση της αρνητικής στάσης είναι απαραίτητες αλλά θα πρέπει πρωτίστως να διερευνηθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την αρνητική αντίληψη που επικρατεί προς την ΕΕΚ.

Κεφάλαιο 5. Μεθοδολογία Ερευνητικής Εργασίας

5.1. Ερευνητικές υποθέσεις και κύρια ερευνητική υπόθεση

Σε αντίθεση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες η γενική και η επαγγελματική εκπαίδευση εξελίχθηκαν παράλληλα, στη χώρα μας η δεύτερη εξελίχθηκε σταδιακά. Ως ορόσημο μπορεί να θεωρηθεί η ίδρυση των Σχολών Μέσης Εκπαίδευσης με το νόμο 5187/1931. Έκτοτε, δημιουργήθηκαν οι Σχολές Νοσοκόμων και Εμπορικού Ναυτικού (1948-1954) και μετά το 1959 η Τεχνολογική Επαγγελματική Εκπαίδευση διακρίθηκε σε κατώτερη, μέση και ανώτερη. Το επόμενο στάδιο ήταν η ίδρυση της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Επαγγελματικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ), η οποία το 2002 μετονομάστηκε σε Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) προσδίδοντας κύρος στην επαγγελματική εκπαίδευση (Κάτσικας & Θεριανός, 2007).

Σταδιακά, στη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση συμπεριελήφθησαν οι Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές (ΤΕΣ) και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια (ΤΕΛ), από τα οποία οι μαθητές είχαν πρόσβαση στα Τεχνολογικά Επαγγελματικά Ιδρύματα (ΤΕΙ). Μετά τη συγχώνευση των ΤΕΣ και των ΤΕΛ με το νόμο 2640/1998, δημιουργήθηκαν το 2006 οι Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ) και τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ) τα οποία, μετά το 2013, δίνουν στους μαθητές πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της δυνατότητας συμμετοχής τους στις πανελλαδικές εξετάσεις με το νόμο 4186/2013. Παράλληλα, οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ λαμβάνουν πτυχίο άσκησης του επιλεγμένου από αυτούς επαγγέλματος.

Ωστόσο, αυτή η αναβάθμιση δεν αύξησε την ελκυστικότητα των ΕΠΑΛ παρά μια μικρή αύξηση των μαθητών που τα επιλέγουν, ίσως λόγω του ότι δεν είναι ευρέως γνωστή. Ο μέσος όρος παρακολούθησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης ανέρχεται περίπου στο 30% σε αντίθεση με το 50% των Ευρωπαϊκών χωρών (ΕΚΑΕΚ, 2014). Επιπλέον, η αντίληψη ότι η επαγγελματική εκπαίδευση είναι υποδεέστερη της γενικής είναι ένα διαχρονικό πρόβλημα στη χώρα μας που οδηγεί στην επιλογή των ΕΠΑΛ μόνο από τους μαθητές των οποίων οι επιδόσεις στο Γυμνάσιο δεν θεωρούνται ικανοποιητικές ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις των ΓΕΛ (Ιωαννίδου & Σταύρου, 2013).

Πιο συγκεκριμένα, στην Ελληνική κοινωνία οι μαθητές που απευθύνονται στην επαγγελματική εκπαίδευση χαρακτηρίζονται από κενά στη μάθησή τους και χαμηλές

επιδόσεις. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τους ίδιους τους καθηγητές των ΕΠΑΛ, οδηγώντας σε έναν φαύλο κύκλο και όπως βρέθηκε σε μια έρευνα του Υπουργείου Παιδείας οι μαθητές εισπράττουν αδιαφορία από τους καθηγητές, οι οποίοι επηρεάζονται από το χαμηλό επίπεδο των μαθητών τους (Υπουργείο Παιδείας, 2008).

Η μη ελκυστικότητα των ΕΠΑΛ επηρεάζεται ακόμη περισσότερο από τα αποτελέσματα της βαθμολογίας των μαθητών που συμμετέχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στο μεγαλύτερο ποσοστό η βαθμολογία είναι χαμηλή και έτσι ενισχύεται η άποψη ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ δεν έχουν τις ίδιες ικανότητες με αυτούς που παρακολουθούν τα ΓΕΛ (Παϊδούση, 2016).

Εκτός αυτών, η επαγγελματική εκπαίδευση ανέκαθεν θεωρείτο «ανδρικός» τομέας με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν πολλά κορίτσια που επιλέγουν να φοιτήσουν στα ΕΠΑΛ, λόγω κοινωνικών στερεότυπων, προκαλώντας συνεπακόλουθα περεταίρω μείωση της προσέλευσης των μαθητών κατά 44% μεταξύ του 2002 και 2009 (Ιωαννίδου & Σταύρου, 2013). Ωστόσο, ενώ σε κάποια χρονική στιγμή παρατηρήθηκε ότι τα κορίτσια άρχισαν σταδιακά να προτιμούν τη φοίτηση στην επαγγελματική εκπαίδευση, η μεταρρύθμιση του 2013 με την οποία καταργήθηκαν ορισμένες δημοφιλείς ειδικότητες μεταξύ των κοριτσιών, οδήγησε στην εκ νέου μείωση του αριθμού τους (Υπουργείο Παιδείας, 2011; Παϊδούση, 2016).

Βάσει των ανωτέρω, οι ερευνητικές υποθέσεις της προτεινόμενης μελέτης είναι οι ακόλουθες:

- Οι μαθητές και οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών δεν είναι ενήμεροι για τις δυνατότητες που παρέχουν τα ΕΠΑΛ.
- Επικρατεί η αντίληψη ότι τα ΕΠΑΛ απευθύνονται σε μαθητές με χαμηλές επιδόσεις.
- Η χαμηλή επίδοση των μαθητών στο Γυμνάσιο είναι ο κυριότερος λόγος επιλογής φοίτησης στα ΕΠΑΛ.
- Η στάση των καθηγητών του Γυμνασίου για τα ΕΠΑΛ επηρεάζει τις στάσεις των μαθητών και των γονέων/κηδεμόνων τους.

Συνεπώς, η κύρια ερευνητική υπόθεση της παρούσας εργασίας είναι ότι τα ΕΠΑΛ παραμένουν μη ελκυστικά για τους μαθητές και τις μαθήτριες.

5.2. Σκοπός και στόχοι

Ο κύριος σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τις στάσεις και τις απόψεις των μαθητών Γυμνασίου και των γονέων/κηδεμόνων τους αναφορικά με τα ΕΠΑΛ και με το ενδεχόμενο φοίτησης των μαθητών σε αυτά. Ως δευτερεύοντες στόχοι τέθηκαν οι ακόλουθοι:

- Η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις στάσεις και τις απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με τα ΕΠΑΛ.
- Η διερεύνηση της διαφορετικότητας των απόψεων του πληθυσμού που διαμένει σε αστική και ημιαστική περιοχή.
- Η διερεύνηση του βαθμού ενημέρωσης των μαθητών και των γονέων/κηδεμόνων τους για τις δυνατότητες που παρέχουν τα ΕΠΑΛ.
- Η διερεύνηση της θετικής ή αρνητικής επιρροής της γενικής απόδοσης των μαθητών στο ενδεχόμενο φοίτησής τους σε ΕΠΑΛ.
- Η διερεύνηση του βαθμού σύγκλισης ή απόκλισης των απόψεων και των στάσεων των μαθητών και των γονέων/κηδεμόνων τους.

5.3. Επιλογή μεθόδου έρευνας

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια δειγματοληπτική ποσοτική έρευνα της οποίας ο στόχος είναι η συλλογή, ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων που συλλέχθηκαν με τη χρήση ερωτηματολογίου. Τα πλεονεκτήματα αυτού του είδους των μελετών είναι ότι (Παπαναστασίου & Παπαναστασίου, 2005):

- Επιτρέπουν τον έλεγχο υποθέσεων.
- Αναδεικνύουν γενικές τάσεις.
- Καταγράφουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις των συμμετεχόντων σε διάφορα ζητήματα.
- Αυξάνουν τις γνώσεις για τα υπό μελέτη ζητήματα.
- Βοηθούν τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους σχεδιαστές εκπαιδευτικών πολιτικών.
- Είναι περισσότερο αντικειμενικές.

Ωστόσο, ένα μειονέκτημα που χαρακτηρίζει τις ποσοτικές μελέτες είναι ότι αδυνατούν να εισχωρήσουν στην εις βάθος κατανόηση του υπό μελέτη ζητήματος.

Το δείγμα της μελέτης αποτέλεσαν 20 μαθητές Β΄ και Γ΄ Τάξης Γυμνασίου και 20 γονείς/κηδεμόνες από την κάθε μια από τις περιοχές της Πάτρας, της Κάτω Αχαΐας, του Πύργου και της Αμαλιάδος, με το συνολικό δείγμα να αποτελείται από 80 μαθητές και 80 γονείς/κηδεμόνες, που θεωρείται ικανοποιητικό για την υπό μελέτη περιφέρεια. Ο λόγος επιλογής αυτών των περιοχών αποτέλεσε το γεγονός ότι θεωρούνται αντιπροσωπευτικές αστικές και ημιαστικές περιοχές με τον κατάλληλο πληθυσμό για τη διεξαγωγή της μελέτης.

Τα κριτήρια επιλογής για τους συμμετέχοντες ήταν τα ακόλουθα:

- Μαθητές Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου.
- Οι γονείς/κηδεμόνες των ίδιων μαθητών.

Τα κριτήρια αποκλεισμού ήταν:

- Η άρνηση άδειας του γονέα/κηδεμόνα για τη συμμετοχή του παιδιού του στη μελέτη.
- Η άρνηση του μαθητή/τριας να συμμετάσχει στη μελέτη.

Τηρήθηκαν όλοι οι κανόνες δεοντολογίας και διασφάλισης του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων καθώς και η λήψη πληροφορημένης συναίνεσης όπως ορίζονται από την κείμενη νομοθεσία (ν.2472/1997). Πιο συγκεκριμένα:

- Ζητήθηκε και λήφθηκε η άδεια διεξαγωγής της μελέτης από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.
- Οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τους σκοπούς της μελέτης, τη διαδικασία που απαιτείται και τη σημασία της συμβολής τους.
- Υπήρξε η διαβεβαίωση – προφορική & έγγραφη – ότι θα διασφαλιστεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων καθώς και το ότι τα στοιχεία τους θα μείνουν στην κατοχή του ερευνητή, με τη δέσμευση ότι δεν θα δημοσιοποιηθούν σε κανένα έγγραφο ή ηλεκτρονικό μέσο.
- Ενημερώθηκαν ότι η συμμετοχή είναι εθελοντική και ότι μπορεί να ανακληθεί η συναίνεσή τους οποτεδήποτε αυτοί το θελήσουν, χωρίς την υποχρέωση να εξηγήσουν την επιλογή τους αυτή.
- Οι γονείς/κηδεμόνες έδωσαν την ενυπόγραφη συναίνεσή τους για τη συμμετοχή των τέκνων τους στη μελέτη (Παράρτημα Α).

Τα ερευνητικά εργαλεία συλλογής δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν ήταν τα ακόλουθα:

- *Φόρμα καταγραφής δημογραφικών στοιχείων:* Χρησιμοποιήθηκαν δύο διαφορετικές φόρμες καταγραφής των δεδομένων για τις δύο ομάδες – γονείς/κηδεμόνες & μαθητές/-ήτριες. Η φόρμα καταγραφής που διανεμήθηκε στους γονείς/κηδεμόνες (Παράρτημα Β) συμπεριελάμβανε ερωτήματα αναφορικά με το φύλο, την ηλικία, τον αριθμό παιδιών καθώς και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο και το επάγγελμά τους. Η φόρμα καταγραφής των μαθητών (Παράρτημα Γ), εκτός από την τάξη και το φύλο, περιείχε ερωτήματα σχετικά με τον μέσο όρο βαθμολογίας τους την προηγούμενη χρονιά, τα μαθήματα στα οποία συγκέντρωσαν την υψηλότερη βαθμολογία, τα ενδιαφέροντά τους, το επάγγελμα που σκέφτονται να ακολουθήσουν και για ποιο λόγο καθώς και την πρόθεσή τους να συνεχίσουν τις σπουδές τους μετά το λύκειο.
- *Ερωτηματολόγιο στάσεων και απόψεων για τα ΕΠΑΛ γονέων/κηδεμόνων* (Παράρτημα Δ): Πρόκειται για ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε για τους σκοπούς της μελέτης βάσει της βιβλιογραφίας. Συμπεριλαμβάνει ερωτήματα – ανοικτού και κλειστού τύπου - για τους λόγους που επηρεάζουν την επιλογή του λυκείου στο οποίο θα φοιτήσει το παιδί καθώς και ερωτήματα σχετικά με τις απόψεις τους για τα ΕΠΑΛ. Πιο συγκεκριμένα, συμπεριλαμβάνονται ερωτήματα σχετικά με την άποψή τους για το είδος των μαθητών που φοιτούν στο ΕΠΑΛ, τη στάση του οικογενειακού και φιλικού τους κύκλου για το ΕΠΑΛ, τις γνώσεις τους σχετικά με τις ειδικότητες αλλά και τις προοπτικές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ καθώς και το εάν έχουν ενημερωθεί ή ενδιαφέρονται να ενημερωθούν για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση γενικότερα.
- *Ερωτηματολόγιο στάσεων και απόψεων για το ΕΠΑΛ μαθητών/-τριών* (Παράρτημα Ε): Επίσης πρόκειται για ένα αυτοσχέδιο ερωτηματολόγιο το οποίο έχει σχεδόν τις ίδιες ερωτήσεις με αυτό των γονέων/κηδεμόνων με τη διαφοροποίησή του να έγκειται κυρίως στους διαφορετικούς λόγους επιλογής του είδους του λυκείου που σκέφτεται ο μαθητής/τρια να παρακολουθήσει καθώς και στους παράγοντες που επηρέασαν αυτή την απόφαση.

Προ της διανομής των ερωτηματολογίων διενεργήθηκε πιλοτική εφαρμογή τους σε 10 γονείς και 10 μαθητές προκειμένου να εντοπισθούν τυχόν ερωτήματα που θα δημιουργούσαν προβλήματα στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Κατά την πιλοτική αυτή εφαρμογή δεν εντοπίστηκαν προβλήματα ως προς την κατανόηση των ερωτημάτων.

Η ίδια η μέθοδος συλλογής των δεδομένων διενεργήθηκε ως εξής:

- Ενημερώθηκαν οι διευθυντές/-ύντριες των σχολείων για τη λήψη άδειας διεξαγωγής της μελέτης στο σχολείο τους από τον αρμόδιο φορέα.
 - Λήφθηκαν τα στοιχεία των μαθητών/-τριών και των γονέων τους από τους διευθυντές/ντριες των επιλεγμένων σχολείων.
 - Διενεργήθηκε τηλεφωνική ενημέρωση των γονέων για τους σκοπούς της μελέτης.
 - Προσκλήθηκαν οι γονείς/κηδεμόνες στο σχολείο για την πιο λεπτομερή ενημέρωσή τους καθώς και για την έγγραφη έγκρισή τους για τη συμμετοχή των τέκνων τους στη μελέτη.
 - Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων των γονέων διεξήχθη είτε κατά την επίσκεψή τους στο σχολείο είτε στον χώρο τους. Στη δεύτερη περίπτωση το συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο επεστράφη από το τέκνο τους.
 - Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων των μαθητών διεξήχθη στο τέλος μιας διδακτικής ώρας με τη σύμφωνη γνώμη του διδάσκοντα.
- Ο κυριότερος περιορισμός της παρούσας μελέτης ήταν το ότι διεξήχθη σε μικρό αριθμό περιοχών.

5.4. Στατιστική επεξεργασία

Η περιγραφή των κατηγορικών μεταβλητών δίνεται μέσω των απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων (ν&%). Για τον έλεγχο της κανονικότητας και της συμμετρικότητας των κατανομών χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος Komogorov-Smirnov. Για τη σύγκριση των κατηγορικών δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η δοκιμασία χ^2 και πιο συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκαν:

- ❖ το χ^2 του Pearson για πίνακες 3x2 στις περιπτώσεις που λιγότερο από το 25% των αναμενόμενων τιμών είναι <5, καμία από τις αναμενόμενες τιμές δεν είναι <1 και το σύνολο των παρατηρήσεων είναι >24(Παπαϊωάννου & Φερεντίνος, 2000)
- ❖ το χ^2 του Pearson για πίνακες 2x2 στις περιπτώσεις που όλες οι αναμενόμενες τιμές είναι >10 (Παπαϊωάννου & Φερεντίνος, 2000).
- ❖ Στις περιπτώσεις που έστω και μία από τις αναμενόμενες τιμές είναι <1 ή δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του χ^2 χρησιμοποιήθηκε η ακριβής δοκιμασία κατά Fisher (Fisher'sExactTest) (Γναρδέλλης, 2006).

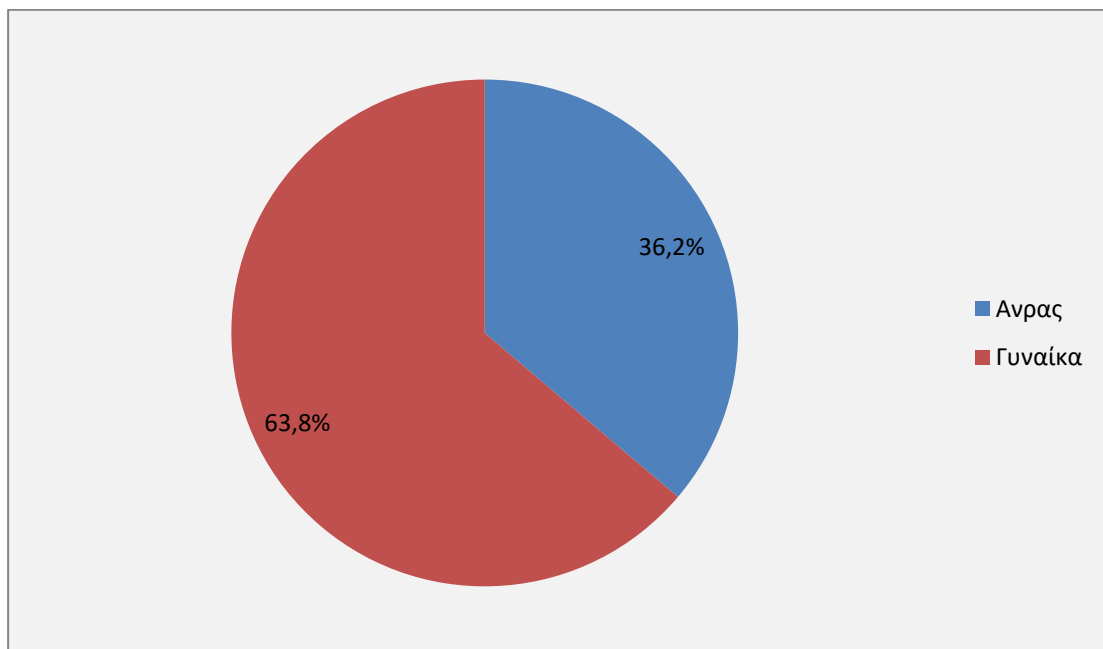
Λόγω του ότι η κατανομή ήταν κανονική, η διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις απόψεις και τις στάσεις καθώς και για τη συσχέτιση μεταξύ των ερωτημάτων των ερωτηματολογίων έγινε με τον συντελεστή r του Pearson.

Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας τέθηκε στο $p < 0,05$. Η στατιστική επεξεργασία διενεργήθηκε με χρήση του στατιστικού πακέτου SPSSv.17.

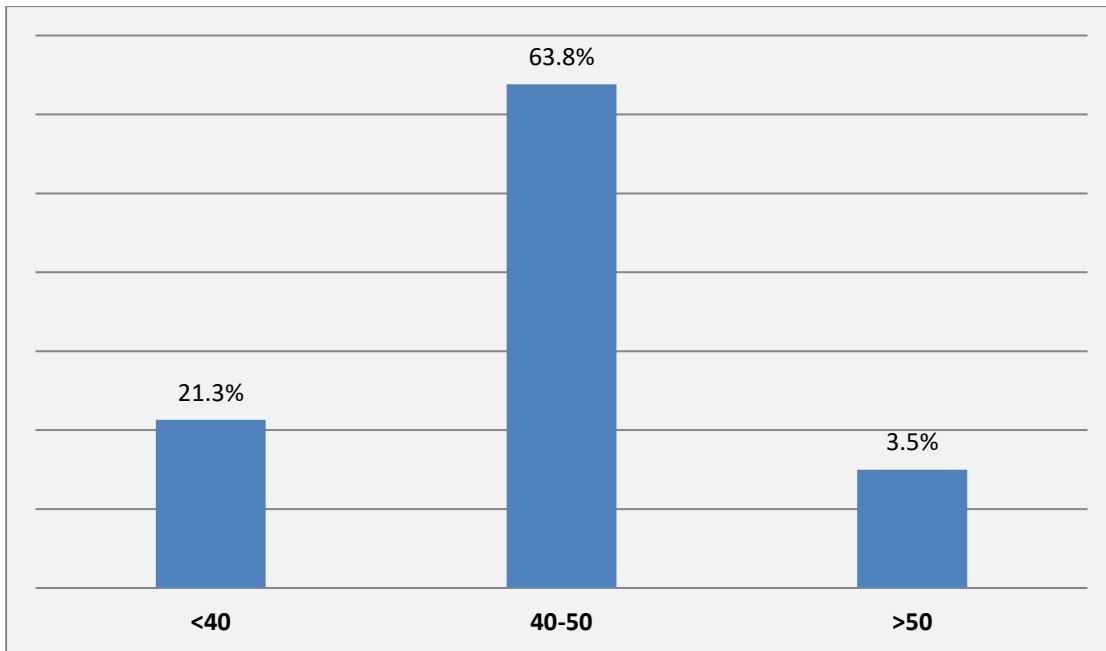
Κεφάλαιο 6. Αποτελέσματα

6.1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

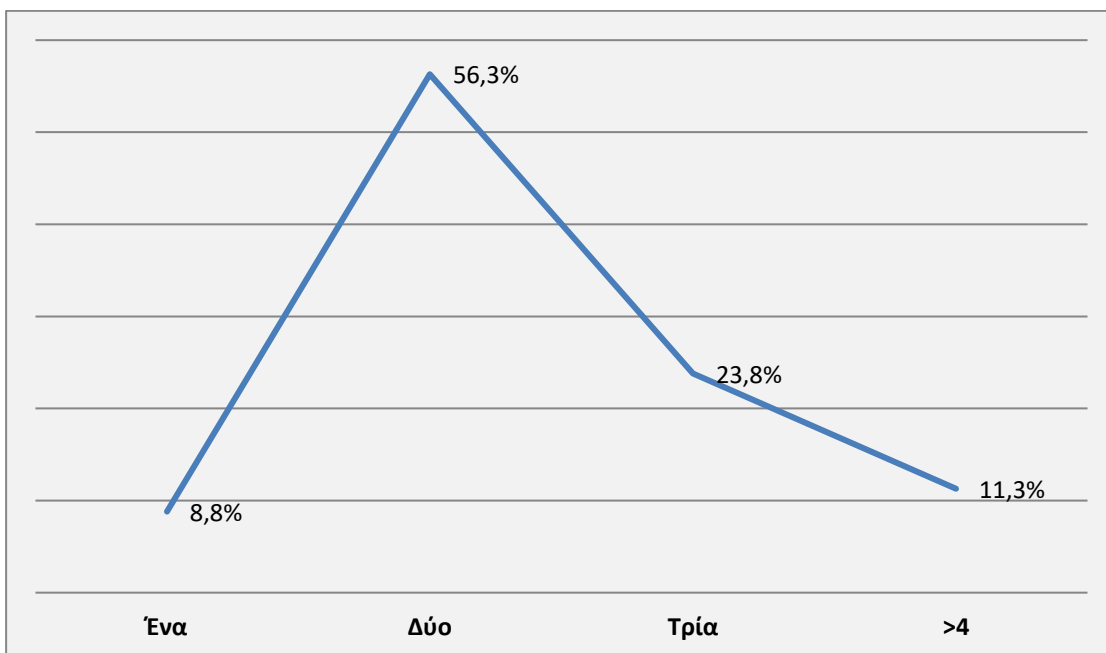
Το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων/κηδεμόνων ήταν γυναίκες ($n=51$, 63,8%) με μέση ηλικία επί του συνόλου τα 40-50 έτη ($n=51$, 63,8%) (Γραφήματα 1 & 2 αντίστοιχα). Το 56,3% ($n=45$) είχε δύο παιδιά, τρία το 23,8% ($n=19$) ενώ ένα ή άνω των τεσσάρων παιδιών είχε το 8,8% ($n=7$) και το 11,3% ($n=9$) αντίστοιχα (Γράφημα 3). Όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 4 το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (51,3%, $n=41$) ήταν απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ απόφοιτοι δημοτικού ήταν μόνο το 5,0% ($n=4$). Αναφορικά με το επάγγελμα, δημόσιοι υπάλληλοι ήταν οι 24 από τους 80 γονείς/κηδεμόνες (30,0%) ακολουθούμενοι από τους ιδιωτικούς υπαλλήλους σε ποσοστό 23,8% ($n=19$) και τους ελεύθερους επαγγελματίες ($n=16$, 20,0%). Άνεργοι ήταν οι 14 γονείς/κηδεμόνες (17,5%) ενώ αγρότες μόνο οι 2 (2,5%). Το 6,3% ($n=5$) αφορούσε τις γυναίκες οι οποίες ασχολούνταν με οικιακά (Γράφημα 5).

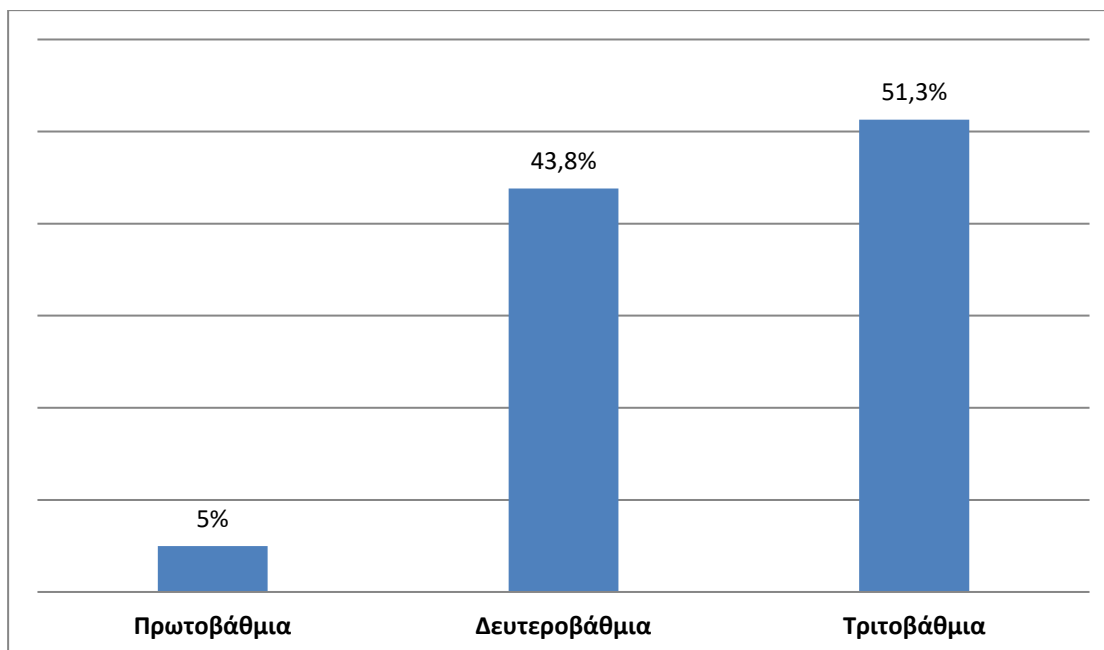
Γράφημα 6 Φύλο

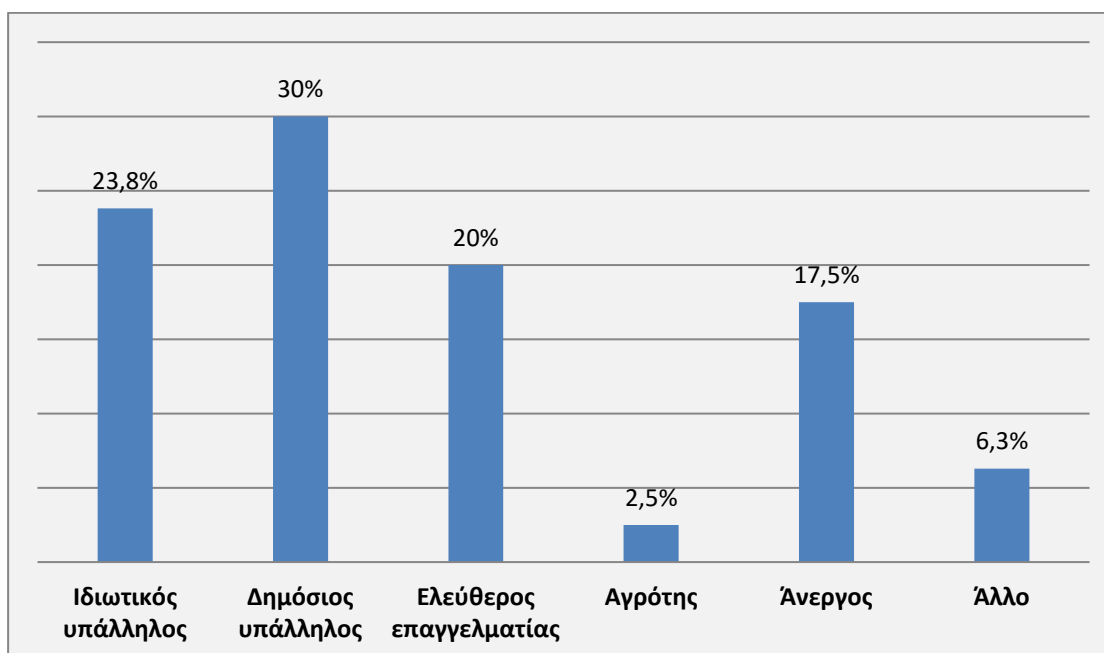
Γράφημα 7 Ηλικία

Γράφημα 8 Αριθμός παιδιών

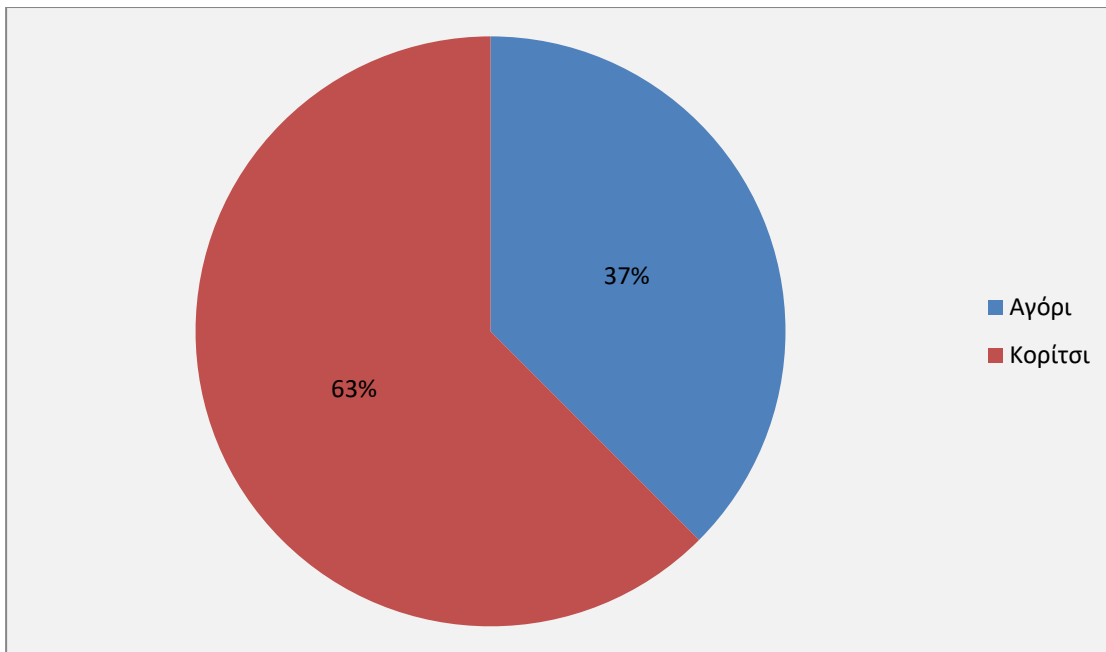

Γράφημα 9 Επίπεδο εκπαίδευσης

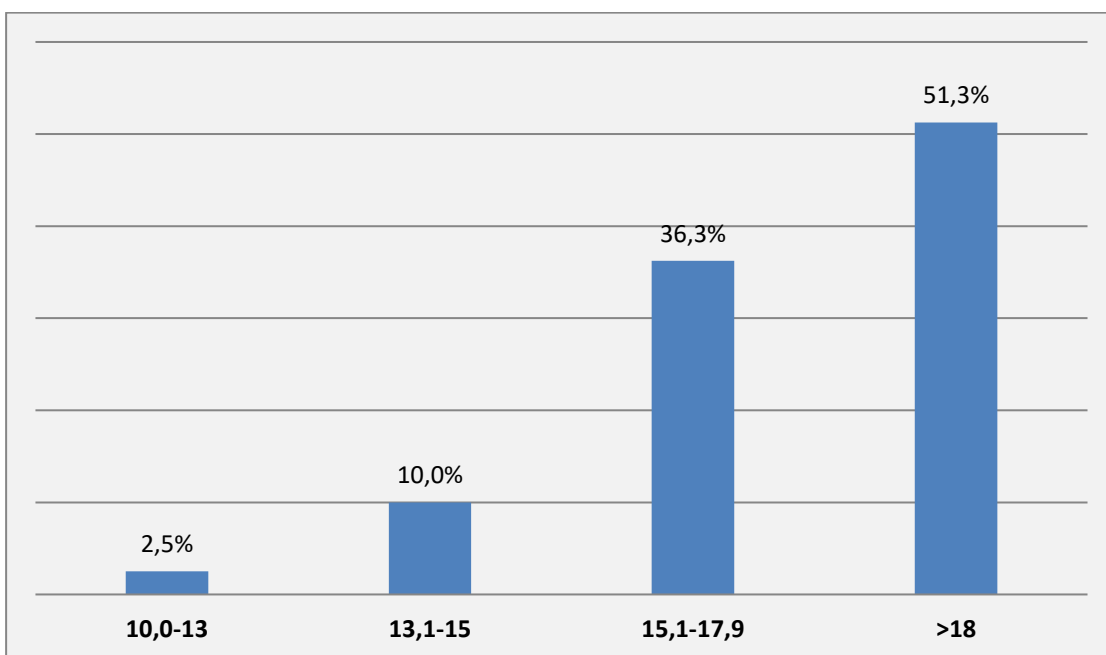

Γράφημα 10 Επάγγελμα

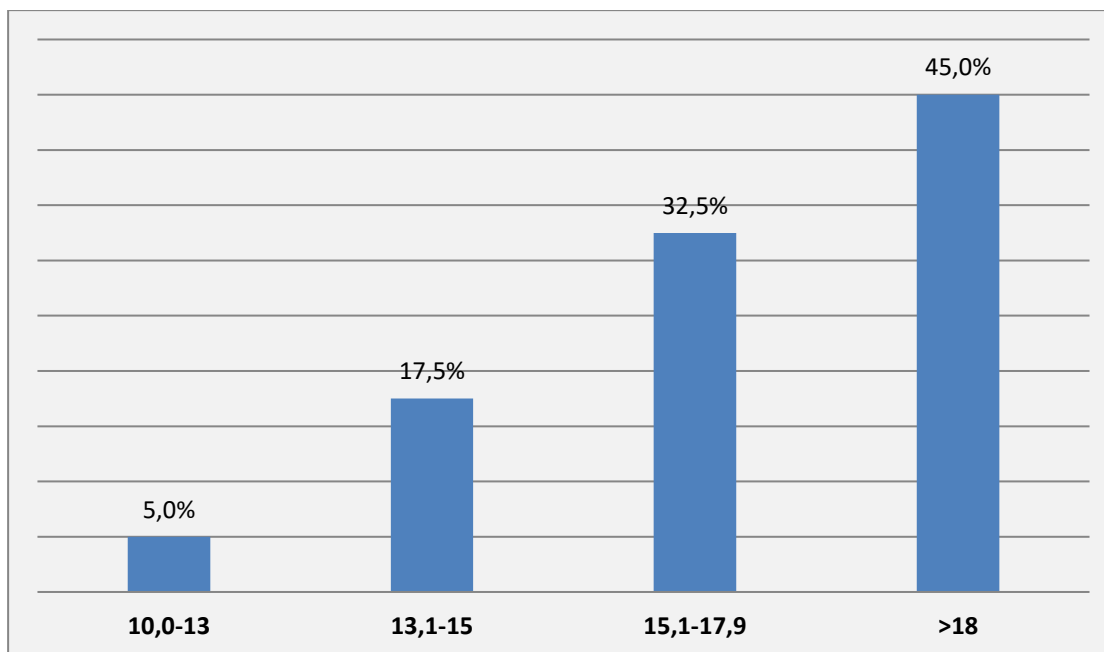
Συνεχίζοντας με τα δημογραφικά στοιχεία των μαθητών/τριών, το μεγαλύτερο ποσοστό αποτελείται από κορίτσια ($n=50$, 63%) (Γράφημα 6). Οι 41 από τους 80 (51,3%) είχαν μέση βαθμολογία την προηγούμενη χρονιά άνω του 18 και οι 29 (36,3%) μεταξύ του 15,1 και 17,9 (Γράφημα, 7). Μικρότερο όμως ποσοστό ($n=36$, 45,0%) βρέθηκε να έχει βαθμολογία άνω του 18 στις εξετάσεις της προηγούμενης χρονιάς, ενώ οι μαθητές/-ήτριες που είχαν βαθμολογία μεταξύ του 15,1 και 17,9 ανήλθαν στους 26 (32,5%) και μόνο το 5,0% ($n=4$) είχε βαθμολογία μεταξύ του 10 και 13 (Γράφημα 8).

Γράφημα 6 Φύλο μαθητών

Γράφημα 7 Μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενης χρονιάς

Γράφημα 8 Μέσος όρος βαθμολογίας εξετάσεων προηγούμενης χρονιάς

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται τα μαθήματα με την υψηλότερη βαθμολογία κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά. Αυτό που παρατηρείται είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος ($n=31$, 38,8%) είχε υψηλότερη βαθμολογία στα Μαθηματικά, ακολουθούμενα από τη Φυσική και την Ιστορία ($n=27$, 33,8%, $n=25$, 31,3% αντίστοιχα). Οι μαθητές/-ήτριες που είχαν υψηλότερη βαθμολογία στην Τεχνολογία ($n=11$, 13,8%), Πληροφορική ($n=7$, 8,8%) και τα Θρησκευτικά ($n=3$, 3,8%) ήταν κατά πολύ λιγότεροι σε σχέση με τα υπόλοιπα μαθήματα.

Στη πλειοψηφία τους οι μαθητές/-ήτριες ως κύριο εξωσχολικό ενδιαφέρον είχαν τα αθλήματα ($n=42$, 52,5%). Οι 15 (13,8%) ασχολούνταν στον ελεύθερό τους χρόνο με τις ξένες γλώσσες ενώ μόνο 5 μαθητές/-ήτριες (6,3%) δήλωσαν ότι δεν είχαν κανένα εξωσχολικό ενδιαφέρον (Πίνακας 2).

Πίνακας 1. Μαθήματα με την υψηλότερη βαθμολογία την προηγούμενη χρονιά		
	v	%
Μαθηματικά	31	38,8
Φυσική	27	33,8
Ιστορία	25	31,3
Γλώσσα	21	26,3
Γυμναστική	21	26,3
Νεοελληνικά κείμενα	18	22,5
Αγγλικά	18	22,5
Μουσική	15	18,8
Αρχαία	14	17,5
Βιολογία	12	15,0
Χημεία	12	15,0
Τεχνολογία	11	13,8
Πληροφορική	7	8,8
Θρησκευτικά	3	3,8

Πίνακας 2. Εξωσχολικά ενδιαφέροντα		
	v	%
Αθλήματα	42	52,5
Χορός	15	18,8
Ξένες γλώσσες	11	13,8
Γυμναστήριο	4	5,0
Μουσική	3	3,8
Κανένα	5	6,3

Στους Πίνακες 3 & 4 παρουσιάζονται τα επαγγέλματα που αρέσουν στους μαθητές/-ήτριες και αυτά που σκέφτονται να ακολουθήσουν στο μέλλον. Παρατηρείται ότι υπάρχει μια πληθώρα επαγγελμάτων που ελκύουν τα παιδιά με κυριότερα αυτά του Αστυνομικού (v=13, 16,3%), του Ιατρού (v=9, 11,3%) καθώς και του Γυμναστή (v=8, 10,0%) ενώ όταν πρόκειται για το επάγγελμα που σκέφτονται να ακολουθήσουν το 15,0% (v=12) επιλέγει αυτό του Αστυνομικού, του Ιατρού βρίσκεται σε χαμηλότερα ποσοστά (v=6, 7,5%), ακολουθούμενο από αυτό του Νηπιαγωγού (v=5, 6,3%) και αυτά του Γυμναστή (v=5, 6,3%). Τα επαγγέλματα Αθλίατρου/Φυσικοθεραπευτή, Ψυχολόγου και Πυροσβέστη είναι τα αμέσως επόμενα σε σειρά προτίμησης με ίδια ποσοστά αντιπροσώπευσης (v=4, 5,0%). Ωστόσο, το 20,0% (v=16) δεν έχει σκεφτεί ακόμη ποιο επάγγελμα θα ακολουθήσει στο μέλλον και για το 78,8% (v=63) δεν υπάρχει κάποιο επάγγελμα που να του αρέσει.

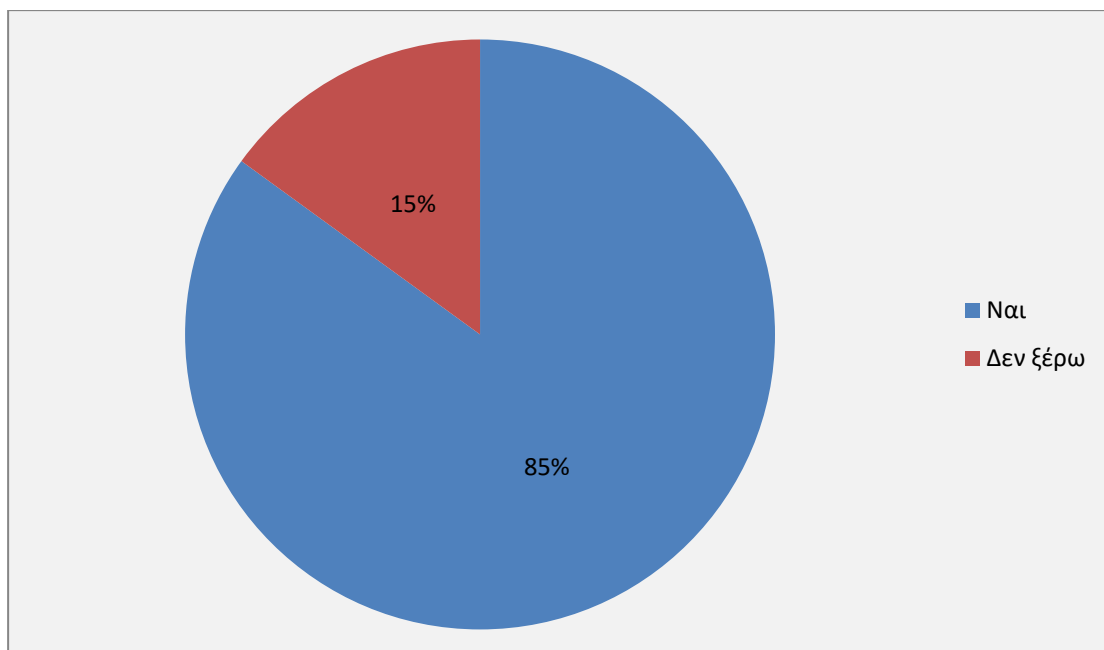
Μεταξύ των μαθητών/-τριών που δήλωσαν ότι έχει σκεφτεί ένα επάγγελμα που θα ακολουθήσει στο μέλλον, ο κυριότερος λόγος επιλογής σε ποσοστό 47,5% (n= 38) ήταν επειδή τους αρέσει, ακολουθούμενος από το ότι αυτό το επάγγελμα έχει καλύτερες οικονομικές απολαβές (n=7, 8,8%) και λόγω του ότι αισθάνονται ότι έχουν τις ικανότητες να κάνουν αυτό το επάγγελμα (n=6, 7,5%) (Πίνακας 5).

Πίνακας 3.Επάγγελμα αρεσκείας		
	v	%
Μηχανικός ηλεκτρονικών υπολογιστών	2	2,5
Ιατρός	9	11,3
Αθλίατρος/Φυσικοθεραπευτής	3	3,8
Ψυχολόγος	4	5,0
Γυμναστής/τρια	8	10,0
Αστυνομικός	13	16,3
Εγκληματολόγος	1	1,3
Υδραυλικός	2	2,5
Κοινωνικός λειτουργός	1	1,3
Φωτογράφος	2	2,6
Μηχανικός αεροσκαφών	1	1,3
Εκπαιδευτικός	7	8,8
Κτηνίατρος	1	1,3
Πολιτικός μηχανικός	2	2,5
Φαρμακοποιός	1	1,3
Γεωλόγος	1	1,3
Οδηγός λεωφορείων	1	1,3
Μηχανικός αυτοκινήτων	1	1,3
Πιλότος	1	1,3
Κομμωτής/τρια	1	1,3
Αισθητικός	1	1,3
Ηθοποιός	1	1,3

Πίνακας 4. Επάγγελμα που θα ακολουθήσεις στο μέλλον		
	v	%
Μηχανικός ηλεκτρονικών υπολογιστών	2	2,5
Αθλίατρος/Φυσικοθεραπευτής	4	5,0
Ψυχολόγος	4	5,0
Γυμναστής/τρια	5	6,3
Αστυνομικός	12	15,0
Πυροσβέστης	4	5,0
Εγκληματολόγος	1	1,3
Ηθοποιός	1	1,3
Ιατρός	6	7,5
Κοινωνικός λειτουργός	1	1,3
Στρατιωτικός	1	1,3
Μηχανικός αεροσκαφών	1	1,3
Νηπιαγωγός	5	6,3
Κτηνίατρος	2	2,5
Πολιτικός μηχανικός	1	1,3
Φαρμακοποιός	1	1,3
Γεωλόγος	1	1,3
Καθηγητής/τρια μαθηματικών	2	2,5
Οδηγός λεωφορείων	1	1,3
Μηχανικός αυτοκινήτων	1	1,3
Πιλότος	1	1,3
Αισθητικός	2	2,5
Ηλεκτρολόγος	1	1,3

Πίνακας 5. Λόγος για τον οποίο θα ακολουθήσουν οι μαθητές ένα επάγγελμα		
	v	%
Επειδή αυτό μου αρέσει	38	47,5
Επειδή μπορώ να κάνω αυτό το επάγγελμα	6	7,5
Επειδή είναι πιο εύκολο να περάσω σε αυτή τη σχολή	2	2,5
Επειδή δεν απαιτεί δύσκολες σπουδές	1	1,3
Επειδή είναι πιο εύκολο να βρεις δουλειά	5	6,3
Επειδή έχει καλύτερες οικονομικές απολαβές	7	8,8
Επειδή θέλω να ακολουθήσω την οικογενειακή παράδοση	2	2,5

Τελειώνοντας με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 9, το 85% (v=68) δηλώνει ότι θα συνεχίσει τις σπουδές του μετά το λύκειο ενώ το 15,0% (v=12) δεν γνωρίζει ακόμη εάν θα προχωρήσει στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

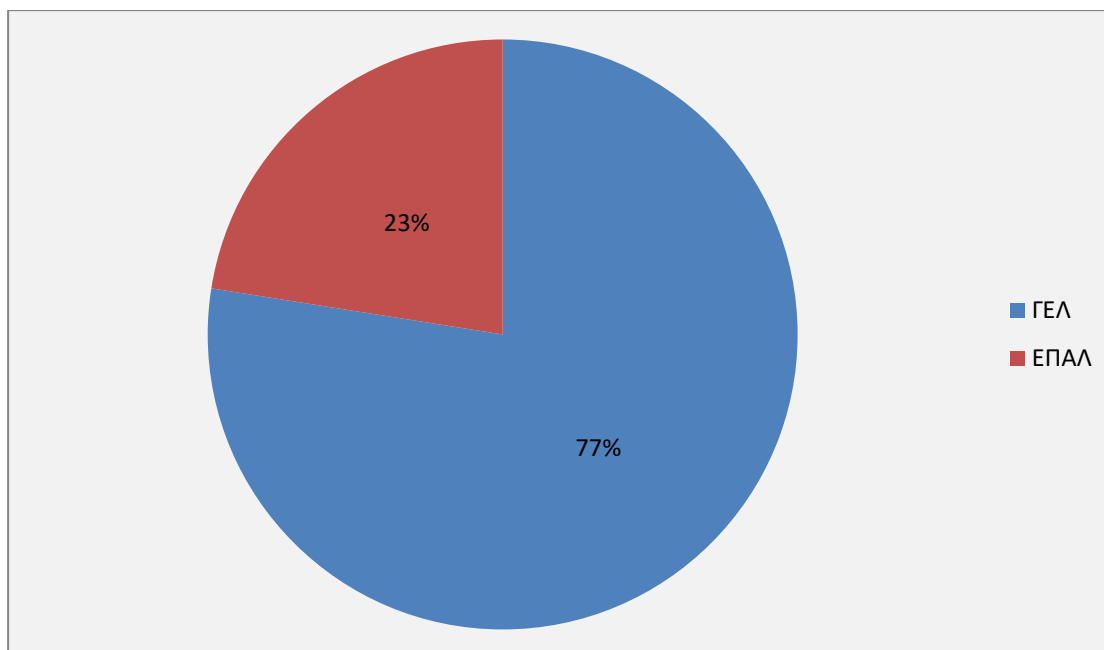

Γράφημα 9 Συνέχιση σπουδών μετά το λύκειο

6.2. Στάσεις και απόψεις γονέων

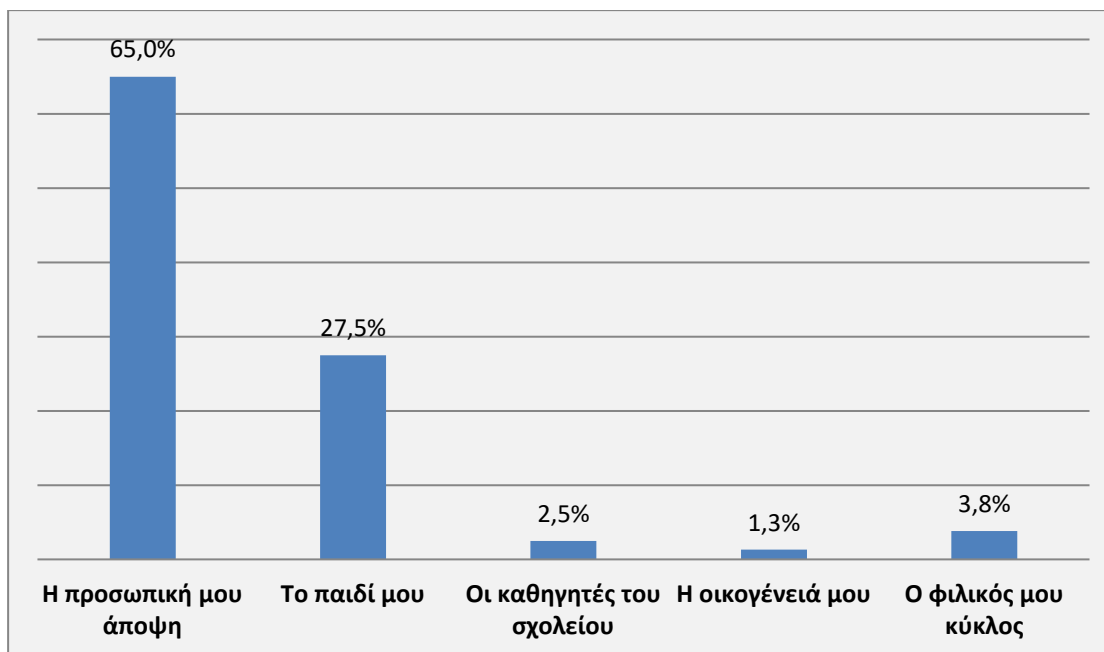
Προχωρώντας στις στάσεις και τις αντιλήψεις των γονέων/κηδεμόνων, βρέθηκε ότι το 77,5% (v=62) επιθυμεί το παιδί του να παρακολουθήσει το ΓΕΛ και το 23,0% (v=18) το ΕΠΑΛ (Γράφημα 10). Οι κυριότεροι λόγοι αυτής της επιθυμίας είναι ότι θεωρούν ότι παρέχει καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση (v=16, 20,0%), δυνατότητες επιλογής καλύτερων σχολών (v=15, 18,8%) καθώς και καλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης (v=15, 18,8%). Για το 10,0% (v=8) των συμμετεχόντων η επιλογή του λυκείου ήταν του ίδιου του παιδιού. Αναφορικά με το ΕΠΑΛ εκφράστηκε η άποψη από το 5,0% (v=4) ότι η κατάσταση που επικρατεί σε αυτό δεν αρμόζει σε σχολείο (Πίνακας 6).

Το 65,0% (v=52) υποστηρίζει ότι η επιλογή του λυκείου δεν επηρεάστηκε από κανέναν και ότι είναι προσωπική άποψη ενώ για το 27,5% (v=22) ο κύριος λόγος επιρροής ήταν το ίδιο το παιδί. Οι καθηγητές του σχολείου επηρέασαν την επιλογή του λυκείου μόνο για το 2,5% (v=2) ενώ ο οικογενειακός και φιλικός κύκλος επηρέασαν μόνο το 1,3% (v=1) και το 3,8% (v=3) των συμμετεχόντων γονέων/κηδεμόνων αντίστοιχα (Γράφημα 11).

Γράφημα 10 Ποιο λύκειο θα θέλατε να παρακολουθήσει το παιδί σας

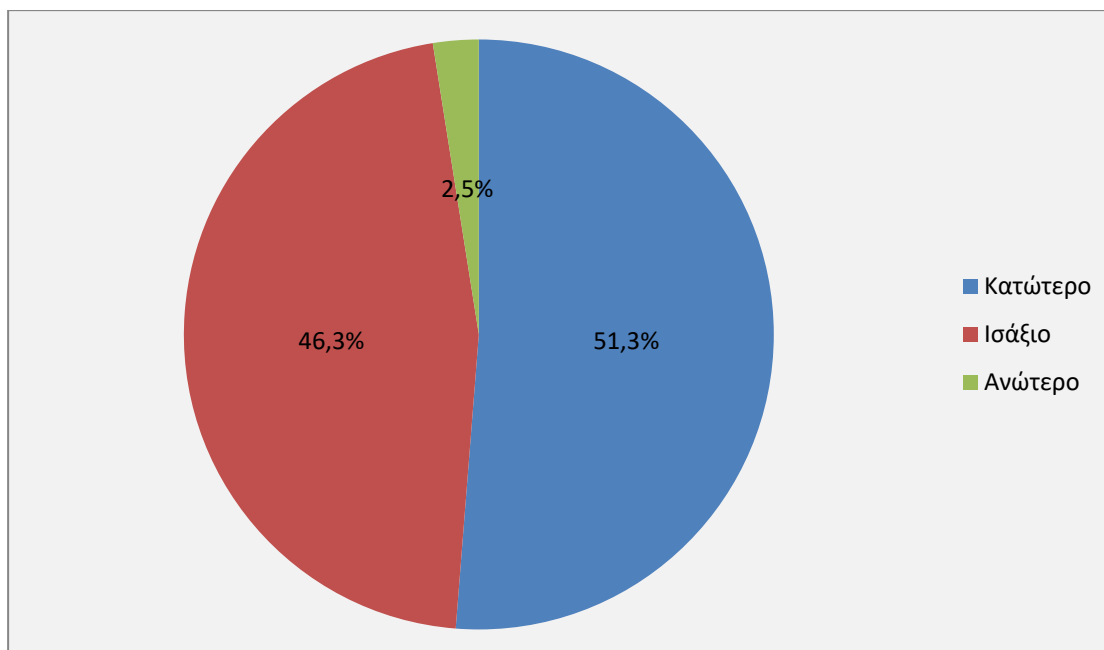
Πίνακας 6. Για ποιο λόγο θέλετε να παρακολουθήσει το παιδί σας το λύκειο της προτίμησής σας		
	ν	%
Καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση	16	20,0
Υψηλότερο επίπεδο ανταγωνισμού-υψηλότερες επιδόσεις	1	1,3
Δυνατότητα επιλογής καλύτερων σχολών	15	18,8
Είναι επιλογή του παιδιού μου	8	10,0
Καλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης	15	18,8
Έχει τη δυνατότητα	2	2,5
Δεν έχει πολλές δυσκολίες	1	1,3
Το παιδί μου δεν έχει τόσες δυνατότητες να παρακολουθήσει το ΓΕΛ	1	1,3
Είναι πιο κοντά στο σπίτι	2	2,5
Είναι πιο αξιόπιστο	6	7,5
Παρέχει πιο αναγνωρίσιμο απολυτήριο λυκείου	2	2,5
Λόγω ειδικοτήτων	1	1,3
Η κατάσταση στα ΕΠΑΛ δεν αρμόζει σε σχολείο	4	5,0
Δεν ενδιαφέρει το παιδί μου κάποια τέχνη	1	1,3
Παρέχει περισσότερες γνώσεις επαγγελματικού προσανατολισμού	1	1,3

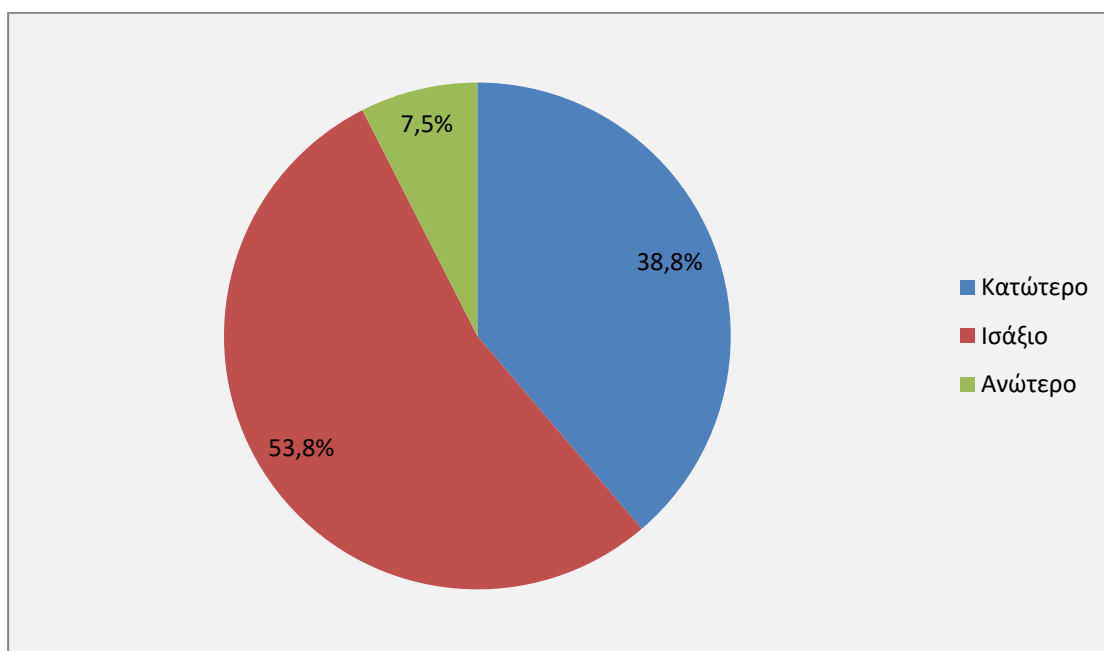
Γράφημα 11Τι έχει επιδράσει σε αυτή σας την απόφαση

Στα Γραφήματα 12 & 13 παρουσιάζεται η άποψη των γονέων/κηδεμόνων αναφορικά με το επίπεδο και τον τίτλο σπουδών των ΕΠΑΛ σε σχέση με τα ΓΕΛ. Αναλυτικότερα, βρέθηκε ότι η πλειοψηφία του δείγματος ($n=41$, 51,3%) θεωρεί ότι το ΕΠΑΛ έχει κατώτερο επίπεδο σπουδών αλλά ισάξιο τίτλο σπουδών σε ποσοστό 53,8% ($n=43$). Το 38,8% ($n=31$) θεωρεί ότι το ΕΠΑΛ έχει κατώτερο τίτλο σπουδών ενώ ανώτερο το 7,5% ($n=6$). Το επίπεδο σπουδών, ωστόσο, θεωρείται ισάξιο από το 46,3% ($n=37$) και ανώτερο από το 2,5% ($n=2$).

Ενώ οι 38 εκ των 80 γονέων/κηδεμόνων (45,0%) θεωρούν ότι οι μαθητές/-ήτριες που φοιτούν στο ΕΠΑΛ είναι αυτοί που επιθυμούν να μάθουν μια τέχνη, το 33,8% ($n=27$) δηλώνει ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ είναι αυτοί με χαμηλή βαθμολογία ακολουθούμενοι από αυτούς που θέλουν να εργαστούν μετά το λύκειο, όπως δήλωσε το 18,8% ($n=15$) (Πίνακας, 7).

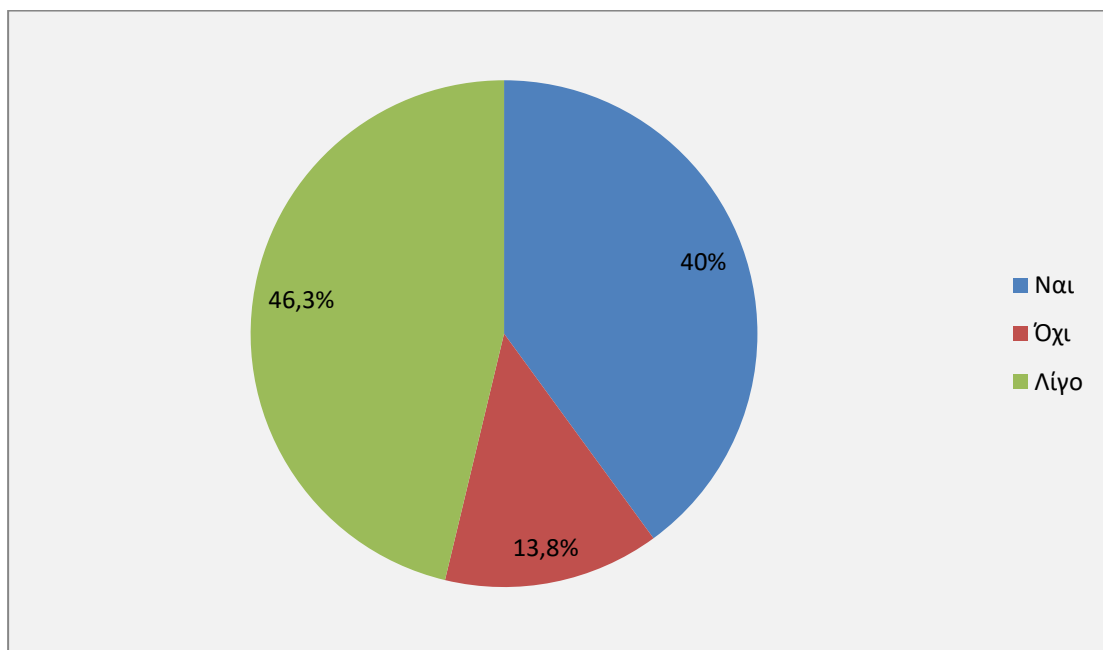
Γράφημα 12 Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ αναφορικά με το επίπεδο σπουδών είναι:

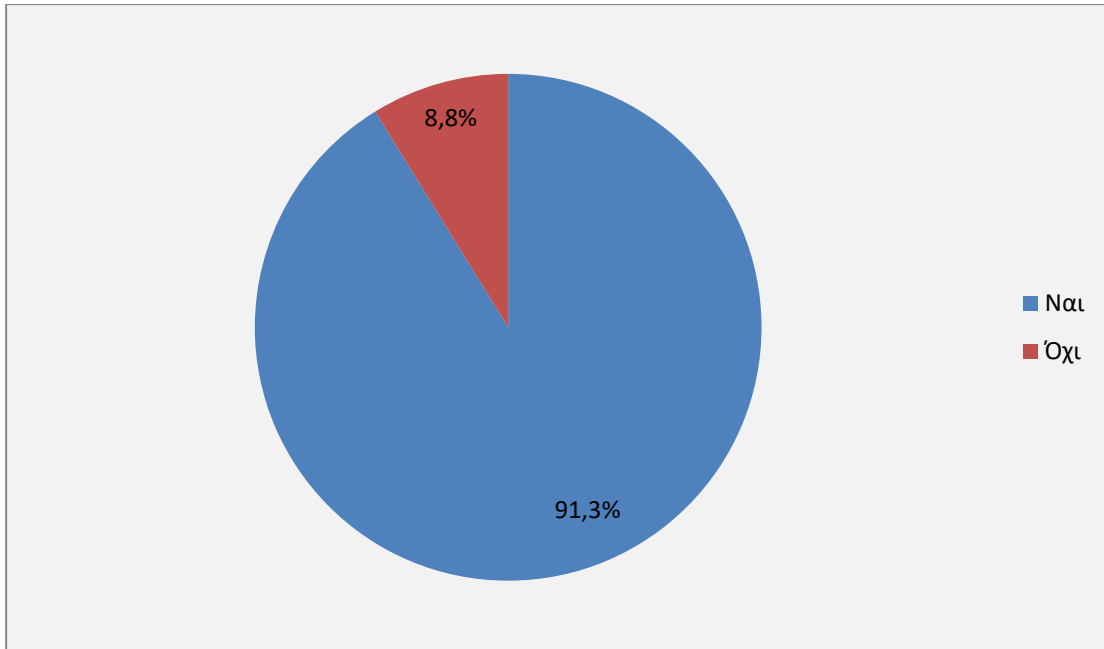
Γράφημα 13 Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ, όσον αφορά τον τίτλο σπουδών είναι:

Πίνακας 7. Ποιοι μαθητές/-ήτριες θεωρείτε ότι φοιτούν στα ΕΠΑΛ;		
	ν	%
Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να μάθουν μια τέχνη	38	45,0
Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να εργαστούν μετά το λύκειο	15	18,8
Οι μαθητές/-ήτριες με χαμηλή βαθμολογία	27	33,8
Δεν γνωρίζω	2	2,5

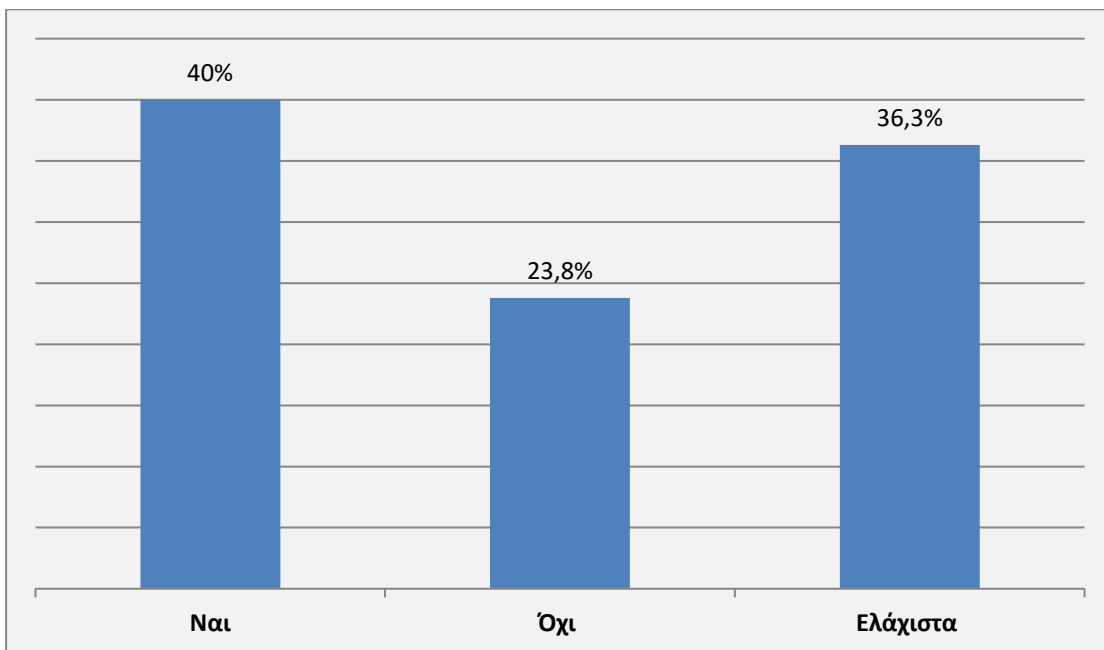
Όσον αφορά το εάν οι γονείς/κηδεμόνες είναι γνώστες των ειδικοτήτων που υπάρχουν στο ΕΠΑΛ, βρέθηκε ότι ενώ το 13,8% (n=11) δεν είναι γνώστες το 40,0% (n=32) γνωρίζει τις ειδικότητες (Γράφημα 14). Ωστόσο, όπως παρουσιάζεται στο επόμενο Γράφημα 15, η συντριπτική πλειοψηφία των γονέων/κηδεμόνων (n=73, 91,3%) γνωρίζει ότι οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, όσον αφορά τις γνώσεις των γονέων/κηδεμόνων σχετικά με τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ, ενώ το 40,0% (n=32) δηλώνει ότι τις γνωρίζει το 36,3% (n=29) δηλώνει ότι έχει ελάχιστες γνώσεις με το 23,8% (n=19) να μην τις γνωρίζει καθόλου (Γράφημα 16). Εκτός αυτού, η πλειοψηφία του δείγματος των γονέων/κηδεμόνων, όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 17, δηλώνει ότι οι καθηγητές του Γυμνασίου στο οποίο φοιτά το παιδί του (n=59, 73,8%) δεν τους έχει ενημερώσει για τα ΕΠΑΛ, ενώ θετική απάντηση σε αυτό το ερώτημα δίνει μόνο το 10,0% (n=8). Επιθυμία για περαιτέρω ενημέρωση σχετικά με τα ΕΠΑΛ εκφράζει το 70,0% (n=56) του δείγματος ενώ άρνηση και αβεβαιότητα δηλώνει το 23,8% (n=19) και 6,3% (n=5) αντίστοιχα (Γράφημα 18).

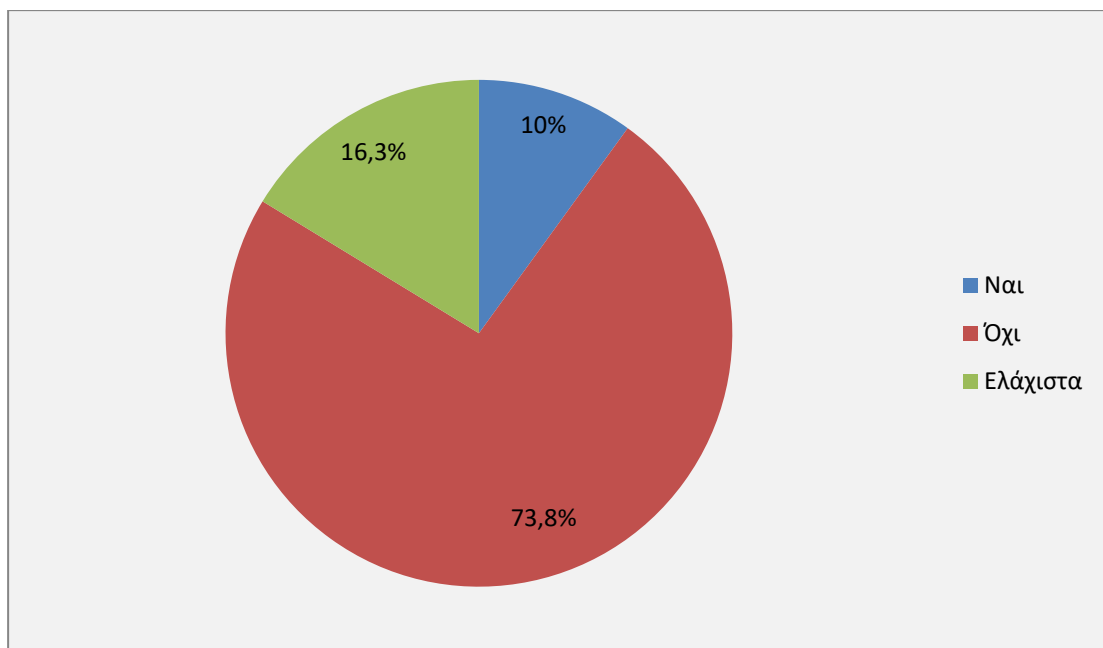
Γράφημα 14 Γνωρίζετε τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ;

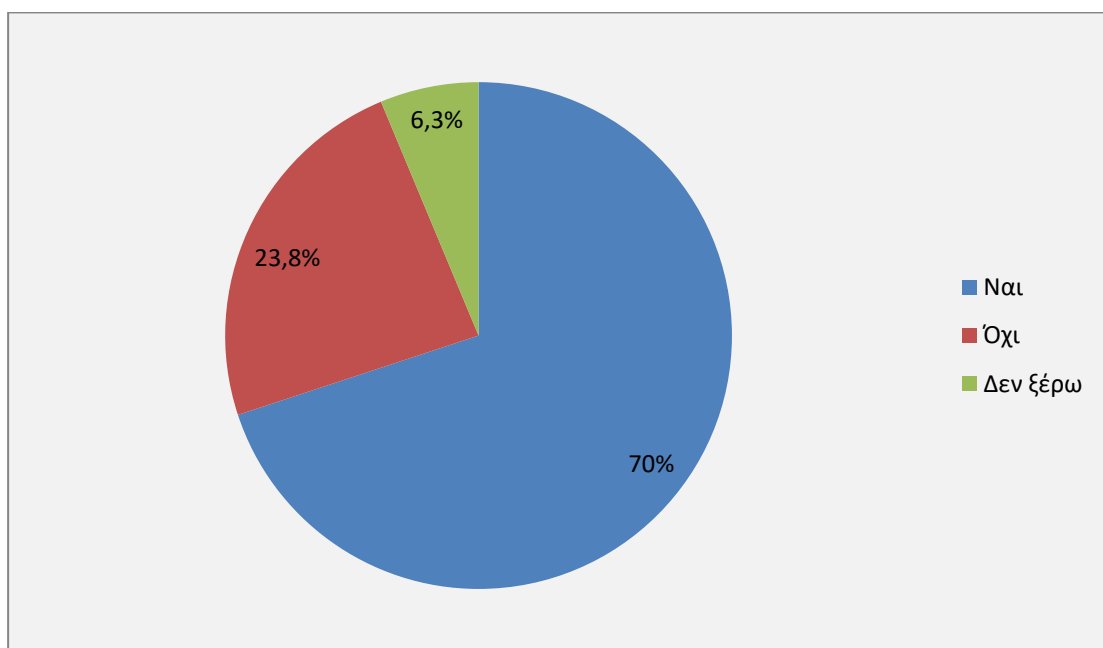
Γράφημα 15 Γνωρίζετε ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Γράφημα 16 Γνωρίζετε τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;

Γράφημα 17 Σας έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;

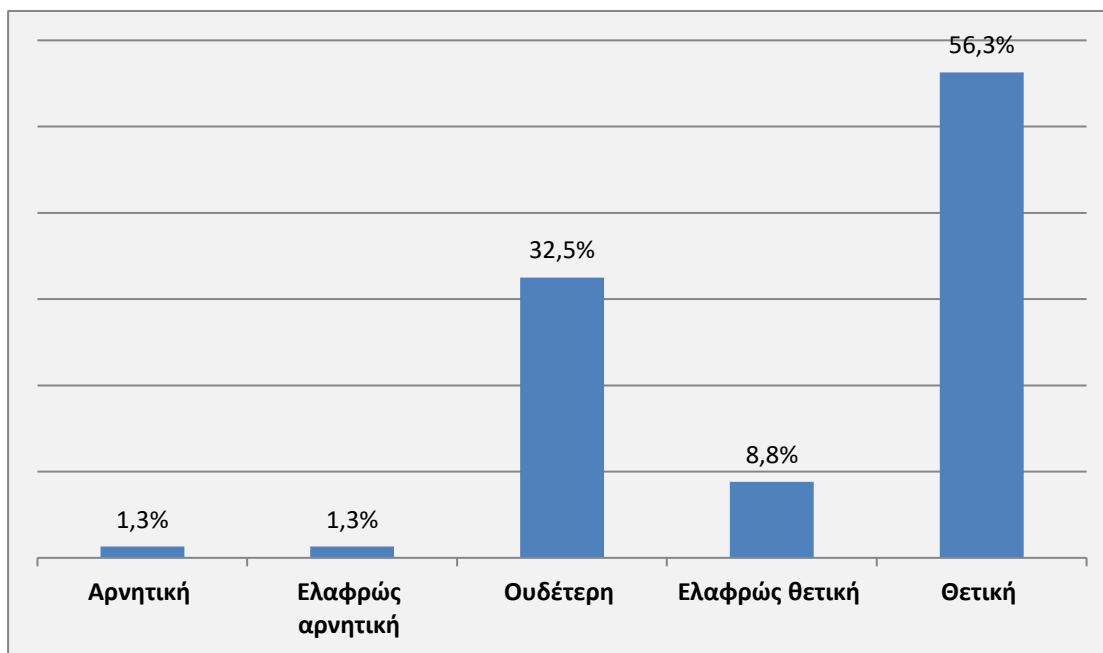

Γράφημα 18 Θα θέλατε να ενημερωθείτε περισσότερο για τα ΕΠΑΛ;

Στο ερώτημα του ποια είναι η στάση των γονέων/κηδεμόνων απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, βρέθηκε ότι οι 45 εκ των 80 συμμετεχόντων (56,3%) δήλωσαν ότι είχαν θετική στάση ενώ ουδέτερη βρέθηκε να έχει το 32,5% (n=26) (Γράφημα 19). Όσον αφορά στη στάση τόσο των καθηγητών του Γυμνασίου όσο και του οικογενειακού και φιλικού κύκλου των συμμετεχόντων γονέων/κηδεμόνων απέναντι στα ΕΠΑΛ (Πίνακας 8), βρέθηκε ότι το 41,3% (n=33) δεν γνώριζε για τη στάση των πρώτων ενώ το 31,3% (n=25) δήλωσε ότι η στάση τους ήταν ουδέτερη, ακολουθούμενη από την θετική σε ποσοστό 20,0%

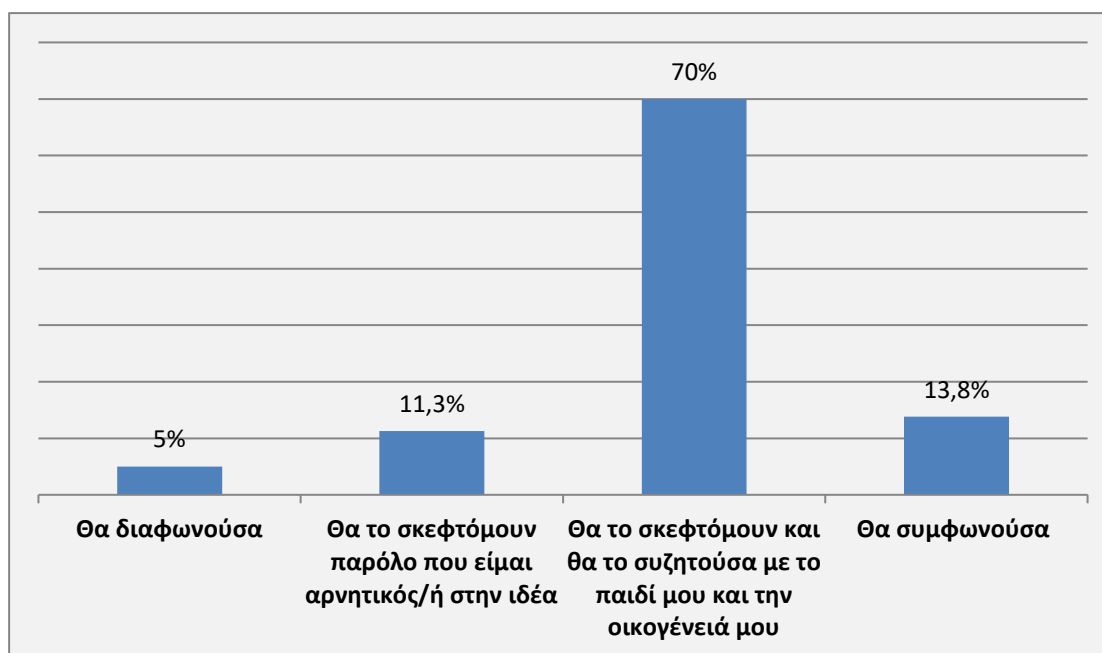
($n=16$). Ουδέτερη στάση δήλωσε το 31,3% ($n=25$) ότι είχε ο οικογενειακός και φιλικός κύκλος των συμμετεχόντων απέναντι στα ΕΠΑΛ με το 23,8% ($n=18$) να δηλώνει ότι η στάση αυτή ήταν ελαφρώς αρνητική.

Στο Γράφημα 20 παρουσιάζονται οι απαντήσεις των γονέων/κηδεμόνων σχετικά με τη στάση τους στην περίπτωση που οι καθηγητές του Γυμνασίου πρότειναν τη φοίτηση του παιδιού τους στο ΕΠΑΛ. Βρέθηκε ότι η πλειοψηφία του δείγματος σε ποσοστό 70,0% ($n=56$) θα το σκεφτόταν και θα το συζητούσε τόσο με το παιδί του όσο και με την οικογένειά του και ότι το 13,8% ($n=11$) θα συμφωνούσε με τους καθηγητές. Αρνητικοί βρέθηκαν 4 γονείς/κηδεμόνες (5,0%) και υπό σκέψη παρά τη γενική τους άρνηση 9 (11,3%). Η μεγάλη πλειοψηφία των γονέων/κηδεμόνων ($n=65$, 81,3%) θα ήθελε να παρακολουθήσει μια παρουσίαση του κύκλου σπουδών του ΕΠΑΛ της περιοχής από αρμόδιο φορέα/όργανο ενώ άρνηση εξέφρασε το 15,0% ($n=12$) και αβεβαιότητα το 3,8% ($n=3$) (Γράφημα 21).

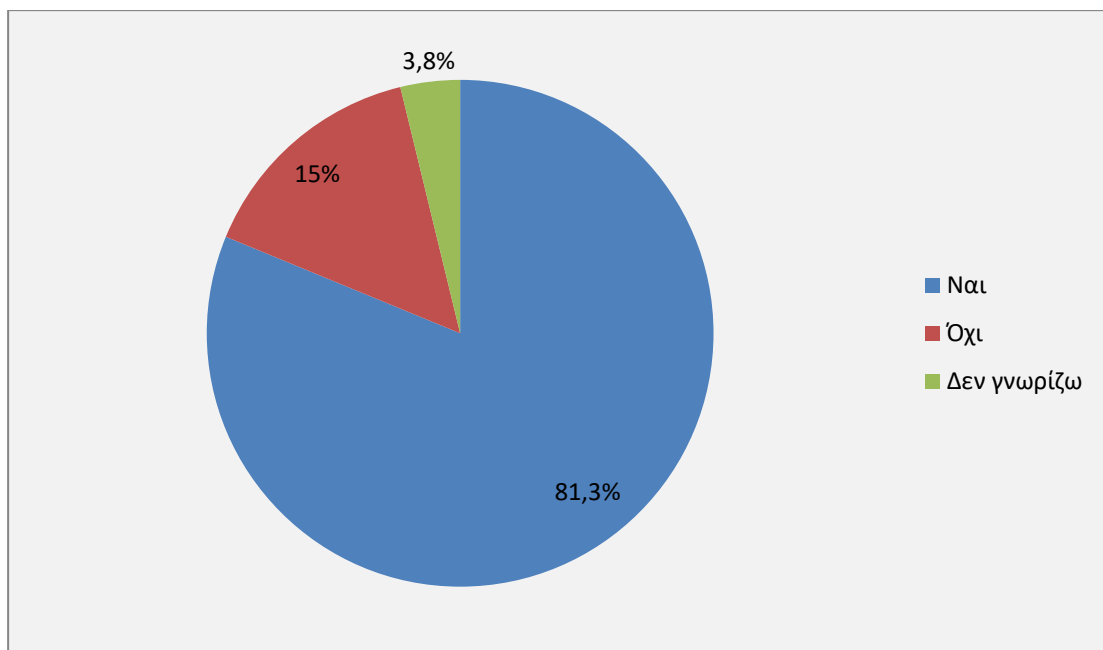

Γράφημα 19 Ποιά είναι η στάση σας απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση;

Πίνακας 8. Στάση καθηγητών & οικογενειακού/φιλικού κύκλου για τα ΕΠΑΛ							
		Αρνητική	Ελαφρώς αρνητική	Ουδέτερη	Ελαφρώς θετική	Θετική	Δε γνωρίζω
Πως θα χαρακτηρίζατε γενικά τη στάση των καθηγητών του σχολείου που φοιτά το παιδί σας σχετικά με τα ΕΠΑΛ;	v	3	25	3	16	33	0
	%	3,8	31,3	3,8	20,0	41,3	0
Πως θα χαρακτηρίζατε γενικά τη στάση του οικογενειακού και φιλικού σας κύκλου για τα ΕΠΑΛ;	v	4	19	25	8	14	10
	%	5,0	23,8	31,3	10,0	17,5	12,5

Γράφημα 20 Εάν οι καθηγητές του σχολείου σας πρότειναν να φοιτήσει το παιδί σας σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σας;

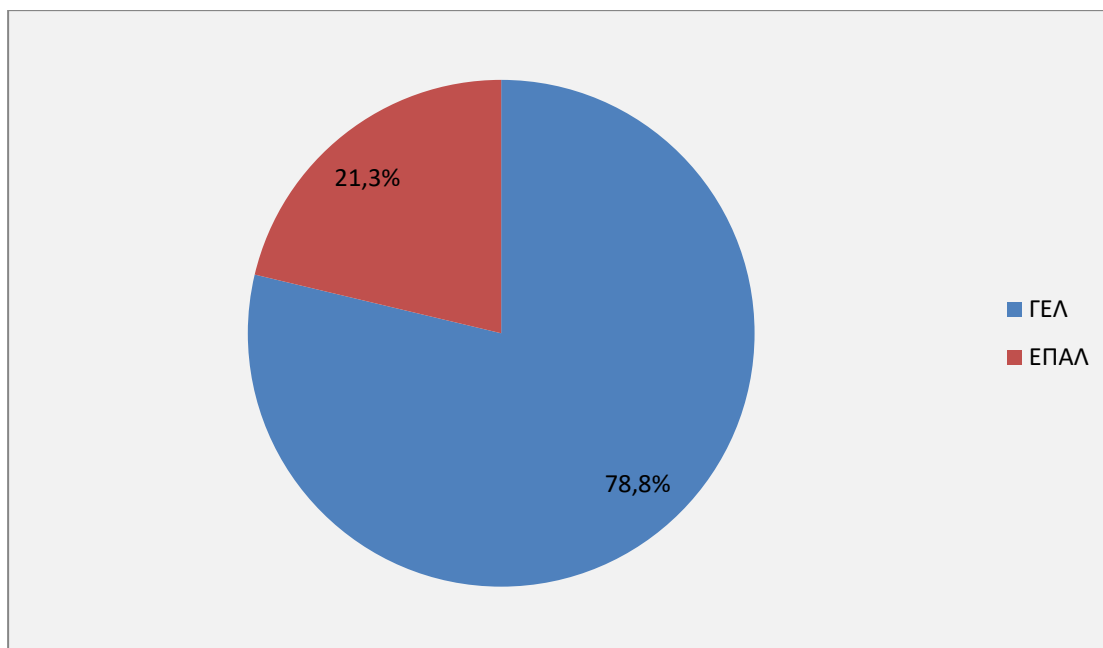

Γράφημα 21 Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε μια παρουσίαση του κύκλου σπουδών του ΕΠΑΛ της περιοχής σας από αρμόδιο φορέα/όργανο;

6.3. Στάσεις και απόψεις μαθητών/-τριών

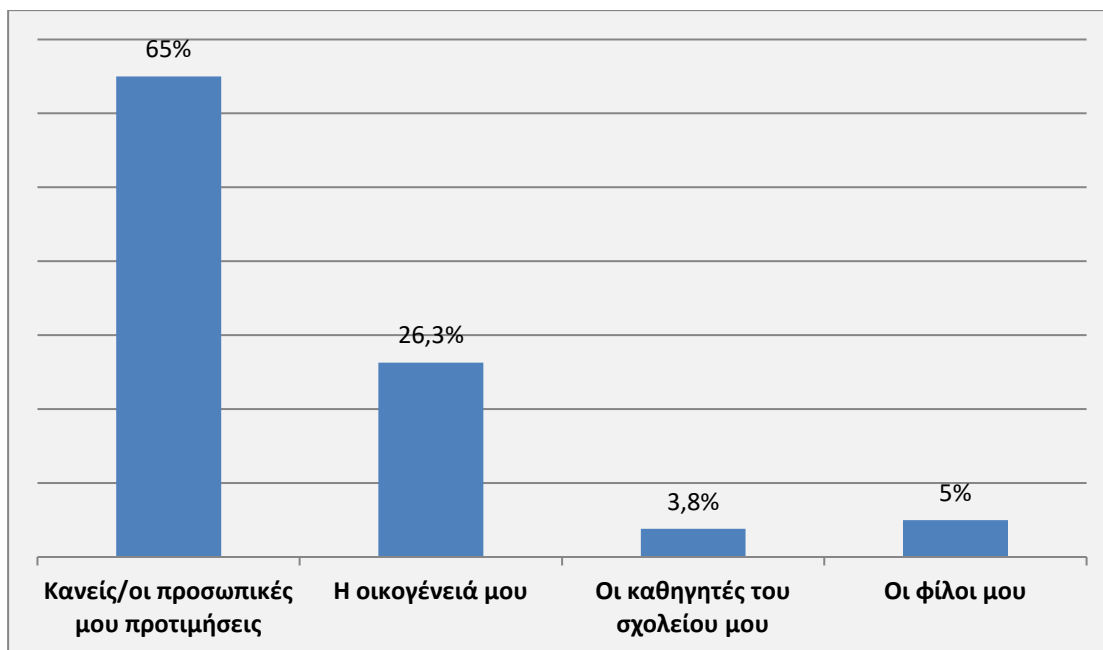
Προχωρώντας στις στάσεις και απόψεις των μαθητές/-τριών, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους ($n=63$, 78,8%) εκφράστηκε η επιθυμία να παρακολουθήσουν το ΓΕΛ (Γράφημα 22), με κυριότερους λόγους το ότι είναι καλύτερο για το μέλλον τους ($n=43$, 53,8%), το επίπεδο σπουδών είναι καλύτερο ($n=35$, 43,8%), τα μαθήματα τους ταιριάζουν περισσότερο ($n=31$, 38,8%), θα τους οδηγήσει ευκολότερα στη σχολή που επιθυμούν ($n=32$, 40,0%) και κατόπιν συμβουλής των γονέων/κηδεμόνων τους ($n=28$, 35,0%) (Πίνακας, 9).

Αναφορικά με τους παράγοντες που επηρέασαν την επιλογή λυκείου, ο κυριότερος ήταν η προσωπική άποψη των μαθητές/-τριών ($n=52$, 65,0%) ακολουθούμενος από την προτροπή της οικογένειας σε ποσοστό 26,3% ($n=21$) (Γράφημα 23) ενώ η επιρροή των καθηγητών και των φίλων βρέθηκε σε πολύ χαμηλά ποσοστά.

Γράφημα 22 Τι είδους λύκειο σκέφτεσαι να παρακολουθήσεις μετά το γυμνάσιο;

Πίνακας 9. Για ποιο λόγο σκέφτεσαι να παρακολουθήσεις το λύκειο επιλογής σου;		
	ν	%
Είναι πιο εύκολο	10	12,5
Το επίπεδο σπουδών είναι καλύτερο	35	43,8
Τα μαθήματα του μου ταιριάζουν περισσότερο	31	38,8
Αυτό θα παρακολουθήσουν και οι φίλοι μου	23	28,8
Αυτό με συμβουλεύουν οι καθηγητές μου	12	15,0
Αυτό με συμβουλεύουν οι γονείς μου	28	35,0
Είναι καλύτερο για το μέλλον μου	43	53,8
Θα με οδηγήσει πιο εύκολα στη σχολή που θέλω	32	40,0
Λόγω απόστασης/περιοχής	8	10,0
Άλλο	2	2,5

Γράφημα 23 Τι έχει επιδράσει περισσότερο σε αυτή σου την απόφαση;

Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 10, οι μαθητές/-ήτριες θεωρούν ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ είναι κατώτερο αναφορικά τόσο με το επίπεδο αλλά και τον τίτλο σπουδών ($n=36$, 45,0%) και σε ίδια επίσης ποσοστά θεωρούν ότι είναι ισάξιο ($n=28$, 35,0%). Συνεχίζοντας με το ποιοι μαθητές φοιτούν στα ΕΠΑΛ, η άποψη ότι οι μαθητές/-ήτριες με χαμηλή βαθμολογία είναι αυτοί που απευθύνονται στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση υποστηρίχθηκε από το 41,3% ($n=33$) ακολουθούμενη από το 37,5% ($n=30$) που θεωρεί ότι όταν υπάρχει επιθυμία μάθησης μιας τέχνης η επιλογή των μαθητών είναι το ΕΠΑΛ (Πίνακας 11).

Πίνακας 10. Άποψη σχετικά με τα ΕΠΑΛ

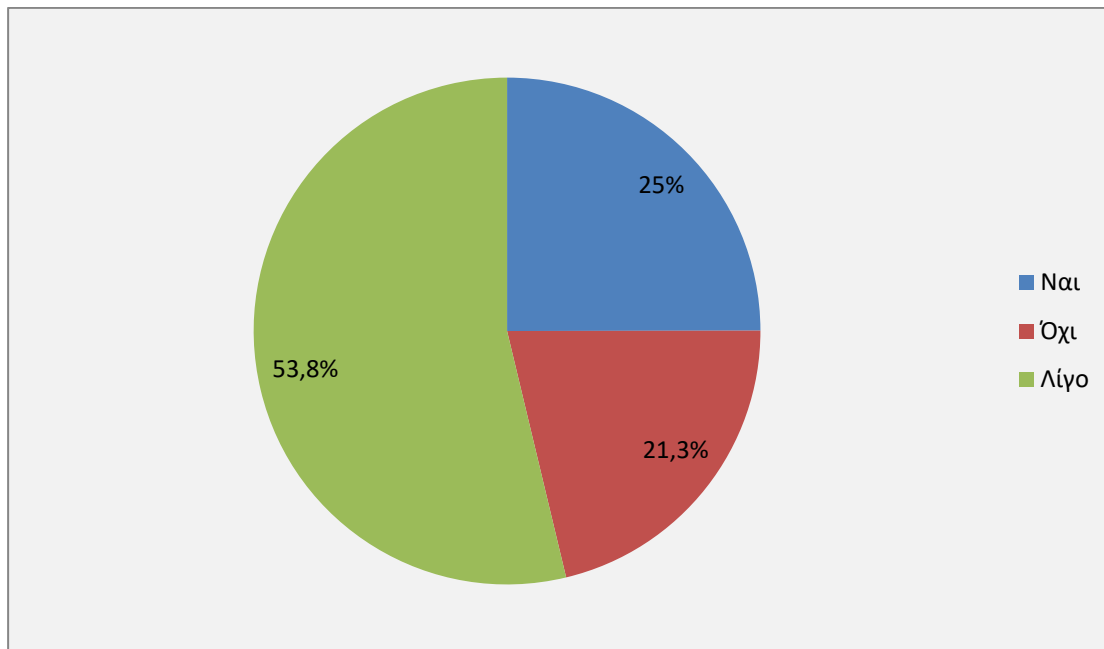
		Κατώτερο	Ισάξιο	Ανώτερο	Δεν γνωρίζω
Πιστεύεις ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ όσον αφορά το επίπεδο σπουδών είναι:	v	36	28	2	14
	%	45,0	35,0	2,5	17,5
Πιστεύεις ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ, όσον αφορά τον τίτλο σπουδών είναι:	v	36	28	3	13
	%	45,0	35,0	3,8	16,3

Πίνακας 11. Ποιοι μαθητές/ ήτριες θεωρείς ότι φοιτούν στα ΕΠΑΛ;

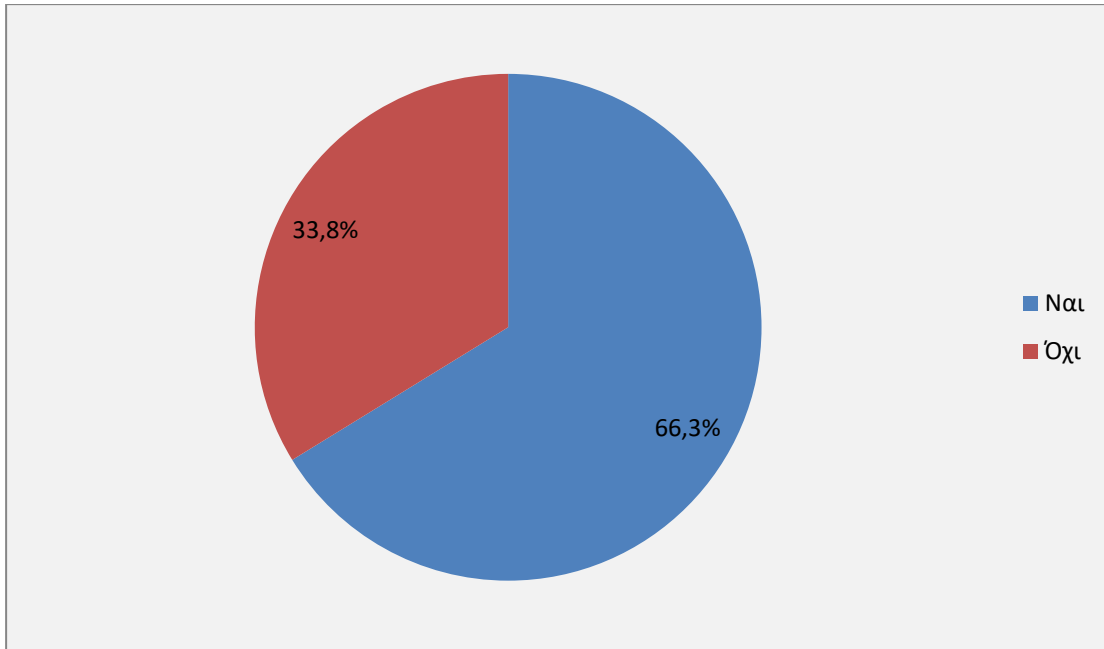
	v	%
Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να μάθουν μια τέχνη	30	37,5
Οι μαθητές/ ήτριες με χαμηλή βαθμολογία	33	41,3
Οι μαθητές/ ήτριες που δεν τους αρέσουν τα θεωρητικά μαθήματα	4	5,0
Οι μαθητές/ ήτριες που δεν ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στις Πανελλαδικές εξετάσεις	5	6,3
Δεν γνωρίζω	8	10,0

Συνεχίζοντας με τις γνώσεις περί ειδικοτήτων των ΕΠΑΛ (Γράφημα 24) άνω των μισών μαθητών/-τριων (n=43, 53,8%) τις γνωρίζει λίγο με το 21,3% (n=17) να μην έχει καμία γνώση περί αυτού. Σε αντίθεση, το 66,3% (n=53) γνωρίζει ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Γράφημα 25), αλλά αναφορικά με τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ οι γνώσεις των συμμετεχόντων μαθητών/τριών είναι ελάχιστες (n=49, 61,3%) (Γράφημα 26).

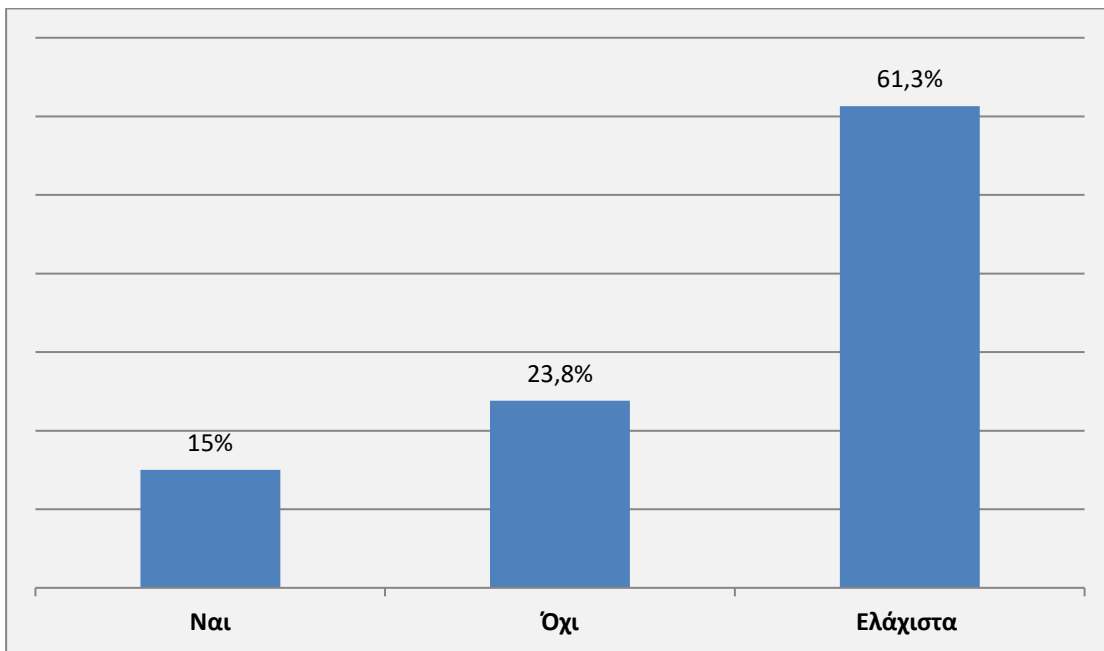
Όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 27 μόνο το 23,8% (n=19) έχει ενημερωθεί από τους καθηγητές του σχολείου σχετικά με το ΕΠΑΛ, αλλά στην πλειοψηφία τους οι μαθητές/-ήτριες (n=52, 65,0%) εκφράζουν την επιθυμία να ενημερωθούν περισσότερο σε αντίθεση με το 15,0% (n=12) που δηλώνει ότι δεν θέλει να έχει περαιτέρω ενημέρωση (Γράφημα 28).

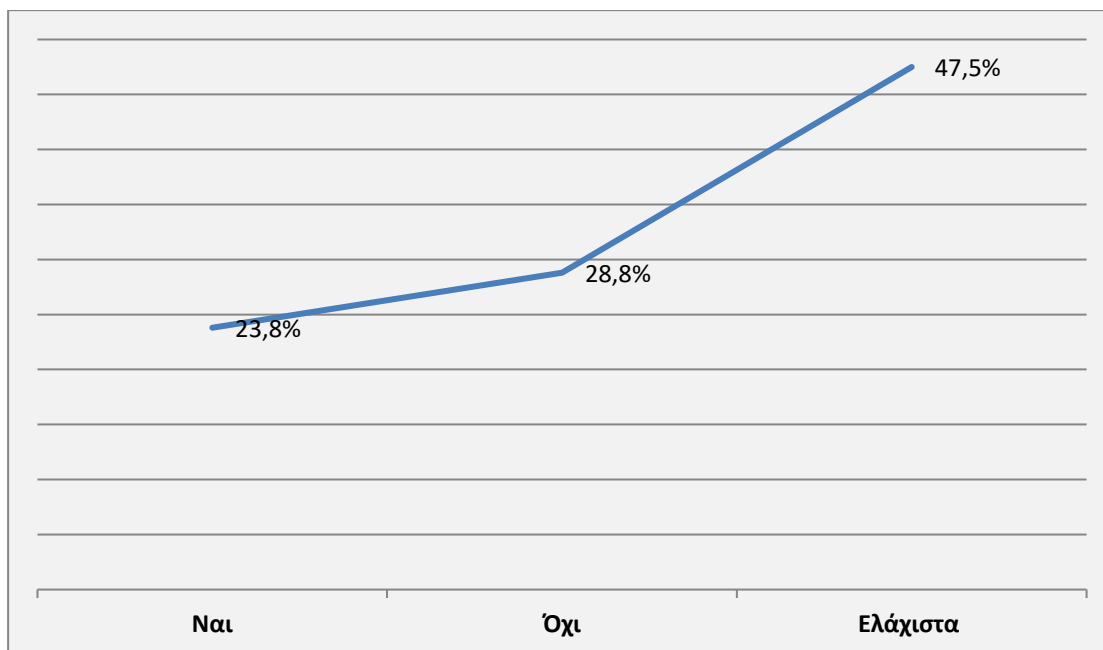
Γράφημα 24 Γνωρίζεις τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ;

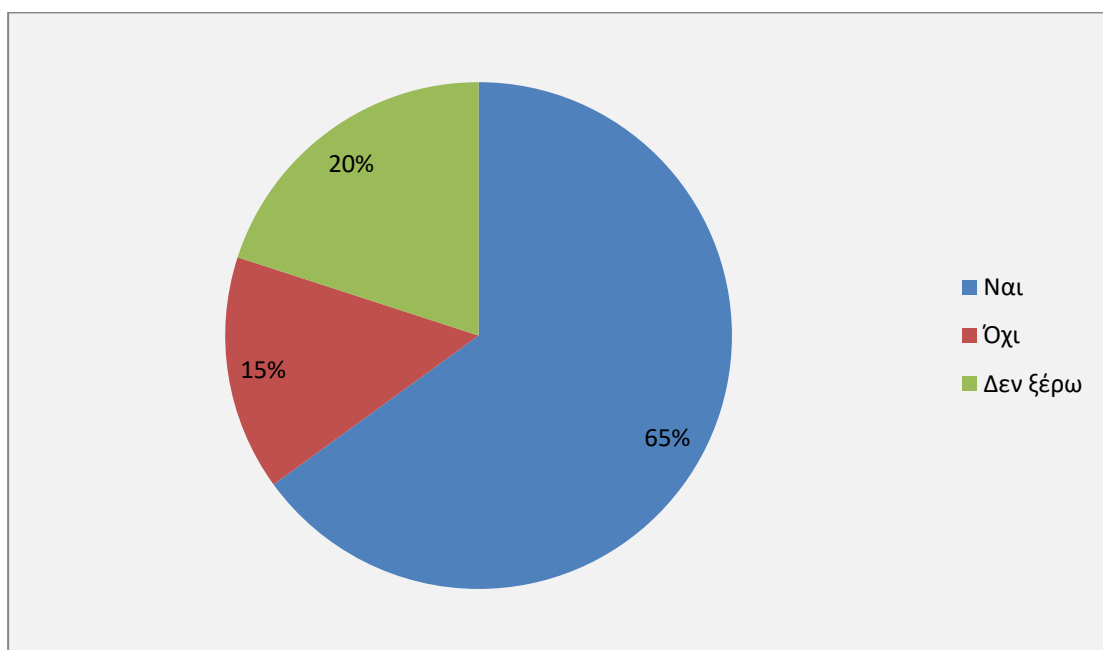
Γράφημα 25 Γνωρίζεις ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Γράφημα 26 Γνωρίζεις τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;

Γράφημα 27 Σε έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;

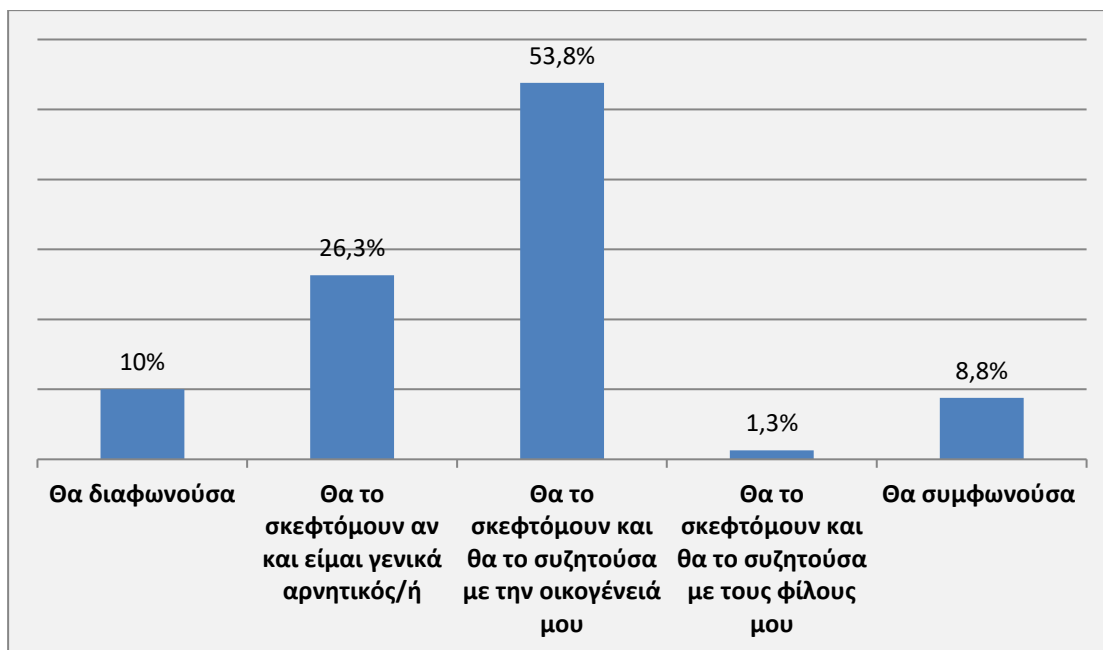
Γράφημα 28 Θα ήθελες να μάθεις περισσότερα για τα ΕΠΑΛ;

Η στάση των ίδιων των μαθητών/-τριών απέναντι στο ΕΠΑΛ είναι περισσότερο ουδέτερη ($n=38$, 47,5%), ενώ οι μαθητές/-ήτριες που είναι αρνητικοί προς το ΕΠΑΛ είναι λιγότεροι σε σχέση με αυτούς που παρουσιάζονται θετικοί ($n=5$, 6,3%, $n=18$, 22,5% αντίστοιχα). Το ίδιο παρατηρείται αναφορικά με τη στάση των καθηγητών του σχολείου προς το ΕΠΑΛ, οι οποίοι σύμφωνα με τους μαθητές/-ήτριες σε ποσοστό 33,8% ($n=27$) θεωρούν ότι υπάρχει ουδέτερη στάση αλλά θετική σε ποσοστό 15,0% ($n=12$) και αρνητική στο 2,5%

($n=2$). Αντίθετα, οι οικογενειακός τους κύκλος έχει υψηλότερα ποσοστά ελαφριάς ή πλήρους άρνησης ($n=12$, 15,0%, $n=8$, 10,0% αντίστοιχα) σε σχέση με την ελαφρώς ή πλήρως θετική στάση ($n=7$, 8,8%, $n=18$, 22,5% αντίστοιχα) (Πίνακας 12).

Πίνακας 12. Στάση μαθητών, καθηγητών & οικογενειακού κύκλου για τα ΕΠΑΛ							
		Αρνητική	Ελαφρώς αρνητική	Ουδέτερη	Ελαφρώς θετική	Θετική	Δε γνωρίζω
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ;	n	5	13	38	6	18	0
	%	6,3	16,3	47,5	7,5	22,5	0,0
Πως θα χαρακτήριζες γενικά τη στάση των καθηγητών του σχολείου σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ;	n	2	8	27	3	12	28
	%	2,5	10,0	33,8	3,8	15,0	35,0
Πως θα χαρακτήριζες γενικά τη στάση της οικογένειάς σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ;	n	8	12	32	7	18	3
	%	10,0	15,0	40,0	8,8	22,5	3,8

Στην περίπτωση που οι καθηγητές του σχολείου πρότειναν στους μαθητές/-ήτριες να φοιτήσουν στο ΕΠΑΛ οι 43 από τους 80 (53,8) θα το σκέφτονταν και θα το συζητούσαν με την οικογένειά τους και οι 21 (26,3%) ενώ γενικά τάσσονται κατά αυτής της ιδέας δήλωσαν ότι θα το σκέφτονταν. Συμφωνία με αυτή τη συμβουλή από τους καθηγητές εκφράστηκε από το 8,8% ($n=7$) των μαθητές/-τριών (Γράφημα 29).

Γράφημα 29 Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποιά θα ήταν η στάση σου;

6.4. Συγκριτικά Στατιστικά

6.4.1. Συσχετίσεις γονέων/κηδεμόνων

Προχωρώντας στις συσχετίσεις των δημογραφικών χαρακτηριστικών των γονέων/κηδεμόνων και εκκινώντας από το φύλο, βρέθηκε σημαντική στατιστική διαφορά ($p=0,024$) μεταξύ γυναικών και ανδρών σε σχέση με το ποιοι μαθητές επιλέγουν τη φοίτηση στο ΕΠΑΛ. Πιο αναλυτικά, οι γυναίκες υποστηρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό την άποψη ότι οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να μάθουν μια τέχνη κάνουν αυτή την επιλογή, ενώ οι άνδρες παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά στην άποψη ότι οι μαθητές/-ήτριες με χαμηλότερη βαθμολογία προβαίνουν στην επιλογή του ΕΠΑΛ (Πίνακας 13).

Πίνακας 13. Συσχετίσεις φύλου γονέων /κηδεμόνων										
		Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να μάθουν μια τέχνη		Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να εργαστούν μετά το λύκειο		Οι μαθητές/-ήτριες με χαμηλή βαθμολογία		Δεν γνωρίζω		Διαφορά p
		v	%	v	%	v	%	v	%	
Ποιοι μαθητές/-ήτριες θεωρείτε ότι φοιτούν στο ΕΠΑΛ;	Άνδρας	8	27,6	5	17,2	14	48,3	2	6,9	0,024
	Γυναίκα	28	54,9	10	19,6	13	25,5	0	0,0	

Σημαντική στατιστική διαφορά ($p=0,008$) βρέθηκε και στον τόπο διαμονής. Ενώ η κυριότερη επιλογή λυκείου ήταν το ΓΕΛ παρατηρείται μια σημαντική διαφοροποίηση με τις ημιαστικές περιοχές να καταγράφουν υψηλότερα ποσοστά προτίμησης για το ΕΠΑΛ ενώ σε μόνο μια εκ των δύο αστικών περιοχών βρέθηκε ένα μικρό ποσοστό γονέων/κηδεμόνων που επιθυμεί το παιδί τους να φοιτήσει στο ΕΠΑΛ. Σημαντική διαφοροποίηση ($p=0,002$) βρέθηκε και στους λόγους επιλογής με τους γονείς/κηδεμόνες των αστικών περιοχών να δίνουν έμφαση στην καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση και τη δυνατότητα επιλογής καλύτερων σχολών, ενώ στις ημιαστικές στο καλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης αναφορικά με τα ΓΕΛ και τις λιγότερες δυσκολίες αναφορικά με τα ΕΠΑΛ (Πίνακας 14).

Πίνακας 14. Συσχετίσεις τόπου διαμονής										
		Πάτρα		Κάτω Αχαΐα		Πύργος		Αμαλιάδα		Διαφορά
		v	%	v	%	v	%	v	%	P
Τι είδους λύκειο θα θέλατε να παρακολουθήσει το παιδί σας;	ΓΕΛ	20	100,0	11	55,0	16	80,0	15	75,0	0,008
	ΕΠΑΛ	0	0,0	9	45,0	4	20,0	5	25,0	
Γνωρίζετε τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ;	Ναι	4	20,0	7	35,0	12	60,0	9	45,0	0,018
	Όχι	5	25,0	0	0,0	1	5,0	5	25,0	
	Λίγο	11	55,0	13	65,0	7	35,0	6	30,0	
Για ποιο λόγο;										
Καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση		8	40,0	1	5,0	2	10,0	5	25,0	0,002
Υψηλότερο επίπεδο ανταγωνισμού		0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0	
Δυνατότητα επιλογής καλύτερων σχολών		4	20,0	0	0,0	7	35,0	3	15,0	
Είναι επιλογή του παιδιού μου		4	20,0	1	5,1	2	10,0	1	5,0	
Καλύτερο επίπεδο εκπαίδευσης		2	10,0	9	45,0	1	5,0	3	15,0	
Για να μάθει μια τέχνη		0	0,0	1	5,0	0	0,0	1	5,0	
Επειδή ξέρω πως είναι		0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0	
Για να συμμετάσχει στις Πανελλαδικές εξετάσεις		0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0	
Έχει τη δυνατότητα		1	5,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0	
Δεν έχει πολλές δυσκολίες		0	0,0	5	25,0	0	0,0	1	5,0	
Το παιδί μου δεν έχει τόσες δυνατότητες για να πάει στο ΓΕΛ		0	0,0	0	0,0	1	5,0	1	5,0	
Είναι πιο κοντά στο σπίτι		0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	5,0	
Είναι πιο αξιόπιστο		0	0,0	0	0,0	4	20,0	0	0,0	
Παρέχει πιο αναγνωρίσιμο απολυτήριο λυκείου		0	0,0	0	0,0	1	5,0	0	0,0	
Λόγω ειδικοτήτων		0	0,0	0	0,0	1	5,0	0	0,0	
Η κατάσταση στα ΕΠΑΛ δεν αρμόζει σε σχολείο		0	0,0	0	0,0	1	5,0	0	0,0	
Δεν το ενδιαφέρει κάποια τέχνη		1	5,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
Περισσότερες γνώσεις επαγγελματικού προσανατολισμού		0	0,0	2	10,0	0	0,0	0	0,0	

Συσχετίζοντας τη στάση των συμμετεχόντων απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση με τον αριθμό παιδιών, βρέθηκε ότι οι γονείς/κηδεμόνες με ένα παιδί δηλώνουν μια αρνητικότητα σε σχέση με αυτούς με περισσότερα παιδιά που δεν εκφράζουν καμία άρνηση. Επιπλέον, τη μεγαλύτερη θετική στάση την έχουν αυτοί με ένα παιδί και η μεγαλύτερη διακύμανση παρατηρείται στην ουδετερότητα (Πίνακας 15).

	Αρνητική		Ελαφρώς αρνητική		Ουδέτερη		Ελαφρώς θετική		Θετική		Διαφορά p	
	v	%	v	%	v	%	v	%	v	%		
Ποια είναι η στάση σας απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση	1	1	14,3	1	14,3	1	14,3	0	0,0	4	57,1	0,014
	2	0	0,0	0	0,0	17	37,8	4	8,9	24	53,3	
	3	0	0,0	0	0,0	6	31,6	1	5,3	12	63,2	
	>4	0	0,0	0	0,0	2	22,2	2	22,2	5	55,6	

Όσον αφορά στη συσχέτιση του εκπαιδευτικού επιπέδου και τη γνώση πρόσβασης των μαθητές/-τριών του ΕΠΑΛ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, με στατιστικά σημαντική διαφορά ($p=0,006$), οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης γνωρίζουν αυτή τη δυνατότητα σε πολύ υψηλότερο ποσοστό ενώ οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν το υψηλότερο ποσοστό απουσίας γνώσης αυτής της δυνατότητας ($p=0,006$) (Πίνακας 16).

		Δημοτικό		Δευτεροβάθμια		Τριτοβάθμια		Διαφορά p
		v	%	v	%	v	%	
Γνωρίζετε ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	Ναι	2	50,0	34	97,1	37	90,2	0,006
	Όχι	2	50,0	1	2,9	4	9,8	

Διερευνώντας τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές, στάσεις και απόψεις των γονέων/κηδεμόνων βρέθηκαν τα ακόλουθα (Πίνακας 17α):

- Βρέθηκε θετική συσχέτιση μεταξύ του λυκείου επιλογής με το επίπεδο σπουδών και τον τίτλο σπουδών των ΕΠΑΛ. Πιο συγκεκριμένα, οι γονείς/κηδεμόνες που θεωρούσαν ανώτερο το ΓΕΛ τόσο σε επίπεδο σπουδών όσο και στον τίτλο σπουδών το επέλεξαν σε μεγαλύτερο ποσοστό ($p=0,001$, $0,000$). Θετική συσχέτιση βρέθηκε και όσον αφορά τους λόγους επιλογής, με τους γονείς/κηδεμόνες που θεωρούσαν ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των ΓΕΛ ήταν ανώτερο, ότι προσφέρει τη δυνατότητα επιλογής

περισσότερο σχολών ($p=0,000$) και ότι το επίπεδο σπουδών ήταν ανώτερο ($p=0,050$), επιθυμούσαν σε μεγαλύτερο βαθμό το παιδί τους να φοιτήσει σε αυτό.

- Βρέθηκαν αρνητικές συσχετίσεις όσον αφορά τη γνώση των ειδικοτήτων του ΕΠΑΛ τόσο με την επιλογή του είδους λυκείου ($p=0,019$), όσο και με τους παράγοντες επιρροής της απόφασης ($p=0,013$) αλλά και με την ανωτερότητα του επιπέδου σπουδών και του τίτλο σπουδών ($p=0,0,010, 0,013$). Πιο αναλυτικά, όσο πιο λίγες γνώσεις υπήρχαν για τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ τόσο πιο υψηλή ήταν η τάση των γονέων/κηδεμόνων να επιλέξουν το ΓΕΛ.
- Αρνητική συσχέτιση βρέθηκε επίσης αναφορικά με την επιθυμία περαιτέρω ενημέρωσης για τα ΕΠΑΛ με την επιλογή του λυκείου ($p=0,013$) και το επίπεδο σπουδών των ΕΠΑΛ ($p=0,019$). Δηλαδή οι γονείς/κηδεμόνες όσο πιο ανώτερο θεωρούσαν το ΓΕΛ σε επίπεδο σπουδών τόσο πιο λίγο επιθυμούσαν να ενημερωθούν για τα ΕΠΑΛ.
- Θετική συσχέτιση βρέθηκε μεταξύ της επιλογής του είδους του λυκείου και του τίτλου σπουδών σε σχέση με τη στάση απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση ($p=0,019,0,000$ αντίστοιχα). Όσο πιο θετικοί ήταν οι γονείς/κηδεμόνες απέναντι σε αυτού του είδους την εκπαίδευση τόσο πιο πολύ επέλεγαν το ΕΠΑΛ και τόσο πιο πολύ το θεωρούσαν είτε ισάξιο είτε ανώτερο του ΓΕΛ.
- Η προτροπή των καθηγητών προς τη φοίτηση του παιδιού στο ΕΠΑΛ βρέθηκε να έχει θετική συσχέτιση με την επιλογή του είδους λυκείου ($p=0,000, 0,013, 0,011$), το επίπεδο και τον τίτλο σπουδών. Οι γονείς/κηδεμόνες που θεωρούσαν ισάξιο ή ανώτερο το επίπεδο σπουδών και τον τίτλο σπουδών του ΕΠΑΛ ήταν πιο θετικοί ως προς το να σκεφτούν ή να συμφωνήσουν με τους καθηγητές του σχολείου προκειμένου το παιδί τους να φοιτήσει στο ΕΠΑΛ.
- Αρνητική συσχέτιση βρέθηκε με το είδος του λυκείου ($p=0,030$) και τον τίτλο σπουδών των ειδών λυκείου ($p=0,018$) και το ενδιαφέρον να παρακολουθήσουν οι γονείς/κηδεμόνες μια παρουσίαση για το ΕΠΑΛ από αρμόδιο φορέα/όργανο. Όσο πιο ανώτερο θεωρούσαν τον τίτλο σπουδών των ΓΕΛ και όσο περισσότερο τάσσονταν υπέρ της φοίτησης του παιδιού τους σε αυτό, τόσο πιο αρνητικοί ήταν ως προς τη συμμετοχή τους σε μια τέτοια παρουσίαση.
- Αρνητικές συσχετίσεις βρέθηκαν και όσον αφορά στο ποιοι μαθητές θεωρούσαν οι γονείς/κηδεμόνες ότι φοιτούν στο ΕΠΑΛ με τους λόγους επιλογής του σχολείου ($p=0,021$), το επίπεδο και τον τίτλο σπουδών ($p=0,011, 0,045$). Όσο πιο πολύ θεωρούσαν ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ είναι αυτοί με χαμηλή βαθμολογία τόσο πιο

υψηλή ήταν η προτίμησή τους για το ΓΕΛ και τόσο πιο υψηλό θεωρούσαν το επίπεδο και τον τίτλο σπουδών των ΓΕΛ.

Πίνακας 17α. Παράγοντες επιρροής επιλογών, στάσεων & αντιλήψεων γονέων/κηδεμόνων					
	Λύκειο επιλογής	Λόγος επιλογής σχολείου	Τι έχει επιδράσει στην απόφασή σας;	Επίπεδο σπουδών ΓΕΛ-ΕΠΑΛ	Τίτλος σπουδών ΓΕΛ-ΕΠΑΛ
Λύκειο επιλογής				,370** 0,001	,427* 0,000
Λόγος επιλογής	,420** 0,000			,220* 0,050	
Τι έχει επιδράσει σε αυτή σας την απόφαση;				,226* 0,044	
Γνωρίζετε τις ειδικότητες του ΕΠΑΛ;	-,262* 0,019		-,276* 0,013	-,285* 0,010	-,278* 0,013
Θα θέλατε να ενημερωθείτε περισσότερο για τα ΕΠΑΛ;	-,277* 0,013			-,263* 0,019	
Ποια είναι η στάση σας απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση;	,262* 0,019				,391** 0,000
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σας πρότειναν να φοιτήσει το παιδί σας σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σας;	,420* 0,000			,277* 0,013	,283* 0,011
Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε μια παρουσίαση του κύκλου σπουδών του ΕΠΑΛ της περιοχής σας από αρμόδιο φορέα/όργανο	-243* 0,030				-,264* 0,018
Ποιοι μαθητές/-ήτριες θεωρείτε ότι φοιτούν στο ΕΠΑΛ;		-257* 0,021		-,283* 0,011	-,225* 0,045
** Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0,01					
* Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0,05					

Στον Πίνακα 17β παρουσιάζονται οι υπόλοιποι παράγοντες επιρροής των επιλογών, στάσεων και αντιλήψεων των γονέων/κηδεμόνων και πιο συγκεκριμένα:

- Βρέθηκε θετική συσχέτιση μεταξύ της γνώσης των γονέων/κηδεμόνων και της γνώσης των επιλογών των αποφοίτων των ΕΠΑΛ ($p=0,000$) με την επιθυμία περεταίρω ενημέρωσής τους από αρμόδιο φορέα/όργανο. Όσο περισσότερες ήταν οι γνώσεις των γονέων/κηδεμόνων για τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ τόσο πιο πολύ γνώριζαν τις επιλογές των αποφοίτων και τόσο πιο πρόθυμοι ήταν να ενημερωθούν περεταίρω.
- Σε αντίθεση αρνητικές συσχετίσεις βρέθηκαν με τη στάση τους απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Όσο πιο αρνητική ήταν η στάση τους τόσο λιγότερη γνώση είχαν για την πρόσβαση των μαθητές/-τριών των ΕΠΑΛ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ($p=0,014$). Επίσης, όσο πιο θετικοί ήταν ως προς τα ΓΕΛ, τόσο πιο αρνητικοί ήταν να ενημερωθούν περεταίρω για τα ΕΠΑΛ ($p=0,000$) και να παρευρεθούν σε παρουσίαση από αρμόδιο όργανο/φορέα ($p=0,000$). Ωστόσο, θετική συσχέτιση βρέθηκε με την προτροπή των καθηγητών ($p=0,000$) δηλαδή όσο πιο

θετική η στάση τους προς την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση τόσο πιο πολύ θα σκέφτονταν την πρόταση των καθηγητών για φοίτηση του παιδιού τους στο ΕΠΑΛ.

- Τέλος, όσο πιο λίγο γνώριζαν οι γονείς/κηδεμόνες το ότι οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τόσο πιο έντονη ήταν η πεποίθησή τους ότι οι μαθητές αυτού του είδους του λυκείου είναι αυτοί με χαμηλότερη βαθμολογία ($p=0,029$)

Πίνακας 17β. Παράγοντες επιρροής επιλογών, στάσεων & αντιλήψεων γονέων/κηδεμόνων					
	Γνωρίζετε ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	Γνωρίζετε τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε μια παρουσίαση του κύκλου σπουδών του ΕΠΑΛ της περιοχής σας από αρμόδιο φορέα/όργανο;	Θα θέλατε να ενημερωθείτε περισσότερο για τα ΕΠΑΛ;	Εάν οι καθηγητές του σχολείου σας πρότειναν να φοιτήσει το παιδί σας στα ΕΠΑΛ ποια θα ήταν η στάση σας
Γνωρίζετε τις ειδικότητες του ΕΠΑΛ;		,652** 0,000	,294** 0,008		
Ποια είναι η στάση σας απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση;	-,273* 0,014		-,425** 0,000	-,396** 0,000	,391** 0,000
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σας πρότειναν να φοιτήσει το παιδί σας σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σας:				-,309** 0,005	
Ποιοι μαθητές/-ήτριες θεωρείτε ότι φοιτούν στο ΕΠΑΛ;	-,244* 0,029				

**** Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0,01**
***Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0,05**

6.4.2. Συσχετίσεις μαθητών/-τριών

Προχωρώντας στις συσχετίσεις των μαθητών/τριών, βρέθηκε ότι το φύλο συσχετίστηκε με το είδους λυκείου που σκέφτονται να παρακολουθήσουν οι συμμετέχοντες ($p=0,001$). Βρέθηκε ότι τα αγόρια ήταν περισσότερο θετικά να παρακολουθήσουν το ΕΠΑΛ σε σχέση με τα κορίτσια και όσον αφορά το λόγο επιλογής, η άποψη ότι το ΕΠΑΛ είναι πιο εύκολο σε σχέση με το ΓΕΛ είναι επικρατέστερη μεταξύ των αγοριών με σημαντική επίσης στατιστική διαφορά ($p=0,023$).

Η συμβουλή των καθηγητών ως λόγος επιλογής του είδους του λυκείου επηρέασε σε υψηλότερο βαθμό τα αγόρια από ότι τα κορίτσια ($p=0,023$), αλλά όσον αφορά τον τίτλο

σπουδών των ΕΠΑΛ τα κορίτσια τον θεωρούν κατώτερο σε υψηλότερο ποσοστό ενώ τα αγόρια ισάξιο ($p=0,010$). Σημαντικά περισσότερη γνώση είχαν τα αγόρια σε σχέση με τα κορίτσια αναφορικά με τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ ($p=0,013$). Επιπλέον, στατιστικά σημαντική διαφορά βρέθηκε ως προς τη στάση των μαθητές/-τριών απέναντι στα ΕΠΑΛ με τα αγόρια να έχουν κατά πολύ περισσότερο θετική στάση έναντι των κοριτσιών ($p=0,010$). Όσον αφορά την προτροπή των καθηγητών για φοίτηση στο ΕΠΑΛ, τα αγόρια θα συμφωνούσαν σε υψηλότερα ποσοστά ενώ τα κορίτσια θα το σκέφτονταν περισσότερο κατόπιν συζήτησης με την οικογένειά τους ($p=0,002$) (Πίνακας 18).

Πίνακας 18. Συσχετίσεις φύλου μαθητών										
		Αγόρι				Κορίτσι				Διαφορά
		v		%		v		%		p
Τι είδους λύκειο σκέφτεσαι να ακολουθήσεις;	ΓΕΛ	18	60,0	45	90,0	0,001				
	ΕΠΑΛ	12	40,0	5	10,0					
Λόγοι επιλογής										
Είναι πιο εύκολο	Ναι	7	23,3	3	6,0	0,023				
	Όχι	23	76,7	47	43,8					
Αυτό με συμβουλεύουν οι καθηγητές μου	Ναι	8	26,7	4	8,0	0,024				
	Όχι	22	73,3	46	92,0					
		Καλύτερο		Ισάξιο		Ανώτερο		Δεν γνωρίζω		Διαφορά
		v	%	v	%	v	%	v	%	p
Πιστεύεις ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ όσον αφορά τον τίτλο σπουδών είναι:	Αγόρι	11	36,7	16	53,3	2	6,7	1	3,3	0,010
	Κορίτσι	25	50,0	12	24,0	1	2,0	12	24,0	
		Αγόρι				Κορίτσι				Διαφορά
		v		%		v		%		p
Γνωρίζεις τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	Ναι	9	30,0	3	6,0	0,013				
	Όχι	5	16,7	14	28,0					
	Ελάχιστα	16	53,3	33	66,0					
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ;	Αρνητική	2	6,7	3	6,0	0,010				
	Ελαφρώς αρνητική	6	20,0	7	14,0					
	Ουδέτερη	7	23,3	31	62,0					
	Ελαφρώς θετική	3	10,0	3	6,0					
	Θετική	12	40,0	8	11,3					
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σου;	Θα διαφωνούσα	1	3,3	7	14,0	0,002				
	Θα το σκεφτόμουν αν και γενικά είμαι αρνητικός/ή	8	26,7	13	26,0					
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με την οικογένειά μου	13	43,3	30	60,0					
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με τους φίλους μου	1	3,3	0	0,0					
	Θα συμφωνούσα	7	23,3	0	0,0					

Στατιστικά σημαντική διαφορά βρέθηκε μεταξύ του τόπου διαμονής και της γνώσης πρόσβασης των αποφοίτων των ΕΠΑΛ στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ($p=0,034$). Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές/-ήτριες που διέμεναν στις αστικές περιοχές παρουσίασαν υψηλότερα ποσοστά άγνοιας αυτής της δυνατότητας σε σχέση με τους κατοίκους των ημιαστικών περιοχών (Πίνακας 19). Επιπλέον, οι μαθητές της Γ' Γυμνασίου δεν γνώριζαν ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους μαθητές της Β' τάξης ($p=0,014$) (Πίνακας 20)

		Πάτρα		Κάτω Αχαΐα		Πύργος		Αμαλιάδα		Διαφορά
		v	%	v	%	v	%	v	%	p
		Γνωρίζεις ότι οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	Ναι	10	50,0	18	90,0	11	55,0	14
Όχι	10	50,0	2	10,0	9	45,0	6	30,0		

		Β' Γυμνασίου		Γ' Γυμνασίου		Διαφορά
		v	%	v	%	p
		Γνωρίζεις ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	Ναι	33	78,6	20
Όχι	9	21,4	18	47,4		

Συνεχίζοντας με τις συσχετίσεις του μέσου όρου βαθμολογίας της προηγούμενης χρονιάς, βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά με την επιλογή του λυκείου ($p=0,002$). Οι μαθητές με μέση βαθμολογία από 10 έως 15 ήταν μοιρασμένοι μεταξύ των δύο ειδών λυκείων ενώ οι μαθητές με βαθμολογία άνω του 15,1 επέλεξαν το ΓΕΛ σε πολύ υψηλότερα ποσοστά. Επιπλέον, οι μαθητές με υψηλότερη βαθμολογία και επιλογή το ΓΕΛ δεν είχαν ως λόγο επιλογής του λυκείου το εάν είναι πιο εύκολο ή όχι ($p=0,001$). Αναφορικά με τη γνώση για τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ, οι μαθητές/-ήτριες με βαθμολογία >18 έχουν λιγότερες γνώσεις σε σχέση με τους μαθητές χαμηλότερης βαθμολογίας ($p=0,027$)

Αναφορικά με την στάση των μαθητές/-τριών απέναντι στα ΕΠΑΛ, βρέθηκε με στατιστικά σημαντική διαφορά ($p=0,000$) ότι ουδέτερη στάση είχαν οι μαθητές με βαθμολογία >18 ενώ θετικότερη οι μαθητές με βαθμολογία μεταξύ 10 και 15. Το ίδιο παρατηρήθηκε και όσον αφορά τη στάση της οικογένειας των μαθητών προς τα ΕΠΑΛ ($p=0,025$) με τη διαφοροποίηση ότι οι οικογένειες των μαθητών με βαθμολογία >18 ήταν σε μεγαλύτερο ποσοστό αρνητικές προς τα ΕΠΑΛ. Επιπλέον, στην περίπτωση πρότασης των καθηγητών για φοίτηση σε ΕΠΑΛ, οι μαθητές με μέση βαθμολογία βρέθηκαν να είναι περισσότερο αρνητικοί αλλά θα το σκέφτονταν ενώ αυτοί που είχαν >18 θα διαφωνούσαν σε πολύ υψηλότερα ποσοστά ($p=0,001$) (Πίνακας 21).

Πίνακας 21. Συσχετίσεις μέσου όρου βαθμολογίας προηγούμενης χρονιάς										
		10-13		13,1-15		15,1-17,9		>18		Διαφορά
		v	%	v	%	v	%	v	%	p
Τι είδους λύκειο σκέφτεσαι να παρακολουθήσεις μετά το Γυμνάσιο;	ΓΕΛ	1	50,0	4	50,0	19	65,5	39	95,1	0,002
	ΕΠΑΛ	1	50,0	4	50,0	10	34,5	2	4,9	
Είναι πιο εύκολο	Ναι	1	50,0	4	50,0	4	13,8	1	2,4	0,001
	Όχι	1	50,0	4	50,0	25	86,2	40	97,6	
Γνωρίζεις τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	Ναι	2	100,0	1	12,5	5	17,2	4	9,8	0,027
	Όχι	0	0,0	2	25,0	9	6,9	8	19,5	
	Ελάχιστα	0	0,0	5	62,5	15	17,8	29	70,7	
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ;	Αρνητική	0	0,0	1	7,1	2	7,7	2	5,6	0,000
	Ελαφρώς αρνητική	0	0,0	1	7,1	3	11,5	9	25,0	
	Ουδέτερη	0	0,0	3	21,4	12	46,2	23	63,9	
	Ελαφρώς θετική	2	50,0	3	21,4	1	3,8	0	0,0	
	Θετική	2	50,0	6	42,9	8	30,8	2	5,6	
Πως θα χαρακτήριζες τη στάση της οικογένειάς σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ;	Αρνητική	0	0,0	2	14,3	3	11,5	3	8,3	0,025
	Ελαφρώς αρνητική	0	0,0	0	0,0	2	7,7	10	27,8	
	Ουδέτερη	0	0,0	3	21,4	11	42,3	18	50,0	
	Ελαφρώς θετική	1	25,0	3	21,4	2	7,7	1	2,8	
	Θετική	3	75,0	5	35,7	7	26,9	3	8,3	
	Δεν γνωρίζω	0	0,0	1	7,1	1	3,8	1	2,8	
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σου;	Θα διαφωνούσα	0	0,0	0	0,0	3	11,5	5	13,9	0,001
	Θα το σκεφτόμουν αν και είμαι γενικά αρνητικός/η	0	0,0	2	14,3	8	30,8	11	55,6	
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με την οικογένειά μου	2	50,0	8	57,1	13	50,0	20	55,6	
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με τους φίλους μου	1	25,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
	Θα συμφωνούσα	1	25,0	4	28,6	2	7,7	0	0,0	

Στον Πίνακα 22 παρουσιάζονται οι συσχετίσεις του μέσου όρου βαθμολογίας των εξετάσεων της προηγούμενης χρονιάς με σημαντικές στατιστικά συσχετίσεις. Όσον αφορά την επιλογή λυκείου οι μαθητές με βαθμολογία 13,1-15 επιλέγουν σε ίδιο ποσοστό τα δύο είδη λυκείων ενώ όσο αυξάνεται η βαθμολογία τόσο πιο μεγάλη προτίμηση υπάρχει για τα ΓΕΛ ($p=0,001$). Ωστόσο, αναφορικά με την ευκολία του λυκείου επιλογής βρέθηκε ότι οι μαθητές μέσης βαθμολογίας επιλέγουν το ΕΠΑΛ λόγω ευκολίας σε πιο υψηλό ποσοστό σε σχέση με αυτούς με υψηλή βαθμολογία ($p=0,001$). Ισχυρή συσχέτιση βρέθηκε όσον αφορά την ενημέρωση για τα ΕΠΑΛ από τους καθηγητές του σχολείου με τους μαθητές/-ήτριες υψηλής βαθμολογίας να είναι λιγότερο ενημερωμένοι ($p=0,029$) και να εκφράζουν σε υψηλότερο ποσοστό την ουδετερότητά τους απέναντι στα ΕΠΑΛ, $p=0,000$, σε σχέση με τους μαθητές μέσης βαθμολογίας που διατηρούν μια θετικότερη στάση. Στην περίπτωση πρότασης

των καθηγητών για φοίτηση στο ΕΠΑΛ, οι μαθητές/-ήτριες με την υψηλότερη βαθμολογία θα διαφωνούσαν περισσότερο ενώ αυτοί με την χαμηλότερη θα συμφωνούσαν περισσότερο ($p=0,001$).

Πίνακας 22. Συσχετίσεις μέσου όρου βαθμολογίας εξετάσεων προηγούμενης χρονιάς										
		10-13		13,1-15		15,1-17,9		>18		Διαφορά
		v	%	v	%	v	%	v	%	p
Τι είδους λύκειο σκέφτεσαι να παρακολουθήσεις μετά το Γυμνάσιο;	ΓΕΛ	3	75,0	7	50,0	18	69,2	35	97,2	0,001
	ΕΠΑΛ	1	25,0	7	50,0	8	30,8	1	2,8	
Είναι πιο εύκολο	Ναι	1	25,0	6	42,9	2	7,7	1	2,8	0,001
	Όχι	3	75,0	8	57,1	24	22,8	35	97,2	
Σας έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;	Ναι	2	50,0	8	57,1	3	11,5	6	16,7	0,029
	Όχι	1	25,0	2	14,3	10	38,5	10	27,8	
	Ελάχιστα	1	25,0	4	28,6	13	50,0	20	55,6	
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ;	Αρνητική	0	0,0	1	7,1	2	7,7	2	5,6	0,000
	Ελαφρώς αρνητική	0	0,0	1	7,1	3	11,5	9	25,0	
	Ουδέτερη	0	0,0	3	21,4	12	46,2	23	63,9	
	Ελαφρώς θετική	2	50,0	3	21,4	1	3,8	0	0,0	
	Θετική	2	50,0	6	42,9	8	30,8	2	5,6	
Πως θα χαρακτήριζες τη στάση της οικογένειάς σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ;	Αρνητική	0	0,0	2	14,3	3	11,5	3	8,3	0,025
	Ελαφρώς αρνητική	0	0,0	0	0,0	2	7,7	10	27,8	
	Ουδέτερη	0	0,0	3	21,4	11	42,3	18	50,0	
	Ελαφρώς θετική	1	25,0	3	21,4	2	7,7	1	2,8	
	Θετική	3	75,0	5	35,7	7	26,9	3	8,3	
	Δεν γνωρίζω	0	0,0	1	7,1	1	3,8	1	2,8	
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σου;	Θα διαφωνούσα	0	0,0	0	0,0	3	11,5	5	13,9	0,001
	Θα το σκεφτόμουν αν και είμαι γενικά αρνητικός/η	0	0,0	2	14,3	8	30,8	11	55,6	
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με την οικογένειά μου	2	50,0	8	57,1	13	50,0	20	55,6	
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με τους φίλους μου	1	25,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	
	Θα συμφωνούσα	1	25,0	4	28,6	2	7,7	0	0,0	

Συνεχίζοντας με τις συσχετίσεις επιθυμίας συνέχισης των σπουδών μετά το λύκειο (Πίνακας 23) βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των μαθητές/-τριών που θα παρακολουθήσουν το ΕΠΑΛ οι οποίοι δήλωσαν σε μεγαλύτερο βαθμό αβεβαιότητα ($p=0,001$). Επιπλέον, οι μαθητές που επιθυμούν να προχωρήσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν επέλεξαν το λύκειο στο οποίο θα φοιτήσουν λόγω της ευκολίας του ($p=0,001$) ενώ αυτοί που δεν είναι σίγουροι για το εάν θα συνεχίσουν τις σπουδές μετά το λύκειο δεν είχαν ως λόγο επιλογής του λυκείου το καλύτερο επίπεδο σπουδών ($p=0,040$).

Οι μαθητές που δεν ήταν σίγουροι για το εάν επιθυμούν να συνεχίσουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν το εάν το ΕΠΑΛ είναι καλύτερο ή χειρότερο σε επίπεδο σπουδών σε σχέση με το ΓΕΛ σε υψηλότερο ποσοστό ενώ αυτοί που θα συνεχίσουν τις σπουδές τους θεωρούν το ΕΠΑΛ κατώτερο σε υψηλότερο ποσοστό ($p=0,015$). Επίσης, οι μαθητές/-ήτριες που δεν γνωρίζουν εάν θα συνεχίσουν τις σπουδές τους ήταν περισσότερο θετικοί προς τα ΕΠΑΛ ($p= 0,027$) και το ίδιο και η οικογένειά τους ($p=0,003$).

Πίνακας 23. Συσχετίσεις επιθυμίας συνέχισης σπουδών μετά το λύκειο						
		Ναι		Δεν ξέρω		Διαφορά
		v	%	v	%	p
Τι είδους λύκειο θα παρακολουθήσεις;	ΓΕΛ	58	85,3	5	41,7	0,001
	ΕΠΑΛ	10	14,7	7	58,3	
Είναι πιο εύκολο	Ναι	5	7,4	5	41,7	0,001
	Όχι	63	92,6	7	58,3	
Το επίπεδο σπουδών είναι καλύτερο	Ναι	33	48,5	35	51,5	0,040
	Όχι	2	16,7	10	83,3	
Πιστεύεις ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ όσον αφορά το επίπεδο σπουδών είναι:	Κατώτερο	33	48,5	3	25,0	0,015
	Ισάξιο	25	36,8	3	25,0	
	Ανώτερο	2	2,9	0	0,0	
	Δεν γνωρίζω	8	11,8	6	50,0	
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ;	Αρνητική	5	7,4	0	0,0	0,027
	Ελαφρώς αρνητική	12	17,6	1	8,3	
	Ουδέτερη	36	51,5	3	25,0	
	Ελαφρώς θετική	3	4,4	3	25,0	
	Θετική	13	19,1	5	41,7	
Ποια είναι η στάση της οικογένειάς σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ	Αρνητική	6	8,8	2	16,7	0,003
	Ελαφρώς αρνητική	12	17,6	0	0,0	
	Ουδέτερη	32	47,1	0	0,0	
	Ελαφρώς θετική	4	5,9	3	25,0	
	Θετική	12	17,8	6	50,0	
	Δεν γνωρίζω	2	2,9	1	8,3	
Εάν οι καθηγητές σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σου;	Θα διαφωνούσα	8	11,8	0	0,0	0,011
	Θα το σκεφτόμουν αν και είμαι γενικά αρνητικό/ή	20	29,4	1	8,3	
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με την οικογένειά μου	36	52,9	7	58,3	
	Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με τους φίλους μου	0	0,0	1	8,3	
	Θα συμφωνούσα	4	5,9	3	25,0	

Όσον αφορά τους παράγοντες που επηρέασαν την επιλογή, τις στάσεις και τις απόψεις των μαθητών/μαθητριών, βρέθηκαν τα ακόλουθα (Πίνακας 24α):

- Βρέθηκε αρνητική συσχέτιση μεταξύ της επιλογής του λυκείου και του φύλου καθώς και του μέσου όρου βαθμολογίας της προηγούμενης χρονιάς αλλά και των εξετάσεων με την επιλογή του λυκείου. Αναλυτικότερα, τα κορίτσια ήταν περισσότερο αρνητικά προς τα ΕΠΑΛ ($p=0,001$) και όσο πιο υψηλός ήταν ο μέσος όρος της προηγούμενης χρονιάς και των εξετάσεων τόσο λιγότερο τα ΕΠΑΛ ήταν επιλογή των μαθητές/-τριών ($p=0,000, 0,001$ αντίστοιχα). Θετική συσχέτιση βρέθηκε με τη συνέχιση των σπουδών μετά το λύκειο καθώς η επιλογή των ΓΕΛ συσχετίσθηκε θετικά με την επιθυμία συνέχισης των σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ($p=0,000$).
- Όσο πιο εύκολο θεωρούσαν οι μαθητές το λύκειο της επιλογής τους τόσο πιο χαμηλή ήταν η βαθμολογία τους τόσο της προηγούμενης χρονιάς όσο και των εξετάσεων-θετική συσχέτιση- ($p=0,000, 0,001$) αλλά τόσο πιο υψηλή ήταν η επιθυμία τους να μην συνεχίσουν τις σπουδές τους μετά το λύκειο – αρνητική συσχέτιση των δύο μεταβλητών ($p=0,001$).
- Αρνητική συσχέτιση βρέθηκε μεταξύ των βαθμολογιών προηγούμενης χρονιάς και εξετάσεων με τον λόγο επιλογής του λυκείου που αφορούσε το επίπεδο σπουδών, αλλά θετική με την επιθυμία συνέχισης των σπουδών. Δηλαδή, όσο πιο καλό θεωρούσαν οι μαθητές το επίπεδο σπουδών του λυκείου τόσο πιο έντονη η επιθυμία τους να συνεχίσουν τις σπουδές τους ($p=0,041$) αλλά όσο πιο υψηλές βαθμολογίες είχαν τόσο πιο μικρή τάση είχαν να επιλέξουν το λύκειο για το καλύτερο επίπεδο σπουδών του ($p=0,031, 0,047$).
- Αναφορικά με το επίπεδο σπουδών των ΕΠΑΛ-ΓΕΛ, βρέθηκε αρνητική συσχέτιση με τη βαθμολογία της προηγούμενης χρονιάς ($p= 0,045$) δηλαδή όσο πιο υψηλή η βαθμολογία τόσο πιο χαμηλό θεωρείτο το επίπεδο σπουδών των ΕΠΑΛ. Βρέθηκε όμως θετική συσχέτιση με την επιθυμία συνέχισης των σπουδών ($p=0,004$) δηλαδή όσο πιο υψηλό θεωρούσαν το επίπεδο σπουδών των ΓΕΛ τόσο πιο ισχυρή η επιθυμία συνέχισης των σπουδών. Αρνητική συσχέτιση βρέθηκε επίσης μεταξύ του τίτλου σπουδών και της βαθμολογίας της προηγούμενης χρονιάς ($p=0,007$). Όσο πιο υψηλή ήταν η βαθμολογία της προηγούμενης χρονιάς τόσο πιο χαμηλό θεωρούσαν οι συμμετέχοντες το επίπεδο του τίτλου σπουδών του ΕΠΑΛ.
- Θετική συσχέτιση βρέθηκε μεταξύ του φύλου και της συμβουλής των καθηγητών ως προς το ποιο λύκειο θα παρακολουθήσει ο μαθητής/τρια, με τα κορίτσια να έχουν

δεχθεί τέτοιου είδους συμβουλή σε υψηλότερο ποσοστό ($p= 0,024$). Ωστόσο, τα αγόρια είχαν περισσότερες γνώσεις αναφορικά με τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ ($p=0.032$). Επιπλέον, όσο πιο υψηλή η βαθμολογία της προηγούμενης χρονιάς τόσο πιο πολύ γνώση είχαν οι μαθητές σχετικά με τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ ($p=0,010$) και το ίδιο βρέθηκε για τη γνώση των επιλογών των αποφοίτων των ΕΠΑΛ ($p= 0.022$).

- Θετική συσχέτιση βρέθηκε μεταξύ της βαθμολογίας της προηγούμενης χρονιάς και των εξετάσεων με την ενημέρωση των καθηγητών για τα ΕΠΑΛ. Όσο πιο υψηλή η βαθμολογία τόσο πιο πολύ ενημέρωση υπήρχε από τους καθηγητές ($p=0,001, 0,009$).
- Η στάση προς το ΕΠΑΛ συσχετίστηκε αρνητικά με το φύλο ($p=0,049$), τη βαθμολογία της προηγούμενης χρονιάς ($p=0,000$) και των εξετάσεων ($p=0,000$), θετική όμως συσχέτιση με την επιθυμία συνέχισης σπουδών. Τα κορίτσια ήταν περισσότερο αρνητικά απέναντι στα ΕΠΑΛ, αλλά οι μαθητές/-ήτριες που επιθυμούσαν να συνεχίσουν τις σπουδές τους είχαν περισσότερο θετική στάση. Όμως, όσο πιο υψηλή η βαθμολογία τόσο της προηγούμενης χρονιάς όσο και των εξετάσεων τόσο πιο αρνητική ήταν η στάση απέναντι στα ΕΠΑΛ. Το ίδιο βρέθηκε και για τη στάση της οικογένειας η οποία ήταν περισσότερο αρνητική επί υψηλότερης βαθμολογίας χρονιάς και εξετάσεων ($p=0,000, 0,000$).
- Τα κορίτσια βρέθηκαν περισσότερο αρνητικά ως προς το να φοιτήσουν σε ΕΠΑΛ μετά την προτροπή των καθηγητών τους ($p=0,001$) και όσο πιο υψηλή βαθμολογία εξετάσεων και χρονιάς είχαν οι μαθητές/-ήτριες τόσο πιο χαμηλή η συμφωνία τους με τέτοια προτροπή ($p= 0,000$). Θετική όμως συσχέτιση βρέθηκε με την επιθυμία συνέχισης των σπουδών, δηλαδή όσο πιο έντονη η επιθυμία τόσο πιο πρόθυμοι ήταν οι μαθητές/-ήτριες να ακολουθήσουν την προτροπή των καθηγητών τους ($p=0,002$).

Πίνακας 24α. Παράγοντες επιρροής επιλογής, στάσεων & απόψεων μαθητές/-τριών				
	Φύλο	Μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενης χρονιάς	Μέσος όρος βαθμολογίας εξετάσεων της προηγούμενης χρονιάς	Σκέφτεσαι να συνεχίσεις τις σπουδές σου μετά το λύκειο;
Επιλογή είδους λυκείου	-,355** 0,001	-,407** 0,000	-,376** 0,001	,381** 0,000
Είναι πιο εύκολο	,254* 0,023	,428** 0,000	,371** 0,001	-,370** 0,001
Το επίπεδο σπουδών είναι καλύτερο		-,242* 0,031	-,223* 0,047	,229* 0,041
Επίπεδο σπουδών ΕΠΑΛ-ΓΕΛ		-,225* 0,045		,320** 0,004
Τίτλος σπουδών ΕΠΑΛ-ΓΕΛ		-,300** 0,007		
Αυτό με συμβουλεύουν οι καθηγητές μου	,253* 0,024			
Γνωρίζεις τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ		,286* 0,010		
Γνωρίζεις τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	,240* 0,032	,257* 0,022		
Σε έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;		,367** 0,001	,289** 0,009	
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ;	-,221* 0,049	-,453** 0,000	-,442** 0,000	,278* ,013
Πως θα χαρακτήριζες γενικά τη στάση της οικογένειάς σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ;		-,436** 0,000	-,380** 0,001	,273* 0,014
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σου;	-,351** 0,001	-,387** 0,000	-,420** 0,000	,334** 0,002
** Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0,01				
* Η συσχέτιση είναι σημαντική στο επίπεδο 0,05				

Συνεχίζοντας με τους παράγοντες επιρροής όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 24β, προέκυψαν τα ακόλουθα:

- Βρέθηκε αρνητική συσχέτιση μεταξύ της επιλογής του λυκείου και της επιθυμίας περαιτέρω ενημέρωσης για τα ΕΠΑΛ ($p=0,012$). Οι μαθητές/-ήτριες που επέλεξαν το ΓΕΛ ήταν λιγότερο πρόθυμοι να ενημερωθούν για τα ΕΠΑΛ. Αυτοί όμως που επέλεξαν τα ΕΠΑΛ ήταν θετικότεροι προς αυτά ($p=0,000$) και το ίδιο και η οικογένειά τους ($p=0,000$).
- Αρνητική συσχέτιση βρέθηκε μεταξύ της στάσης των μαθητών προς το ΕΠΑΛ και της επιθυμίας περαιτέρω ενημέρωσής τους. Όσο πιο ουδέτερη στάση είχαν τόσο λιγότερο πρόθυμοι ήταν να ενημερωθούν για τα ΕΠΑΛ ($p=0,003$). Επίσης όσο πιο αρνητικοί ήταν απέναντι στα ΕΠΑΛ τόσο πιο εύκολο το θεωρούσαν ($p=0,000$) αλλά όσο θετικότερη η στάση τους τόσο πιο πολύ αυξανόταν η αντίληψη ότι ο τίτλος σπουδών των ΕΠΑΛ είναι ισάξιος με αυτόν των ΓΕΛ ($p=0,039$).

- Αρνητική συσχέτιση βρέθηκε μεταξύ της προτροπής των καθηγητών για φοίτηση στο ΕΠΑΛ και της αντίληψης ότι είναι πιο εύκολο ($p=0,000$) αλλά και της επιθυμίας ενημέρωσης ($p=0,007$). Δηλαδή, όσο πιο αρνητική η στάση των μαθητές/-τριών να συμφωνήσουν με τους καθηγητές τους τόσο πιο εύκολο θεωρούσαν το ΕΠΑΛ και τόσο πιο απρόθυμοι ήταν να ενημερωθούν για αυτό.
- Θετική συσχέτιση βρέθηκε με τη γνώση του ότι οι απόφοιτοι του ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και το επίπεδο του τίτλου σπουδών ($p=0,021$). Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές που γνώριζαν αυτή τη δυνατότητα θεωρούσαν σε υψηλότερο ποσοστό ότι οι τίτλοι σπουδών των δύο ειδών λυκείου είναι ισάξιοι.

Πίνακας 24β. Παράγοντες επιρροής επιλογής, στάσεων & απόψεων μαθητές/-τριών					
	Είναι πιο εύκολο	Επίπεδο τίτλου σπουδών ΕΠΑΛ-ΓΕΛ	Θα ήθελες να μάθεις περισσότερα για τα ΕΠΑΛ	Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ	Πως θα χαρακτήριζες γενικά τη στάση της οικογένειάς σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ
Επιλογή είδους λυκείου		,273* 0,014	-,279* 0,012	,555** 0,000	,478** 0,000
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ	-,381** 0,000	,231* 0,039	-,329** 0,003		
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου έλεγαν να παρακολουθήσεις το ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σου	-,417** 0,000	,230* 0,040	-,301** 0,007		
Γνωρίζεις ότι οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση		,258** 0,021			

6.4.3. Συγκρίσεις μεταξύ απόψεων και στάσεων γονέων/κηδεμόνων και μαθητών

Προχωρώντας στις συγκρίσεις μεταξύ των δύο ομάδων όσον αφορά τα κοινά ερωτήματα περί στάσεων και απόψεων για τα ΕΠΑΛ, βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά το επίπεδο σπουδών και τον τίτλο σπουδών των ΕΠΑΛ σε σχέση με τα ΓΕΛ ($p=0,002$, $0,000$ αντίστοιχα). Οι γονείς/κηδεμόνες θεωρούν το επίπεδο σπουδών των ΕΠΑΛ περισσότερο κατώτερο σε σχέση με τους μαθητές/-ήτριες ενώ το αντίθετο ισχύει αναφορικά με τον τίτλο σπουδών. Επίσης, οι γονείς/κηδεμόνες σημειώνουν υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με τους μαθητές αναφορικά με το ότι και στα δύο επίπεδα τα δύο είδη λυκείων είναι ισάξια.

Εκτός αυτών, οι γονείς/κηδεμόνες γνωρίζουν σε υψηλότερο ποσοστό τη δυνατότητα των αποφοίτων των ΕΠΑΛ να έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σε σχέση με τους μαθητές/-ήτριες ($p=0,000$) και το ίδιο βρέθηκε αναφορικά με τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ ($p=0,001$). Σε αντίθεση όμως, οι μαθητές/-ήτριες είναι περισσότερο

ενημερωμένοι για τα ΕΠΑΛ από τους καθηγητές του σχολείου τους έστω και ελάχιστα ($p=0,000$). Όσον αφορά τη στάση των συμμετεχόντων απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση βρέθηκε με στατιστικά σημαντική διαφορά $p=0,000$ ότι οι γονείς είναι πολύ περισσότερο θετικοί σε σχέση με τα παιδιά τους (Πίνακας 25).

Πίνακας 25. Συγκρίσεις απόψεων και στάσεων γονέων/κηδεμόνων και μαθητές/-τριών						
		Γονέας/κηδεμόνας		Μαθητής/τρια		Διαφορά
		ν	%	ν	%	ρ
Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ όσον αφορά το επίπεδο σπουδών είναι	Κατώτερο	41	51,3	36	45,0	0,002
	Ισάξιο	37	46,3	28	35,0	
	Ανώτερο	2	2,5	3	3,8	
	Δεν γνωρίζω	0	0,0	13	16,3	
Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ όσον αφορά τον τίτλο σπουδών είναι	Κατώτερο	31	38,8	35	43,8	0,000
	Ισάξιο	43	53,8	28	35,0	
	Ανώτερο	8	7,5	3	3,8	
	Δεν γνωρίζω	0	0,0	14	17,5	
Γνωρίζετε ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	Ναι	73	91,3	53	66,3	0,000
	Όχι	7	17,0	27	33,8	
Γνωρίζετε τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	Ναι	32	40,0	12	15,0	0,001
	Όχι	19	23,8	19	23,8	
	Ελάχιστα	29	36,3	49	61,3	
Σας έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;	Ναι	8	10,0	19	23,8	0,000
	Όχι	59	73,8	23	28,8	
	Ελάχιστα	13	16,3	38	47,5	
Θα θέλατε να ενημερωθείτε περισσότερο για τα ΕΠΑΛ;	Ναι	56	70,0	52	65,0	0,024
	Όχι	19	23,8	12	15,0	
	Δεν ξέρω	5	6,3	16	10,5	
Ποια είναι η στάση σας απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση;	Αρνητική	1	1,3	5	6,3	0,000
	Ελαφρώς αρνητική	1	1,3	13	16,3	
	Ουδέτερη	26	32,5	38	47,5	
	Ελαφρώς θετική	7	8,8	6	7,5	
	Θετική	45	56,3	18	22,5	

Κεφάλαιο 7. Συζήτηση των αποτελεσμάτων

Συζητώντας τα αποτελέσματα της μελέτης βρέθηκε ότι το ΕΠΑΛ δεν είναι ελκυστικό τόσο στους μαθητές/-ήτριες όσο και στους γονείς/κηδεμόνες, εύρημα το οποίο υποστηρίζεται από το μικρό ποσοστό που επιλέγει το ΕΠΑΛ, επιβεβαιώνοντας την κύρια ερευνητική υπόθεση.

Οι κυριότεροι λόγοι μη επιλογής των ΕΠΑΛ από τους γονείς/κηδεμόνες ήταν ότι δεν θεωρούν ότι παρέχουν καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση και ότι το επίπεδο σπουδών των ΓΕΛ είναι ανώτερο. Όσον αφορά τους μαθητές/-ήτριες οι λόγοι που επέλεξαν το ΓΕΛ αντί του ΕΠΑΛ ήταν ότι το πρώτο προσφέρει πρόσβαση σε καλύτερες σχολές και οδηγεί σε επαγγέλματα με καλύτερες οικονομικές απολαβές.

Τα ευρήματα αυτά βρίσκονται σε συμφωνία με αρκετές μελέτες σύμφωνα με τις οποίες η ΕΕΚ δεν έχει υψηλή απήχηση και μόνο το 30-40% των μαθητών/-τριών την επιλέγει. Επίσης, οι γονείς αποτελούν έναν από τους κυριότερους παράγοντες επιρροής ως προς την επιλογή του είδους εκπαίδευσης των παιδιών και στις περισσότερες περιπτώσεις θεωρούν ανώτερη τη γενική εκπαίδευση κυρίως διότι παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης σε επαγγέλματα με κύρος, μέσω της δυνατότητας πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (Lavendetsetal, 2012, Saiti&Mitrosili, 2005, Gopi, 2012).

Οι συμμετέχοντες στην παρούσα μελέτη θεωρούν ότι οι μαθητές που απευθύνονται στα ΕΠΑΛ είναι είτε αυτοί με χαμηλή βαθμολογία είτε αυτοί που επιθυμούν να μάθουν μια τέχνη, επιβεβαιώνοντας την ερευνητική υπόθεση ότι επικρατεί η άποψη ότι στα ΕΠΑΛ φοιτούν μαθητές/-ήτριες με χαμηλή βαθμολογία.

Μια ακόμη ερευνητική υπόθεση που επιβεβαιώθηκε είναι αυτή που υποστηρίζει ότι στα ΕΠΑΛ απευθύνονται οι μαθητές με χαμηλή βαθμολογία στο Γυμνάσιο. Στην παρούσα μελέτη βρέθηκε ότι οι μαθητές που επέλεξαν το ΕΠΑΛ είχαν όντως χαμηλή προς μέση βαθμολογία και ότι αυτοί με υψηλότερη όχι μόνο επέλεξαν το ΓΕΛ αλλά η στάση τους απέναντι στο ΕΠΑΛ ήταν περισσότερο αρνητική. Η βαθμολογία των μαθητών/-τριών κατά την προηγούμενη χρονιά βρέθηκε να είναι σημαντικός παράγοντας επιρροής καθώς οι μαθητές με υψηλότερη βαθμολογία ήταν περισσότερο αρνητικοί απέναντι στα ΕΠΑΛ. Επιπλέον, η επιθυμία τους να συνεχίσουν τις σπουδές μετά το λύκειο ήταν ισχυρός παράγοντας για την επιλογή του ΓΕΛ έναντι του ΕΠΑΛ.

Σε παρόμοια ευρήματα κατέληξε και η μελέτη της Θεοδοσιάδου (2016) στην οποία βρέθηκε ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ έχουν πολλά κενά στις γνώσεις τους και οι αδυναμίες τους δεν μπορούν να καλυφθούν. Σε συνδυασμό με την αντίληψη ότι μέσω της ΕΕΚ δεν

υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, υπάρχει η πεποίθηση ότι η ΕΕΚ είναι η εύκολη λύση για τους αδύναμους μαθητές (OECD, 2016, Kollias, 2010). Σύμφωνα με τη μελέτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι παραπάνω αντιλήψεις επικρατούν σε αρκετές ακόμη χώρες της Ευρώπης και πιθανώς να σχετίζεται με το γεγονός ότι η ποιότητα της ΕΕΚ δεν είναι υψηλή σε σχέση με τη γενική παιδεία (Eurobarometer, 2011).

Ωστόσο, η ερευνητική υπόθεση ότι τόσο οι γονείς/κηδεμόνες όσο και οι μαθητές/ήτριες δεν είναι ενήμεροι για τις δυνατότητες και τις επιλογές των ΕΠΑΛ επιβεβαιώθηκε εν μέρει. Βρέθηκε ότι οι γονείς/κηδεμόνες ήταν περισσότερο ενήμεροι σε σχέση με τους μαθητές για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που παρέχει το ΕΠΑΛ αλλά όσον αφορά σε πιο συγκεκριμένη γνώση σχετικά με τις ειδικότητες και τις επιλογές, τα ποσοστά και στις δύο ομάδες ήταν χαμηλά. Αυτό το εύρημα πιθανώς να δικαιολογείται από το γεγονός ότι σε γενικές γραμμές η ΕΕΚ αντιμετωπίζεται ως θετική για την ανάπτυξη της οικονομίας από τον ευρύτερο πληθυσμό (Eurobarometer, 2011) αλλά λόγω του ότι δεν παρέχει πρόσβαση σε ακαδημαϊκούς τομείς που θεωρούνται ανώτεροι, δεν υπάρχει ενδιαφέρον για περαιτέρω ενημέρωση (Kissimetal, 2011, Gopi, 2012).

Όσον αφορά στη διαφορά μεταξύ αστικών και ημιαστικών περιοχών βρέθηκε ότι οι διαμένοντες στις ημιαστικές περιοχές επέλεξαν σε υψηλότερο βαθμό τα ΕΠΑΛ, με τα ποσοστά ωστόσο να παραμένουν χαμηλά και στις δύο ομάδες. Σύμφωνα με τον Polesel (2010) οι διαμένοντες σε ημιαστικές περιοχές επιλέγουν την ΕΕΚ κυρίως λόγω του ότι δεν υπάρχουν πολλές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες στην περιοχή τους.

Μεταξύ των παραγόντων που επηρέασαν τις απόψεις και στάσεις των γονέων/κηδεμόνων ήταν το φύλο, με τις γυναίκες και στις δύο ομάδες να είναι περισσότερο αρνητικές προς τα ΕΠΑΛ αλλά και ως προς το επίπεδο σπουδών. Ανέκαθεν η ΕΕΚ θεωρείτο ότι ταιριάζει περισσότερο στους άνδρες λόγω των επαγγελματικών δυνατοτήτων που προσφέρονται και αφορούν τομείς όπως η Μηχανολογία, η Ηλεκτρολογία αλλά και η Γεωργία μεταξύ άλλων, που δεν ταιριάζουν στις γυναίκες. Αυτό επιβεβαιώνεται από το σημαντικά μικρότερο ποσοστό κοριτσιών που φοιτούν στα ΕΠΑΛ, που ανέρχεται στο 30% (Παϊδούση, 2016). Μια ακόμη εξήγηση για την χαμηλή προσέλευση των κοριτσιών στα ΕΠΑΛ είναι το ότι δεν υπάρχει ενημέρωση για τις επαγγελματικές δυνατότητες που έχουν τα κορίτσια πέρα από τα κατ' εξοχήν γυναικεία επαγγέλματα (Kissimetal, 2011).

Στην παρούσα μελέτη βρέθηκε ότι και στις δυο ομάδες των συμμετεχόντων ο κυριότερος λόγος επιλογής του λυκείου προτίμησής τους ήταν η προσωπική τους κρίση και σε πολύ μικρά ποσοστά επηρεάστηκε η άποψή τους από τους καθηγητές. Ωστόσο, βρέθηκε ότι επί προτροπής των καθηγητών για φοίτηση στο ΕΠΑΛ, τόσο οι γονείς/κηδεμόνες όσο και

οι μαθητές/-ήτριες θα το σκέφτονταν και θα το συζητούσαν μεταξύ τους. Όμως και οι δύο ομάδες δεν έχουν ενημερωθεί στο μεγαλύτερο ποσοστό τους από τους καθηγητές του σχολείου αναφορικά με τις επιλογές, τις ειδικότητες και τις δυνατότητες που προσφέρει το ΕΠΑΛ. Οι γονείς/κηδεμόνες βρέθηκαν πιο ενημερωμένοι σε γενικές γραμμές ενώ οι μαθητές είχαν λάβει την ενημέρωσή τους κυρίως από τους καθηγητές του σχολείου τους.

Η προσωπική προτίμηση είναι ο κυριότερος λόγος επιλογής τύπου εκπαίδευσης μεταξύ νέων (Eurobarometer, 2011, Okocha, 2009) και οι κύριες πηγές παροχής συμβουλών είναι οι γονείς και οι καθηγητές. Όμως λόγω του ότι τόσο οι καθηγητές όσο και οι γονείς είναι επηρεασμένοι από την αντίληψη ότι η ΕΕΚ είναι χαμηλής ποιότητας και αρμόζει στους μαθητές με χαμηλή βαθμολογία, δεν υπάρχει η αμερόληπτη και κατάλληλη καθοδήγηση και ενημέρωση συμβάλλοντας έτσι στην χαμηλή προσέλευση των μαθητών στην ΕΕΚ (McCroneetal, 2005, NFER 2014a&b, Freshminds, 2014, ΕΚΑΕΚ, 2014).

Μια ακόμη διαφοροποίηση μεταξύ των ομάδων βρέθηκε να είναι η επιθυμία ενημέρωσής τους για τα ΕΠΑΛ, με τους μαθητές να εμφανίζονται λιγότερο πρόθυμοι από ότι οι γονείς/κηδεμόνες. Μια πιθανή εξήγηση για αυτό το εύρημα είναι ότι οι νέοι επηρεάζονται άμεσα από τους φίλους τους αλλά και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Όταν αυτή η επιρροή είναι αρνητική προς την ΕΕΚ τότε και τα ίδια τα παιδιά θα εκφράσουν μια απροθυμία ως προς το να την σκεφτούν ως επιλογή (Eurobarometer, 2011, Awangetal, 2011

Αναφορικά με το εάν το επίπεδο σπουδών των δύο τύπων λυκείων είναι ισάξιο, και οι δύο ομάδες θεωρούν τα ΕΠΑΛ κατώτερα σε σχέση με τα ΓΕΛ σε αντίθεση με τον τίτλο σπουδών τον οποίο οι γονείς/κηδεμόνες θεωρούν ισάξιο. Η στάση των συμμετεχόντων απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση ήταν περισσότερο ουδέτερη με μια τάση προς την αρνητική και το ίδιο βρέθηκε για τον οικογενειακό και φιλικό κύκλο τους.

Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν τη γενική πεποίθηση της κατωτερότητας της ΕΕΚ σε σχέση με την Γενική Παιδεία. Σε αυτό πιθανώς να συμβάλει και η μη αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΕΕΚ στην Ελλάδα που αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω έλλειψης χρηματοδότησης που οδηγεί στην πεποίθηση ότι η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι κατώτερη (Ιακωβίδης, 1998, Michaelidis, 2001).

Κεφάλαιο 8. Συμπεράσματα-Προτάσεις

Τα κύρια συμπεράσματα που προέκυψαν από την παρούσα μελέτη είναι τα ακόλουθα:

- Τα ΕΠΑΛ βρίσκονται χαμηλά στην προτίμηση των μαθητών/-τριών και των γονέων/κηδεμόνων τους και θεωρούνται κατώτερα από τα ΓΕΛ.
- Οι κυριότεροι λόγοι επιλογής των ΓΕΛ είναι το καλύτερο επίπεδο σπουδών, η πρόσβαση σε καλύτερες σχολές και η δυνατότητα πρόσβασης σε επάγγελμα με καλύτερες οικονομικές απολαβές.
- Οι μαθητές με χαμηλή βαθμολογία στο Γυμνάσιο επιλέγουν τη φοίτηση στο ΕΠΑΛ ενισχύοντας αυτή την αντίληψη.
- Οι γνώσεις για τα ΕΠΑΛ δεν είναι επαρκείς και οι καθηγητές των Γυμνασίων ενημερώνουν σε μικρό ποσοστό τους μαθητές αλλά περισσότερο συγκριτικά με τους γονείς/κηδεμόνες τους. Επί προτροπής των καθηγητών για φοίτηση στα ΕΠΑΛ τόσο οι μαθητές/-ήτριες όσο και οι γονείς/κηδεμόνες θα το σκέφτονταν και θα το συζητούσαν μεταξύ τους.
- Οι αρνητικοί προγνωστικοί παράγοντες για την επιλογή των ΕΠΑΛ ήταν το γυναικείο φύλο, η διαμονή σε αστική περιοχή, η αρνητική στάση απέναντι στην Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση καθώς και η υψηλή βαθμολογία των μαθητών/-τριών στο Γυμνάσιο. Επιπλέον, στις περιπτώσεις μαθητών/-τριών με υψηλή βαθμολογία εκδηλώνεται απροθυμία για ενημέρωση σχετικά με τα ΕΠΑΛ.

Υπάρχει ανάγκη διεξαγωγής περαιτέρω ερευνών για τις απόψεις και τις στάσεις σχετικά με τα ΕΠΑΛ και η παρούσα μελέτη θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για τη διεξαγωγή μελετών που θα καλύπτουν περισσότερες περιοχές της χώρας. Επιπλέον, έρευνες μεταξύ των μαθητών/-τριών των ΕΠΑΛ αλλά και μεταξύ καθηγητών τόσο της ΕΕΚ όσο και της Γενικής Παιδείας, θα ήταν χρήσιμες έτσι ώστε να αναδειχθούν τα προβλήματα λειτουργίας των ΕΠΑΛ προκειμένου να εκπονηθούν και να εφαρμοστούν στρατηγικές που θα στοχεύουν στην αναβάθμιση της εικόνας της ΕΕΚ.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αθανασούλα – Ρέππα Α. (1999). *Η δευτεροβάθμια τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και η περιφερειακή της διάσταση στην Ελλάδα (1980-1990)*. Αθήνα: Έλλην.

ΕΛΣΤΑΤ (2016). *Δελτίο Τύπου. Έρευνα Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Λήξης Σχολικού Έτους 2014/2015*. Διαθέσιμο στο: <http://www.statistics.gr>.

ΕΛΣΤΑΤ (2018). *Δελτίο Τύπου. Έρευνα Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Λήξης Σχολικού Έτους 2016/2017*. Διαθέσιμο στο: <http://www.statistics.gr>.

Ζάχαρης Ε. (1981). *Ιστορία, Οργάνωση και Διοίκηση της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Σ.Ε.Λ.Ε.Τ.Ε.

Θεοδοσιάδου Κ. (2016). Ο ρόλος του σχολείου στη διαμόρφωση σχολικής επίδοσης. *Τα Εκπαιδευτικά: 105-106:74-86*.

Ιακωβίδης Γ. (1998). *Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα. Προσέγγιση μέσα από τη σύγκριση του ελληνικού και του γερμανικού συστήματος*. Αθήνα: Gutenberg.

Καραφύλλη Μ. (2002). *Η Συμβολή των ΤΕΛ στην Επαγγελματική – Εκπαιδευτική Σταδιοδρομία και Αποκατάσταση των Νέων*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Κάτσικας Χ., Θεριανός Κ. (2007). *Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης. Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι το 2007*. Αθήνα: Σαββάλας.

Κονταξής Α. (2011). *Ενθαρρύνοντας τους μαθητές του Επαγγελματικού σχολείου σε συνθήκες κρίσης*. Διαθέσιμο στο: <http://users.sch.gr/kontaxis/paidagogika/1110entharynsi.htm>.

Μπουζάκης Σ. (2006). *Νεοελληνική Εκπαίδευση (1821-1998)*. Αθήνα: Gutenberg.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008). *Έρευνα απασχόλησης αποφοίτων ανώτερου κύκλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Διαθέσιμο στο: http://www.pi-schools.gr/programs/par/pdf/erevnes_A1.pdf.

Παϊδούση Χ. (2016). *Ελκυστικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης: κοινωνικές και έμφυλες διαστάσεις*. Αθήνα: ΕΙΕΑΔ.

Παπακίτσος Χ., Μαργαρώνης Κ., Δήμου Σ. (1996). *Η νομοθεσία της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Ήβος.

Παπαπάνου Κ. (1970). *Χρονικό-ιστορία της Ανώτατης μας Εκπαιδύσεως*. Αθήνα: Αμερικάνικο Κολλέγιο Θηλέων.

Πολυχρονόπουλος Π. (1980). *Παιδεία και πολιτική στην Ελλάδα: κριτική ανάλυση και αξιολόγηση των ιδεολογικών και γνωστικών λειτουργιών του σχολικού συστήματος 1950-1975*. Αθήνα: Καστανιώτη.

Σαπουνάκη-Δρακάκη α. (1986). Η εκπαίδευση της εργατικής τάξης στον Πειραιά τον 19^ο αιώνα. *Τα Ιστορικά*; 6: 385-415.

Χατζηστεφανίδης Θ. (1990). *Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παπαδήμα.

Ξενόγλωσση

Adelakun O.A., Oviawe J.I., Barfa G.I. (2015). Strategies for enhancing female participation in Technical, Vocational Education and Training (TVET) in Nigeria. *Advances in Social Sciences Research Journal*; 2(4):110-120.

Awang, Abd Hair, Sail, Rahim Md., Alavi, Khadijah & Ismail, Ismi Arif (2011). Image and students' loyalty towards technical education and vocational training. *Journal of Technical Education and Training*; 3(1):13-28.

Azubuike O.C. (2011). Influential factors affecting the attitude of students towards vocational technical subjects in secondary schools in Southeastern Nigeria. *Journal of Educational and Social Research*; 1(2):49-56.

Cacioppo J., Petty R., Crities S. (1994). Attitude change. *Encyclopedias of Human Behaviour*; 1:261-270.

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης - ΕΚΑΕΚ (2014). *Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα. Συνοπτική περιγραφή*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Devictor, X. (2016). *Forcibly displaced: Toward a development approach supporting refugees, the internally displaced and their hosts*. The World Bank, Washington, DC. Διαθέσιμο στο: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/25016>

Eurobarometer (2011). *Attitudes towards vocational education and training. Report. European Commission*. Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_369_en.pdf.

Freshminds (2014). *Careers Guidance Guaranteed: Summary Report of Online Survey. London: Freshminds*. Διαθέσιμο στο: www.aoc.co.uk/sites/default/files/Freshminds%20Summary%20Report.pdf.

Glasman L.R., Albarracin D. (2006). Forming attitudes that predict future behaviour. A meta-analysis of the attitude-behavior relation. *Psychological Bulletin*; 132(5):778.

Gopi R. (2012). *Attitudes and factors influencing the development of attitudes*. Διαθέσιμο στο: <http://sizzlersgopi.blogspot.com/2012/04/attitudes-and-factors-influencing.html>.

Grasso, D., Ottaviani, K. (2015). *Youth immigration from Southern Europe: A generation on the move*. Διαθέσιμο στο: <https://voxeurop.eu/en/content/article/4965910-generation-move>.

Henderson G., Fisher D.L. (2008). Interpersonal behaviour and student outcomes in vocational education classes. *Learning Environments Research*; 11(1):19-29.

Igbinedion V. (2011). Perception of factors that influence students' vocational choice of secretarial studies in tertiary institutions in Edo state of Nigeria. *European Journal of Educational Studies*; 3(2):325-337.

Kassotakis M. (1978). Technical and vocational education in Greece and the attitudes of Greek youngsters toward it. *Journal of the Hellenic Diaspora*; 8: 81-93.

Kissim O.A., Omolade A., Rachael O.A. (2011). Parental role in gender stereotyping in vocational education in 21st century, Nigeria. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*; 1(7):627-633.

Kollias A. (2010). *The intake of initial vocational orientation programmes and schools and student performance. Some preliminary PISA 2009 findings. The FARE project*. Διαθέσιμο στο: http://e-demos.iacm.forth.gr/images/docs/vet_pisa2009.pdf.

Lavendets J., Sitikovs V., Uhanova M. (2012). Influence of socio-demographic characteristics to attractiveness and success of initial vocational education and training in Latvia. *Social and Behavioral Sciences*; 55:756-765.

Lovelace M.K. (2005). A meta-analysis of experimental research studies based on the Dunn and Dunn Model. *The Journal of Educational Research*; 98(3):176-183.

McCrone T., Morris M., Walker M. (2005). *Pupil choices at Key Stage 3: Literature Review*. Διαθέσιμο στο: <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130321032742/https://www.education.gov.uk/publications/eOrderingDownload/RW68.pdf>.

Michaelides P.G. (2001). Technical and Vocational Education in Greece: A review of the 1998 reform. 1st IOSTE Symposium in Southern Europe "Science and Technology Education: Preparing Future Citizens", University of Cyprus and the Cyprus Pedagogical Institute, *Paralimni Cyprus, 29 April- 2 May, proceedings. 1:167-174*.

- NFER (2014a). *Teacher Voice Omnibus: questions for the Department for Education – March to May 2014 and May to June 2014*. Διαθέσιμο στο: [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/363735/RB391 - NFER Teacher Voice Omnibus.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/363735/RB391_-_NFER_Teacher_Voice_Omnibus.pdf).
- NFER (2014b). *Changing attitudes to vocational education*. Διαθέσιμο στο: <https://www.nfer.ac.uk/publications/99947/99947.pdf>.
- OECD. (2016). *Low-performing students: Why they fall behind and how to help them succeed*. Paris: OECD Publications.
- Ohiwerei F., Nwosu B. (2012). Vocational choices among secondary school students: Issues and strategies in Nigeria. *Asian Journal of Business Management*; 1(1):1-5.
- Okocha M. (2009). Parental attitudes towards vocational education: Implications for counseling. *Edo Journal of Counselling*; 2(1):81-89.
- Oseni, Abubakar Idris, Ehikioya, John Osemen, Ali-Momoh, Betty (2011). Technical and vocational education: Key to poverty alleviation in the third world with particular reference to Nigeria. *Journal of Education and Practice*; 2(6):64-70.
- Oviawe J.I. (2017). Fostering students' enrolment in Technical Education Programmes through career guidance and occupational awareness. *Education Journal*; 6(4):125-132.
- Polesel J. (2010). Vocational education and training (VET) and young people: The pathway of the poor? *Education & Training*; 52(5):415-426.
- Rojewski J.W., Sheng P. (1993). Differences in student perceptions of secondary vocational education: implications for multicultural career counseling. *Journal of Multicultural Counseling and Development*; 21(4):211-226.
- Rossetti R. (1990). *An examination of factors influencing students not to enroll at the Springfield-Clark JVS*. Διαθέσιμο στο: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED338915.pdf>.
- Saiti A., Mitrosili E. (2005). Parental perception of the education of their adolescent children: evidence from Greek secondary education. *Journal of Career and Technical Education*; 22(1):9-30.
- Tien C.J., Lin Y.D. (1994). A study of parental attitudes towards vocational education in Taiwan. *International Journal of Vocational Education and Training*; 2(2):37-50.

UNESCO (2004). *Suggestions to UNESCO for Action Planning in TVET for Sustainable Development*. Bonn: UNESCO. Διαθέσιμο στο: https://unevoc.unesco.org/fileadmin/user_upload/pubs/SD_ActionPlan_e.pdf.

Νόμοι

- N. 1566/1985 (Φ.Ε.Κ. 167/τ. Α'/30-9-1985) «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις»
- N. 1966/1991 (Φ.Ε.Κ. 147/τ. Α'/26-9-1991) «Μετεγγραφές Φοιτητών Α.Ε.Ι., Σπουδαστών Τ.Ε.Ι., και άλλες διατάξεις».
- N. 2009-1992 (Φ.Ε.Κ. 18/τ. Α'/14-2-1992) «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις».
- N. 2043/1992 (Φ.Ε.Κ. 79/τ. Α'/19-5-1992) «Εποπτεία και Διοίκηση της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».
- N. 309/1976 (Φ.Ε.Κ. 100/τ. Α'/30-4-1976) «Περί Οργανώσεως και Διοικήσεως της Γενικής Εκπαιδεύσεως».
- N. 3475/2006 (Φ.Ε.Κ. 146/τ. Α'/13-7-2006) «Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».
- N. 4186/2013 (Φ.Ε.Κ. 193/τ. Α'/17-9-2013) «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις».
- N. 4386/2016 (Φ.Ε.Κ. 83/τ. Α'/11-5-2016) «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις».
- N. 5197/1931 (Φ.Ε.Κ. 233/τ. Α'/27-7-1931) «Περί επαγγελματικής εκπαιδεύσεως»
- N. 576/1977 (Φ.Ε.Κ. 102/τ. Α'/13-4-1977) «Περί οργάνωσης και διοικήσεως της Μέσης και Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως».
- N. 682/1977 (Φ.Ε.Κ. 244/τ. Α'/1-9-1977) «Περί Ιδιωτικών Σχολείων Γενικής Εκπαιδεύσεως και Σχολικών Οικοτροφείων».
- N.Δ. 3970-1959 (Φ.Ε.Κ. 187/τ. Α'/7-9-1959) «Περί αυξήσεως του διδακτικού και εποπτικού προσωπικού της Στοιχειώδους, Μέσης και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως».
- N.Δ. 3971/1959 (Φ.Ε.Κ. 187/τ. Α'/7-9-1959) «Περί Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδεύσεως, Οργάνωσης της Μέσης Εκπαίδευσης και Διοικήσεως της Παιδείας».

Ν.Δ. 580/1970 (Φ.Ε.Κ. 139/τ. Α'/24-6-1970) «Περί του εποπτικού, εκπαιδευτικού, βοηθητικού εργαστηριακού, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού των Κατωτέρων και Μέσων Επαγγελματικών Σχολών και τινών οργανωτικών διατάξεων».

Διαδικτυακές πηγές

ΥΠΕΘ <https://www.minedu.gov.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Αγαπητέ κύριε/κυρία,

Στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων, εκπονώ τη διπλωματική μου εργασία με τίτλο «Διερεύνηση στάσεων και απόψεων σχετικά με τα ΕΠΑΛ σε αστικές και ημιαστικές περιοχές της Ελλάδας- Η περίπτωση των νομών Ηλείας και Αχαΐας».

Ο σκοπός της μελέτης είναι να διερευνήσει κατά πόσο οι μαθητές και οι μαθήτριες Γυμνασίου και οι γονείς/κηδεμόνες τους είναι ενημερωμένοι σχετικά με τα ΕΠΑΛ και ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τις απόψεις και στάσεις τους προς αυτά.

Για τη διεξαγωγή της έρευνας απαιτείται η συμπλήρωση ερωτηματολογίου που περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τα α) δημογραφικά τους χαρακτηριστικά και β) τις απόψεις και τις στάσεις τους αναφορικά με τα ΕΠΑΛ. Ο χρόνος που απαιτείται για τη συμπλήρωσή του είναι 15 λεπτά και τα τέκνα σας θα το συμπληρώσουν στο τέλος κάποιας διδακτικής ώρας με τη σύμφωνη γνώμη του διδάσκοντος.

Η συμμετοχή του παιδιού σας είναι απαραίτητη έτσι ώστε να μπορέσουμε να καταγράψουμε τους παράγοντες που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την άποψή τους για τα ΕΠΑΛ καθώς και το κατά πόσο είναι ενημερωμένα για την επαγγελματική εκπαίδευση.

Η διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων των τέκνων σας είναι πρωταρχικής σημασίας και γι' αυτό το λόγο τα δεδομένα αυτά **δεν θα δημοσιευθούν σε κανένα έντυπο ή**

ηλεκτρονικό μέσο και θα παραμείνουν στην κατοχή του ερευνητή και μόνο για όσο χρονικό διάστημα διενεργείται η μελέτη.

Έχετε το αναφαίρετο δικαίωμα να αρνηθείτε τη συμμετοχή του παιδιού σας στην έρευνα ή στην περίπτωση που συναινείτε, το παιδί σας μπορεί να αποσυρθεί από τη μελέτη σε οποιοδήποτε στάδιο της χωρίς την υποχρέωση να παρέχει οποιαδήποτε εξήγηση.

Τσιαβδαρούδης Βασίλειος

Τηλ. 6976330710

Email: v_triav@yahoo.gr

ΥΠΟΓΡΑΦΗ/ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ/ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΓΟΝΕΑ/ΚΗΔΕΜΟΝΑ

Δηλώνω υπεύθυνα ότι αποδέχομαι τη συμμετοχή του παιδιού μου στην έρευνα. Το παιδί μου διατηρεί το δικαίωμα να αποσυρθεί από τη διαδικασία της έρευνας σε οποιοδήποτε στάδιο της διεξαγωγής της.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΓΟΝΕΑ/ΚΗΔΕΜΟΝΑ/ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Ερωτηματολόγιο γονέων/κηδεμόνων

Μέρος Α΄

Φύλο	1. Άνδρας 2. Γυναίκα
Ηλικία	1. <40 2. 40-50 3. >50
Τόπος διαμονής (παρακαλώ συμπληρώστε)	1. Πάτρα 2. Κάτω Αχαΐα 3. Πύργος 4. Αμαλιάδα
Αριθμός παιδιών	1. Ένα 2. Δύο 3. Τρία 4. 4 και άνω
Εκπαίδευση	1. Δημοτικό 2. Δευτεροβάθμια 3. Τριτοβάθμια
Επάγγελμα	1. Ιδιωτικός υπάλληλος 2. Δημόσιος υπάλληλος 3. Ελεύθερος επαγγελματίας 4. Αγρότης 5. Άνεργος 6. Άλλο:

Μέρος Β΄

Τι είδους λύκειο θα θέλατε να παρακολουθήσει το παιδί σας;	1. ΓΕΛ 2. ΕΠΑΛ 3.
Για ποιο λόγο; (σημειώστε συνοπτικά)	
Τι έχει επιδράσει σε αυτή σας την απόφαση;	1. Κανείς/Η προσωπική μου άποψη 2. Το παιδί μου 3. Οι καθηγητές του σχολείου 4. Η οικογένειά μου 5. Ο φιλικός κύκλος 6. Άλλος:
Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ, όσον αφορά το επίπεδο των σπουδών, είναι:	1. Κατώτερο 2. Ισάξιο 3. Ανώτερο
Πιστεύετε ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ, όσον αφορά τον τίτλο σπουδών (απολυτήριο), είναι:	1. Κατώτερο 2. Ισάξιο 3. Ανώτερο
Ποιοι μαθητές/-τριες θεωρείτε ότι φοιτούν στο ΕΠΑΛ;	1. Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να μάθουν μια τέχνη 2. Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να

	<p>εργαστούν μετά το λύκειο</p> <p>3. Οι μαθητές/-ήτριες με χαμηλή βαθμολογία</p> <p>4. Οι μαθητές/-ήτριες που δεν ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στις Πανελλαδικές εξετάσεις</p> <p>5. Δεν γνωρίζω</p> <p>6. Άλλο:</p>
Γνωρίζετε τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ;	<p>1. Ναι</p> <p>2. Όχι</p> <p>3. Λίγο</p>
Γνωρίζετε ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	<p>1. Ναι</p> <p>2. Όχι</p>
Γνωρίζετε τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	<p>1. Ναι</p> <p>2. Όχι</p> <p>3. Ελάχιστα</p>
Σας έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;	<p>1. Ναι</p> <p>2. Όχι</p> <p>3. Ελάχιστα</p>
Θα θέλατε να ενημερωθείτε περισσότερο για τα ΕΠΑΛ;	<p>1. Ναι</p> <p>2. Όχι</p> <p>3. Δεν ξέρω</p>
Ποια είναι η στάση σας απέναντι στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση;	<p>1. Αρνητική</p> <p>2. Ελαφρώς αρνητική</p> <p>3. Ουδέτερη</p> <p>4. Ελαφρώς θετική</p> <p>5. Θετική</p>
Πώς θα χαρακτηρίζατε γενικά τη στάση των καθηγητών του σχολείου που φοιτά το παιδί σας σχετικά με τα ΕΠΑΛ;	<p>1. Αρνητική</p> <p>2. Ελαφρώς αρνητική</p> <p>3. Ουδέτερη</p> <p>4. Ελαφρώς θετική</p> <p>5. Θετική</p> <p>6. Δεν γνωρίζω</p>
Πώς θα χαρακτηρίζατε γενικά τη στάση του οικογενειακού και φιλικού σας κύκλου για τα ΕΠΑΛ;	<p>1. Αρνητική</p> <p>2. Ελαφρώς αρνητική</p> <p>3. Ουδέτερη</p> <p>4. Ελαφρώς θετική</p> <p>5. Θετική</p> <p>6. Δεν γνωρίζω</p>
Εάν οι καθηγητές του σχολείου σας πρότειναν να φοιτήσει το παιδί σας σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σας;	<p>1. Θα διαφωνούσα</p> <p>2. Θα το σκεφτόμουν παρόλο που είμαι αρνητικός/ή στην ιδέα</p> <p>3. Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με το παιδί μου και την οικογένειά μου</p> <p>4. Θα συμφωνούσα</p>
Θα σας ενδιέφερε να παρακολουθήσετε μια παρουσίαση του κύκλου σπουδών του ΕΠΑΛ της περιοχής σας από αρμόδιο φορέα/όργανο;	<p>1. Ναι</p> <p>2. Όχι</p> <p>3. Δεν γνωρίζω</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Ερωτηματολόγιο μαθητών/-τριών

Μέρος Α΄

Φύλο	1. Αγόρι 2. Κορίτσι
Τάξη:	1. Β 2. Γ
Μέσος όρος βαθμολογίας προηγούμενης χρονιάς	1. 10-13 2. 13,1-15 3. 15,1-17,9 4. >18
Μέσος όρος βαθμολογίας εξετάσεων προηγούμενης χρονιάς	1. 10-13 2. 13,1-15 3. 15,1-17,9 4. >18
3 μαθήματα με την υψηλότερη βαθμολογία την προηγούμενη χρονιά (παρακαλώ συμπλήρωσε)	
Εξωσχολικά ενδιαφέροντα (παρακαλώ συμπλήρωσε)	
Υπάρχει κάποιο επάγγελμα που σου αρέσει;	1. Όχι 2. Ναι
Αν στην προηγούμενη ερώτηση απάντησες ναι, ποιο είναι αυτό το επάγγελμα;	
Υπάρχει κάποιο επάγγελμα που σκέφτεσαι να ακολουθήσεις στο μέλλον;	1. Όχι 2. Ναι
Αν στην προηγούμενη ερώτηση απάντησες ναι, ποιο είναι αυτό το επάγγελμα;	
Για ποιον λόγο σκέφτεσαι να ακολουθήσεις αυτό το επάγγελμα;	1. Επειδή αυτό μου αρέσει 2. Επειδή μπορώ να κάνω αυτό το επάγγελμα 3. Επειδή είναι πιο εύκολο να περάσω σε αυτή τη σχολή 4. Επειδή δεν απαιτεί δύσκολες σπουδές 5. Επειδή είναι πιο εύκολο να βρεις δουλειά 6. Επειδή έχει καλύτερες οικονομικές απολαβές 7. Επειδή θέλω να ακολουθήσω την οικογενειακή παράδοση 8. Άλλο
Σκέφτεσαι να συνεχίσεις τις σπουδές σου μετά το λύκειο;	1. Ναι 2. Όχι 3. Δεν ξέρω

Μέρος Β΄

Τι είδους λύκειο σκέφτεσαι να παρακολουθήσεις μετά το γυμνάσιο;	<ol style="list-style-type: none"> 1. ΓΕΛ 2. ΕΠΑΛ
Για ποιο λόγο; (Σημειώσε όσες απαντήσεις θεωρείς ότι σου ταιριάζουν – μπορείς να σημειώσεις παραπάνω από μία)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Είναι πιο εύκολο 2. Το επίπεδο σπουδών είναι καλύτερο 3. Τα μαθήματά του μου ταιριάζουν περισσότερο 4. Αυτό θα παρακολουθήσουν και οι φίλοι μου 5. Αυτό με συμβουλεύουν οι καθηγητές μου 6. Αυτό με συμβουλεύουν οι γονείς μου 7. Είναι καλύτερο για το μέλλον μου 8. Θα με οδηγήσει πιο εύκολα στη σχολή που θέλω 9. Λόγω απόστασης/περιοχής 10. Άλλο (σημειώστε)
Τι έχει επιδράσει περισσότερο σε αυτή σου την απόφαση;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κανείς/ οι προσωπικές μου προτιμήσεις 2. Η οικογένειά μου 3. Οι καθηγητές του σχολείου μου 4. Οι φίλοι μου 5. Άλλο
Πιστεύεις ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ, όσον αφορά το επίπεδο των σπουδών, είναι:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατώτερο 2. Ισάξιο 3. Ανώτερο 4. Δεν γνωρίζω
Πιστεύεις ότι το ΕΠΑΛ σε σχέση με το ΓΕΛ, όσον αφορά τον τίτλο σπουδών (απολυτήριο) είναι:	<ol style="list-style-type: none"> 5. Κατώτερο 6. Ισάξιο 7. Ανώτερο 8. Δεν γνωρίζω
Ποιοι μαθητές θεωρείς ότι φοιτούν στα ΕΠΑΛ;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι μαθητές/-ήτριες που θέλουν να μάθουν μια τέχνη 2. Οι μαθητές/-ήτριες με χαμηλή βαθμολογία 3. Οι μαθητές/-ήτριες που δεν τους αρέσουν τα θεωρητικά μαθήματα 4. Οι μαθητές/-ήτριες που δεν ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στις Πανελλαδικές εξετάσεις 5. Δεν γνωρίζω 6. Άλλο
Γνωρίζεις τις ειδικότητες των ΕΠΑΛ;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ναι 2. Όχι 3. Λίγο
Γνωρίζεις ότι οι μαθητές/-ήτριες των ΕΠΑΛ έχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ναι 2. Όχι
Γνωρίζεις τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ναι 2. Όχι 3. Ελάχιστα
Σε έχουν ενημερώσει οι καθηγητές του σχολείου για τα ΕΠΑΛ;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ναι 2. Όχι 3. Ελάχιστα
Θα ήθελες να μάθεις περισσότερα για τα ΕΠΑΛ;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ναι 2. Όχι 3. Δεν ξέρω
Ποια είναι η στάση σου για τα ΕΠΑΛ;	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αρνητική 2. Ελαφρώς αρνητική 3. Ουδέτερη 4. Ελαφρώς θετική 5. Θετική

<p>Πώς θα χαρακτήριζες γενικά τη στάση των καθηγητών του σχολείου σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αρνητική 2. Ελαφρώς αρνητική 3. Ουδέτερη 4. Ελαφρώς θετική 5. Θετική 6. Δεν γνωρίζω
<p>Πώς θα χαρακτήριζες γενικά τη στάση της οικογένειάς σου σχετικά με τα ΕΠΑΛ;</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αρνητική 2. Ελαφρώς αρνητική 3. Ουδέτερη 4. Ελαφρώς θετική 5. Θετική 6. Δεν γνωρίζω
<p>Εάν οι καθηγητές του σχολείου σου, σου πρότειναν να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ, ποια θα ήταν η στάση σου;:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Θα διαφωνούσα 2. Θα το σκεφτόμουν αν και είμαι γενικά αρνητικός/ή 3. Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με την οικογένειά μου 4. Θα το σκεφτόμουν και θα το συζητούσα με τους φίλους μου 5. Θα συμφωνούσα